

Budapest  
T.

# Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
NOVISZAD, Kralja Petra ucca 30 szám, I. emelet  
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58  
SZUBOTICA, Kralja Petra Park 10. Telefon 6-70

Noviszad, 1933. évi április hó 30  
**Vasárnap**  
XIV. évfolyam 102. szám

Előfizetési ára 1 hónapra 28 dinár, 3 hónapra 80  
dinár. — Külföldön 1 hónapra 40 dinár. — Egyes  
szám ára hétköznapokon 1 dinár, vasárnap 2 dinár.  
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

## Dr. Macsek Vlatkot három évi fogházra ítélték

### Miért ez a májusi csend?

A Reggeli Ujság számára írta dr. TAPAY-SZABÓ LASZLÓ egyetemi tanár

Budapest, április 29.

Április 29-én arról beszélni, hogy mi lesz május 1-én, egy kissé kockázatos dolog, mert a világtörténelem nem 48, de 24 óra alatt is produkált már oly dolgokat, melyekről azután mindenki azt mondotta, hogy „ezt igazán nem gondoltam volna”. Huszonegy évvel ezelőtt a magyar képviselőház egy napon az Osztrák-Magyar Bank szabadságának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. A vita igen unalmas volt, s „Az Est” emberei, akik ezen a napon öt perccel előbb mentek el a képviselőházból, mint kellett volna, parlamenti tudósításuknak ezt a címet adták: „Csendes bank-vita a Házban”. A tudósítók távozása után azonban öt perc múlva az történt, hogy Kovács Gyula képviselő revolverrel háromszor rálőtt az elnöklő Tisza István grófra. Negyed óra múlva már az egész Budapest erről a szenzációról beszélt s ugyanakkor „Az Est” első oldalának cikkét ez a nem túlságosan szenzációs cím ajánlotta az olvasónak: „Csendes bank-vita a Házban”. Ennek az esetnek az emléke bizonyos óvatosságra int ugyan, de ma, április 29-ikén mégis meg lehet kockáztatni azt az állítást, hogy

**Oroszországot kivéve, egész Európában ez a május elseje olyan csöndes lesz, amilyen nem volt már évtizedek óta.**

A munkásságnak a történelmi időkben első ismeretes nagy szervezete, a szociáldemokrácia Európa két nagy államában, Oroszországban és a német birodalomban meg van semmistive, és — más országokat hallgatólágg mellőzve, Magyarországon és Ausztriában teljesen meg van bénítva. Ebben a négy országban ez év május elsején nem rendez felvonulásokat a munkásság vörös zászlóval és ezzel a harci kiáltással „Éljen a világot megváltó nemzetközi forradalom!” S a kommunizmus, mely oly serény volt a szociáldemokrácia tullicitálásában, még sokkal jobban meg van némulva, mint a szociáldemokrácia.

Az idei május elsejének nagy csöndje gondolkodásra kényszerít és magyarázatra szól.

A nélkül, hogy arra a megfontolatlan álláspontokra helyezkednénk, hogy „már megírhatjuk a szociáldemokrácia nekrológját”, bizonyos tényeket már megállapíthatunk.

Bármint gondolkozunk is az ember a szociáldemokráciáról, annyit kell ismerni, hogy

**ez a mozgalom nagy hivatást teljesített.**

Ugyanakkor felhívta az egész emberiség figyelmét a tőke és a munka között fennálló ellentétre. Ugy a szociáldemokrácia rávilágított arra, hogy a tőke és a munka között

zül csak nagyon kevesen jöttek rá a tőke és a munka valóságos viszonyára. Az egyik tábornak kezdettől fogva az volt a nézete, hogy minden szociális bajnak a tőke és a munka természetes és kiküszöbölhetetlen ellentéte az oka, míg a másik tábornak az volt a hite, hogy a tőke és a munka között nincsen természetes ellentét, hanem csak mesterséges ellentét van, melyet az „izgatók” szitnak. Ez utóbbi álláspont már tuhaladott. Az ellentétből

**az első, aki észrevette, hogy a tőke és a munka egymáshoz való viszonya tényleg szabályozást igényel, XIII. Leó pápa volt.**

Az ő állásfoglalása után jöhetett létre a keresztény-szocializmus, mely néhány valóságot felismerő kérdéstől eltekintve, a szociáldemokrácia gazdasági tanait, sőt harci eszközeit isátvette s nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a munkásságnak a szervezkedéshez és a sztrájkhoz való jogát, amit fél-századdal ezelőtt még emlegetni is már-már forradalmi cselekmény volt, a világ csaknem minden civilizált államában elismertette.

Eljutottunk odáig, hogy

**a kapitalizmus válsága**

Komoly probléma lett világszerte mindenütt, még oly körökben is, melyeket kommunista vagy szocialista törekvésekkel meggyanúsítani semmiképpen sem lehet. Az oroszországi nagy kísérlet, bár már tizenkét év óta folyik, a kapitalisták közül senkit sem győzött meg arról, hogy a kapitalizmust célszerű lenne helyettesíteni az összes termelő eszközök köztulajdonba vételével. Az orosz tapasztalat ennek az új gazdasági rendszernek bevezetését nem teszi ajánlatossá. Viszont, az egész világnak egyre súlyosbodó bajai kétségtelemé teszik, hogy az emberiiség e nagy problémájában, legalább ma még.

**a kapitalizmus sem mondhatja, hogy ő a győztes.**

Ha tehát a munka és a tőke harcra lényegében eldöntetlen, hogyan lehet az, hogy nagy országokban is, melyekben a munkásság tömege óriási, ez a tábor vagy veresége következtében, vagy önkéntes elhatározása folytán a visszavonulás útján van, s egy vért hadnak, vagy talán egy megsemmisítő hadseregnek látványát nyújtja az ámuló világ számára? Hogy ez csak „tálcika” volna, sőt lehet.

Mi történt tehát?

Az történt, hogy

**ma az egész világon mindenütt borzalmas háború folyik,**

melyben nem az egymással szemben álló

népek az ellenfelek, hanem az egymással szembenálló egyének.

**A kétért vívott harc hallatlanul kiéleződött.**

bár a jogrend ezt a harcot törvényes formák közé szorította. Mikor a munkaadó kevesebb munkateljesítményt kapott, mint amennyire számított, elvesztett egy csatát, s amikor a hivatalnok vagy a munkás díjazását leszállították, a hivatalnok és a munkás katasztrófális vereséget szenvedett. Ez

a láthatatlan háború.

melynek tömérdek az áldozata, az idegekre megy, s a legtöbb országban a munkásság idegállapota félreismerhetetlenül a kimerülés jeleit mutatja.

Ehez hozzájárul meg az is, hogy a szociális harcban tagadhatatlan a munició hiánya.

**Huzamos tömegmozgalmat anyagi eszközök nélkül vezetni lehetetlenség.**

Növekvő munkanélküliség és esőlköző munkabérek mellett a szociális harc céljaira nem lehet többé a munkásság részéről oly szolgáltatásokat kérni és várni, mint ezelőtt, — a harci eszközök fogyatkozása tehát el nem hárítható, s ennek következményeként a munkásság harci készségének hanyatlása sem kerülhető el. Ha a párt-sajtót csak nagy kinnal lehet fenntartani, ha a szervezetek tagjainak száma egyre fogy, ha a pártfegyverem lazul s a munkássághoz intézett felszólítások egyre hatástalanabbak, még nem okvetlenül szükséges a szociáldemokrácia válságáról beszélni, — de már lehet.

Frázisokkal napirendre térni e dolog felett — nem észszerű dolog.

**S a legkevésbé észszerű dolog mind azt, ami történt, egyszerűen a „terror” számlájára írni.**

Terrorra mindenki hivatkozhatik, csak az nem, aki mindig azt mondta, hogy az övé az ucca, a nép óriási többsége vele tart és hogy ő az egyetlen reális erő az államban. A terrorra való hivatkozás teljesen egyértelmű lenne a tömeg- és az erő-állomány jelentéktelen kisebbségének bevallásával.

**Sem vallási kérdéseket, sem gazdasági kérdéseket fizikai erő alkalmazásával megoldani nem lehet.**

Az tehát, hogy a szociáldemokrácia mai helyzete sokáig fog-e tartani vagy sem, nem attól függ, hogy az „erőszak”, vagy a „terror”, amely miatt panaszkodik, mennyi ideig fog vele szemben ily hevesen érvényesülni, hanem attól, hogy azok, akik a szociáldemokráciát ki akarják végezni,

**mily mértékben fogják kielégíteni a tömegeknek azon igényeit, melyek a szociáldemokrácia fellépése előtt teljesen el voltak hanyagolva**

s amelyekről a szociáldemokrácia azt mondta a tömegnek, hogy ezeket az igénye-

ket egyedül ő általa lehet érvényesíteni? Ezen az alapon bátran bele lehet bocsátkozni abba a jövődőlésbe, hogy ha például Hitler a németeknek jobb életet biztosít, mint aminőt eddig élveztek, akkor az ő rendszere tartós lesz; az ellenkező esetben azonban uralmának huzamossága bizonytalan. Hiszen természeti törvény, hogy

senki sem lelkesedhetik tovább, mint ameddig remél.

Május elsejének esődjön Európa számára nagy érték, mert a világ mai nagy va-

judásából könnyebben születik meg a jövődőlő, ha minél kevesebb az izgalom. De ennél a májusi esőnél alighanem még többet érne egy jó kiadás, meleg májusi eső, mely a mi egünk alatt a termés sorsát többnyire el is dönti. A gazdák sűrűn tekintenek mostanában az égre. — ugyanazon égre; mert ha a rónák birtoka tekintetében fölülte eltérők is a nézetek közöttünk, ugyanazon, közös égből kapjuk a villámokat is, az áldást hozó májusi esőket is. Hogy az emberek ebből még mindig nem akarnak tanulni, ez az ő legnagyobb bajuk.

## A kormány jóindulattal kezeli a kisebbségi kérdést

— mondta a miniszterelnök a nála megjelent bácskai volt politikusoknak

Beogradból jelentik: Szerszkyes Milan miniszterelnök, tegnap több volt bácskai politikust fogadott. Dr. Szántó Gábor képviselő vezetésével dr. Nagy Ödön volt képviselő, Lendvay József földbirtokos, dr. Babstein Mátyas szubotícai orvos és dr. Pataki Antal ügyvéd jelentek meg a miniszterelnök

előtt, aki kijelentette, hogy a kormány a kisebbségek ügyét a legnagyobb jóindulattal kezeli.

A küldöttség ezután több miniszteriumban tett látogatást és mindenhol a legelőzékenyebben fogadták őket.

## A szovjet kormány még nem támadási szerződés ügyében indít tárgyalásokat a kisantanttal

Szovjet-lengyel közeledés áll küszöbön. - Olaszország török-görög-bolgár szövetséget készít elő?

Moszkvából jelentik: A felhivatalos Izvestia tegnapi számában azt írja, hogy a szovjetkormány rövidesen tárgyalásokat kezd a kisantant államszövetséggel

meg nem támadási szerződés megkötése ügyében.

A lap szerint a szovjet kormány Csehszlovákiával, Jugoszláviával és Romániával együttesen és külön-külön is tárgyalni fog.

Varsóból jelentik, hogy a lengyel kormány Wacziwzski ezredesi Moszkvába küldte, hogy kormánya képviselőjében vegyen részt a május 1-i ünnepségeken. Viszont a szovjet utasította varsói képviselőjét, hogy jelenjen meg a május 3-i nagy lengyel nem-

zeti ünnepen. Még nem tudni, hogy németellenes közeledésről van-e szó, vagy pedig arról, hogy a szovjet hátrévet keres Lengyelországban, az esetleges orosz-japán konfliktus esetére.

A nemzetközi politika legújabb eseményei közé tartozik a párisi Excelsiorban az a genfi híre is, hogy Aloizi olasz főmegbízott tárgyalásokat folytat török, görög és bolgár tényezőkkal, szerződés megkötése ügyében. A szerződés megkötésének szándékát titokban tartják, mert hírszerint megfélemlítésül tartogatták. Olaszország újabb külpolitikai salakkuzása hírszerint a kisantant ellen irányul.

## Párisi képeskönyv

Bizonyos, hogy a régi Babilonban, Karthágóban, vagy Athénben épp ilyen közönyös, fáradt, gondterhelt arccal baktattak az utcán az emberek, mint ma Párisban és egyiknek sem jutott eszébe, hogy ezer, ötezer év múlva milyen csodálatos lesz minden véletlen emlék az ő szürke, hétköznapi életükből.

A párisi nem látja Páris. Nem is kíváncsi rá. Vidékre vágyik. Míg a vidékre száműzött entellektüel így sóhajtozik egy életem át: „Ha egyszer eljuthatnék Párisba!”

Néhány gyorsfényképet adunk itt, kóstolónak.

Mi a kedvenc szórakozása a párisi polgárnak?

Szenvedélyes szerencsejátékos. Délamerikát és Kinát kivéve sehol a világon nincs annyiféle sorsjegy, mint Párisban. Hirtelen meggazdagodni! — ez az álmuk, naiv és

gyermekes, akár a kis gimnázistaké, akik a holdat szeretnék meghódítani. Miami, városi és a nagybankok által kibocsátott sorsjegyek vannak forgalomban, de az autógyárak, mozik és a különböző jótékony társadalmi egyesületek is rendeznek esztendőnként sorsjátékokat. A boulevard sarkán tengeri máfac húzza ki a jövődet rejtő színes cédulát öt sousért és a kávéházakban szerencsejátékosok állanak a fogyasztó közönség rendelkezésére. Huszonöt centimesért egy frankot nyerhetsz... a masina azonban legtöbbször a kávésnak hoz szerencsét, míg a jámbor munkás, vagy kispolgár centimeseit elviszi a bor, a kártya, a rulett és a kocka. Babonások Kiskunmajsa egy hétnél tovább nem tudnak egzisztálni a tenyerjősnök. Párisban autót, házat, viljákat vásárolnak, gazdag háztartást vezetnek és csak meghatározott időben „rendelnek” akár az orvos professzorok.

—o—

## A vér fölfrissítésére!

Sokszor előfordul a mai időkben, hogy az idegeink felmondják a szolgálatot. Ennek következménye a munkacsvény hiánya, a túlnagy ingerültség és álmatlanság. Ezek a súlyos tünetek leginkább tavasszal észlelhetők.



amikor a testünk a téli megfázások, boris napok és meg nem felelő táplálkozás következtében szinte képtelen az ellenállásra. Egyetlen és igazi oka mindennek a rossz emésztés, ezt kell vendelhozniunk. Ezen a téren a **radeini gyógyvíz** valóssággal csodákat művel. Ez a víz tisztítja a vért, a beleket a könnyű emésztést eredményez. Ha **radeini gyógyvizet** iszik, egészséges marad. Kérje minden kereskedőnél.

Levelet és árusítás: **HOFFMANN ARNOLD, NOVISAD** Futaki ut 37.

Anatole France mondotta: „Az egyedüli ség nálunk tökéletes. Gazdagnak és szegénynek egyaránt tilos a hídak alatt hálni”. Ebből az áldásos egyenlőségéből, igen egyoldalt, csak a munkanélküli veszi ki a részét és — ez ismét a francia demokrácia diadala — senki sem molesztálja a hajléktalan esavargót, amiért szinte már kizárólagos jogát magának foglalta le a párisi hídak alját.

Nappal: hajék vonulnak át a folyón. Eles szíriájukat jajongva visszahangozzak a partok. A Pont Alexandre III-on, Páris legszebb hídján, az autópár gyöngyei futnak, hosszú, remegő orral, mint megannyi nemesvérű vízszel. Tízpercenként újabb és újabb hídak. Ugy ívelik át a folyót, mint szivárvány az eget. Deltájban kulminál a forgalom. Lazas, meckélés-szerű, tülekedő sietség. De este, mikor kigyúlnak a gázlámpák, kikörikbe vonulnak az uszályok, álomba dermednek a propellerok és hálószerbákka alakul át a hídak alja. A esavargót a nyomor üzi ide, nem érzi a saját magában gyökerező, holdfényes körített romantikát és nem törődik vele, hogy a tulsó parton egy borzashajú piktor pingálja áhitatos buzgalommal.

Ugy fekszenek, akár a hullák, subájuk az avar és a vékonyan csergedező gázláng lidércfénycé mellett kísértetiesen hatnak ezek a szanaszét heverő emberi testek. Akár egy feldult temető. Köröskörül a gazdag revüszínházak és bankárok tűzijátékos palotái, míg itt lenn patkányok surranak tovább-ujjhegyen, horkoló emberi szájak és savanyu lehelletek melegébe.

Ejjélfkor, rendőri asszisztálással lejönnek a gátakra a selyemcipellős, kalandéhes amerikai hisztérikák. Kemény rendőrbakancsok rugdalják tel almukból a horpadt hasu apacsokat, akik unottan pózolnak a tolvajlámpa fényében. Késsel a fogaik között lütyürésznek és a füttyöt ketté metszi a borotvaéles penge. Vörös sállal a nyakukon setálják körül a társaságot, idétlen, lenyegető taglejtésekkel, hogy az illatos Misslelepi a hideg verejték a gyönyörűségtől. A párisi rendőrség így gondoskodik, nemeslelkűen az apacsairól, hogy ők is keressenek néhány frankot. Akár az idomított cirkuszi oroszánok, melyek már ellustultak, de a sühogó korbács láttára önkéntlenül is viasorgatni kezdik a fogaikat. Aztán a menet elvonul és az apacs visszadől rongyaira. A hídak alatt is szépet álmodik... és ha már egyszer álomba merült, oly mindegy, hogy a Grande Ho'el selyemágyán fekszik-e, hajókabinban, szalmazsákon, vagy egy borus párisi híd alatt a Szajna partján, míg a lélek rendőri felügyelet nélkül szabadon jár-kele a világrőben!

Drágán és jóízűen mulatni, hogy aztán halnajtájban tökrészeren húzzák ki az embert az árokból, mindenütt lehet, de stílus tartani mégis csak a Montmartreon tudnak igazán.

Egy ilyen örömuca kívülől cseppet se olyan esábitó, mint ahogy a misztikus anizok után elképzelik. Kopott és szürke bazárok ezek, a szerelem malomszárnyas bazárjai, melyekben tüzes és messzire világító malinok örlik a jókedvet, a nőt és a pénzt. A „Szent hegy” a szegény emberek gettója, ahol a fehér, sápadt Sacre Coeur lövében ko-

kottok és csárdák tanyáznak. Velencének a laguna a slágere, Newyorknak a felhőkarcolók, Pisanak a ferde torony, a Montmartrenak ez a negédes piszok, penetráns büz, döglött macska és verekedő síhederek az ugribaktató uccakon. Minden csöpp sikátor az ég felé siet, öreg lestö ácsorog a templom mellett és a kicsi boltokban, a parányi pult mellett egy még liliputibb kereskedő várja a nap szenzációját, a vevőt. Csak a képeskönyvekben, a Janesi és Juliska históriájában látni ilyen ennivalóan parányi házikókat. Patinás piszok borit mindent. Amelyik lebuja nem elég ronda kívülről, abba be se lép a romantika-vadász amerikai. De nem kell félni a jó montmartrei népet. Ezer a vidéken bottal vernék agyon az elvetemültet, aki seprőt merne emelni az uccára...

Ejfelután valóságos népvándorlás indul meg a hegyre. Ki autón, ki gyalog baktat a boldogságot ígérő ablakokoskák felé. Lenn a holdfényes esőndőben a klasszikus temető, a Père Lachaise halgat halhatatlanjaival — szegény Heine bizonyára nem tudja folytatni örök álmát a női kacajoktól — míg a szomszédos „Szorgalmas nyúl“-hoz címzett mulatóban kánkánt jár a jókedv és pukkannak a pezsgősüvegek. A helyiség sötét, rosszul világított, legalább nem ismernek rá a műapacsra és apacsnöre, akik nappal diákok és jogot halgatnak a Sorbonneon. Egy temetőcsésznek öltözött figura pikáns dalokat énekel, harmonikaszó mellett. Profán játék a halállal és a közönség idegeivel. Aztán Baudelairet vonják kinyádra. Taps és elrökenyülés az „irodalmi“ asztaloknál.

Itt keringőznek Páris csillagai, a kiégettek és akikben még nem gyultak ki lobogva a siker fátylói. Mint mikor a borba tejet és rózsavizet öntenek, úgy árad az emberköttyalék: spanyolok, olaszok, a civilizáció karmai között vergődő négerék, osaléfejű oroszok, levitézlett hercegek és hercegnők és lyukas harisnyájú midinettek, akik zárás után harmatos orral jönnek ide, hogy áldozatkész barátot csipjenek fel maguknak. A muzsika aranyos ködöt húzott rájuk és a szűzi nyafogás, ami a szaxofonból sár fel, az agyukra ment, akár a borgőz.

— Un americain — sóhajtják áhitattal, mert aki Amerikából jön, az szerintük mind milliomos.

Pedig hányan vannak itt yenkik, akik keserves munkával kuporgattak össze négy hétre elegendő pénzt, hogy áthajózhassanak Európába, kirugjanak a hámból, pezsgőzzenek és egy életre szóló emléket lopjanak magukkal Párisból, ahol csodálatosan kedvesek a nők. Itt pedig betéti részvénytársaságok alakultak a kifosztásra, körülnyargaltatják Parison autócárokba préselve, mindent és semmit sem lát, csak a dollárjai fogynak a halálos biztonsággal.

A Sacre Coeur fehér bástyái alatt vörös rakétákban gyul ki a vér és járja véget nem érő keringőjét a szerelem. A dülledező kerítésen figyelmeztető tábla lóg: „Szerelmespárra lépni tilos“ Gall humor...

Itt látható egy köoszlopon a „csodálatos fakir“, aki „közel negyven éve guggol a helyén mozdulatlanul“. De amikor már beledobták a perselyébe egy frankot, meg se várja míg átszellemült arccal eltűnsz a látványon. Ott előtte lemászik a talapzatáról és bedöcög a sarki bisztróba egy pohár vörösborra. A „Szöke tehén“-hez címzett mulatóban éppen a hagyományos apacstánót lejtették az állapotok a bémész angolok előtt, amikor vérfagyasztó „Jef a kezekkel“ kiáltással betoppant a rendőrség. Az angolok nevére törtek ki. „Jaj de jó pofák“ kiáltottak. Azt hitték, hogy ez is az attrakcióhoz tartozik. Csak akkor ocsudtak fel, amikor az igazoltatás kezdődött. Egy ellenléző ifjút knockauttal igyekeztek jobb belátásra bírni. Akinek nem volt igazoló írása azt elvonszolák. A rendőrszobában majd kiderül, hogy valóban amerikai szalámi király az ifjú, vagy körözött bankrabló. Az apacsok és az imitátorok egyforma druckal bujjak össze. Elvégre az imitátornak is nyomhatja egy és más a lelkiismeretét... A nagyvárosi mocsár krémje... mint mikor egy öreg kedveket lefölsznek. Ujjnyomatuk megta-

## Kihullott fogakat

nem lehet  
vissza-  
vásárolni!



Kihullott fogak —  
elvesztett ifjuság!

### A fogkő elpusztítja a fogait!

A fogak meglazulásával kezdődik — a fogak kihullásával fejeződik be a fogkő romboló munkája, ha idejekorán nem küzdjük le, amihez csak egy erős fogkefe és Sarg-féle Kalodont szükséges. Sarg-féle Kalodont ez **egyedüli fogkrém** ebben az országban, mely a tudomány által elismert Dr. Bräunlich-féle Sulforizinoleat-ot tartalmazza, mely a veszedelmes fogkővet lassan de biztosan eltávolítja. Helyes fogápolás egyenlő: évente 2 x fogorvosi ellenőrzés — naponta 2 x Sarg-féle Kalodont!



SARG-FÉLE

**KALODONT**

Fogkő ellen

## Pipás Pistát a tábla is halálra ítélte

### Az arzénos bűnpör többi vádlottjának büntetését súlyosbította a tábla

A tiszazugi arzénos tömeggyilkosság után európaszerte óriási feltűnést keltett a másik arzénos bűnpör, amely a Szeged környéki puszták több tehetősebb gazdájának életét oltotta ki. Riegler Pálné különösletű tanyai parasztasszony állott az arzénos bűnpörök középpontjában. Éveken át adagolta a mérget és a vizsgálat megállapítása szerint az ételbe kevert arzénal több embert megölt.

A szörnyű büntényt Riegler Pálné az áldozatul kiszemelt gazdák feleségeivel egyetértésben követte el. Az arzénos asszonyt Pipás Pista néven ismeri a tanyavilág népe és szinte „részvénytársasági“ alapon folytatták a mérgezést az elvetemült asszonyok, akik férjeik örökségére pályáztak. Feljelentés alapján az ügy kipattant és a szegedi büntetőtörvényszék példás büntetéssel sújtotta a borzalmas bűntény vádlottait. Pipás Pistát a törvényszék kötélaltali halálra ítélte, özvegy Dobák Antalnét életfogytig tartó fegyházra ítélte, özvegy Böresök Istvánnét, Horváth Bende Istvánt, és Császár Itvánt 15—15 évi fegyházra, Vecsernyés Jánost 7 évi fegyházra, a kiskoru

Böresök Imrét 2 évi fegyházra.

Felebbezés folytán a bűntény a szegedi ítélőtábla elé került, amely tegnap tárgyalta a tömeggyilkosság ügyét. A tábla szigorú ítéletet hozott.

Pipás Pista kötélaltali halálbüntetését fenntartotta, a többiekét részben súlyosbította.

Böresök Istvánné 15 évi fegyházbüntetését a tábla életfogytig tartó fegyházra emelte. Jövähagyta a tábla Császár István és Horváth Bende István 15 évi fegyházra szóló büntetését, továbbá Dobák Antalnét életfogytig tartó fegyházbüntetését. A hat évi fegyházra ítélt Vecsernyés János büntetését a tábla tíz évi fegyházra emelte fel, a fiatalkorú Böresök Imre kétévi fegyház büntetését pedig öt évi fegyházra.

Pipás Pista most már távolról sem viselkedett olyan nyugodtan és kihívóan, mint a törvényszéki tárgyaláson. Sirva kérte védjét, hogy mentse meg a haláltól, de aligha valószínű, hogy a notorius mérgekeverő megmenekülhet a kötélaltól.

Az ügy a kuria elé kerül, amely jogerős ítéletet hoz.

lálható a bűnügyi nyilvántartóban. Egy nő hiszterikusan ordítani kezdett: „Engedjétek el!“ És össze vissza harapta a rendőr kezét. Alig bírtak vele. Levetette magát a földre, sirt, rugott, átkozódott. Végül is hátracsavarták a karját, hogy most már a

fájdalomtól félőrülten jajgatott az éjszoktába. És a kis kokottot így vonszolják le a hegyről, melynek tövében kis szurtos, istentelen kocsmák forralják a jókedvet és a bűnt...

Tamás István

## Külpolitikai figyelő

## Az angol dicsőségre nehezedő veszfelhőket próbálták eloszlatni Washingtonban

Csendes bucsu Amerikától — Védőbeszéd az angol dicsőség érdekében — Japán hadi ut készül Ausztrália felé — Kelet felől folyton gomolyog a sötét felhő

Nagy reménységgel kísérte mindenki MacDonald angol miniszterelnököt amerikai útjára. Azóta a reménység lelohadt s az angol miniszterelnök már bucsuzik is a vendégszerető Amerikától. Pár nap múlva már itthon is lesz. Mit hozott? Senki sem tudja. Komoly angol gondok küldték ki Amerikába s mindenki szerint a komoly gondokat vissza is hozta.

## Sokatmondó bucsuzó

Mielőtt az angol miniszterelnök hajóra szállt, elbucsuzott az amerikai sajtótól. A bucsuzó sokat mond, még többet sejtet.

„Roosevelt és én — mondotta az angol miniszterelnök — olyan szabadok vagyunk mint azelőtt voltunk, de az amerikai kormány nehézségeit jobban megértettem, mint pénteken, ideérkezésem napján. Készek vagyunk vállatva hozzásegíteni a világ terhének könnyítésén, Amerika azonban semmi féle szövetséget nem hajlandó kötni, sem szerződéses kötelezettséggel európai kérdésekbe nem avatkozik bele, látja azonban a nehézségeket, amelyekkel az angol kormány szembe kell szállni. Belátja Amerika azt is, hogy egy nép sem húzódnak félre, hiszen a többi nemzetekkel kezdet kell fogni.”

Eddig a nyilatkozat. Érdekes a nyilatkozatból ez a kitétel: „Amerika semmiféle szövetséget nem hajlandó kötni”. — Ebből az látszik, hogy az angol miniszterelnöknek fontos volt, hogy ilyen irányban is érdeklődjen Amerikában.

Míg Anglia miniszterelnöke a tengerentúl tárgyalt, az angolok egyik neves államférfia Churchill nagy beszédet mondott otthon. Ennek a beszédnek pedig egész gondolatmenete azért érdekes, mert védelemben veszi az angol dicsőséget s azt a szemrehányást teszi, hogy, ha igazuk lesz azoknak, akik az angol dicsőség hanyatlását hirdetik, akkor annak mi magunk leszünk az okai.

Beszédét ezzel fejezi be: „Semmi sem mentheti meg Angliát, ha maga nem akarja megmenteni önmagát. Ha elvesztjük bizalmunkat vezető és kormányzóképeségünkben, akkor a mi történetünk befejeződik.”

Churchill beszédét megtapsolták, de a tapsorkán szele nem hajította el az angol dicsőségre nehezedő veszfelhőket. MacDonaldnak pedig Roosevelttel kijelentette, hogy Amerika nem szövetkezik.

Az angol dicsőségre nehezedő veszfelhő pedig továbbra is megmaradt.

## Kelet felől gomolyog a felhő

Tessék csak figyelemmel kísérni azokat az eseményeket is, melyek jelentéktelenségnek látszanak.

Igy azt olvastuk nem rég, hogy Japánok és hollandok közt konfliktus támadt, mert az ausztráliai tengeri úton fekvő holland szigetek gyarmatosai Japán katonák. A Fülöp-szigetek déli szigetesortját a Palau szigeten a Japánok flottabázisát rendezték be. Az amerikaiak panaszt tettek emiatt a Népszövetségnél. Persze eredménytelenül.

Ausztráliától 600 kilométerre fekvő Trinor szigetesortot pedig a Japánok meg akarják vásárolni a portugáloktól. Erről a szigetről a Japán repülők és hadihajók urálnak a holland gyarmatokat és a lakosságában gyér, de természeti kincsekben annál gazdagabb Ausztráliát.

Ha ezeket az előzményeket figyelembe vesszük, még jobban megértjük az angol miniszterelnök amerikai útjához fűződő terveket és Churchill vészkiáltását az angol dicsőségről.

Ausztráliát a nagy távolsága miatt esetleges Japán támadás esetén és az angol hadi erő szükségese elosztása miatt, Anglia kénytelen volna magára hagyni. Ausztrália magát azonban nem védheti, mert hadserege néhány hadihajóból, 100 repülőgépből és 4 gyaloghadosztályból, 3 vegyes dandárból és két lovashadosztályból áll.

## Tizenkét orosz hadosztály a mandzsu határon

Japán eddig következetesen keresztülvitte haditervét. Meghódította Mukden, Kirin, Heilungkiang és Jehol tartományokat. Ez területben akkora mint Német és Franciaország együtt. Lakossága kitesz 30 milliót.

Oroszország régóta látja a Japánok egyes előnyomulását, amely ha Kínát érzékenyen érinti is, mégis marad még elég területe, de annál érzékenyebben érinti az oroszokat. A Japánok ugyanis majdnem teljesen körülkerítették az oroszok egyetlen használható esendesóceáni kikötőjét, Wladivosztokot. Csak egy lendületes Japán támadás ezen irányban s a több ezer kilométeres chabawoszk wladivosztkói orosz vasutvonalat a Japánok átvágják s Wladivosztko erődeire felkerül a Japán győzelmi zászló.

Az eddigi hírek szerint a Japánok csapatokat küldenek Wladivosztko irányába. Erre a híre az oroszok 12 hadosztályt mozgósítottak 300 repülőgéppel együtt.

Alig van példa az angol történelemben

## PARK SZÁLLODA

BUDAPEST, BAROSS TÉR 10

A Keleti pályaudvar mellett.

Elsőrangú, központi fűtéses szobák már négy pengőtől kezdve. Állandó hideg-meleg víz! Kifünő polgári étterem, olcsó panziórendszer! A vidéki úriközönség szállodája!

Minden olvasómnak, aki lapunkra hivatkozik, 20% engedményt kap.

arra, hogy angol alattvalókkal úgy bántak volna, mint most az oroszok a Wickersmüvek mérnökeivel. Más viszonyok közt, ilyen esetben az angol hadihajók régen utnak indultak volna Anglia tekintélyének megvédésére.

Es ha a háborus láz átesap az angol indiai gyarmatokra?!

Kelet felől gomolyog a sötét felhő. Ha azután Anglia kénytelen a Keleten beavatkozni? Válasz Európában senkinek sem nyújthatna segítséget. És akkor?...

Az angol miniszterelnök hajója utban van hazafelé, mire hazaér, talán a Japánok már megütköztek az oroszokkal. Sietniük kell, hogy az oroszok nagyobb erőket ne összpontosíthassanak. (i. r.)

## Magyarország minden értékét bemutatja az idei budapesti nemzetközi vásáron

Románia, Olaszország, Perzsa és Lengyelország a kiállítók között

Holnaptól kezdve érvényesek a budapesti

nemzetközi vásár utazási kedvezményei!

Közeledik a május 6-ai, a Budapesti Nemzetközi Vásár megnyitását s Budapest, sőt az egész Magyarország is, nagy és teljes felkészültséggel várja a külföldről egyre nagyobb tömegekben jelentkező látogató sereget.

Csodálatos, hogy mi mindent hordott fel Magyarország az idei vásárra! Nem csupán fejlett iparának minden egyes produktumait, de a magyar vidéknek minden izes terményét, ételét, italát és káprázatosan színes népművészetének páratlan remekét is. Magyar udvar, magyar esárda, magyar ház, a vidéki városok külön kiállítása, autó és repülőgépkiallítás, sport csoport, baromfi- és apróállat csoport, borkiallítás, mintafalvak, mintatanyák, páratlan ritkaságokat bemutató bélyegkiallítás, hatalmas nagyszabású export csoport s egy tudósítás keretében fel sem sorolható rengeteg új látványosság.

Mindent megmutatunk ezen a vásáron, ami értékünk csak van és a vásár 10 napjára teljesen békebeli szabad forgalmat teremtünk.

Ezekkel a szavakkal jellemezte az idei kiállítást a vásár egyik vezetője, de hozzátehetjük, hogy az idei vásár bár magában foglalja az eddigi vásárok minden anyagát is mégis teljesen újszerű lesz, mert rengeteg olyan látványossággal és csoporttal bővült, ami az eddigi vásárokon hiányzott. Felépítésében is merőben újszerű: egy teljes és tökéletes vásárvárosra finomodott.

Az idei vásár nemzetközi jellegét Ro-

mánia, Olaszország, Perzsa és Lengyelország részvétele adja meg. Mind elhozzák legdrágább értékeiket, világhírű áruciknek mintáit, itt szerepelnek színes fűdőpropagandákkal, sőt Erdélyből személyesen jönnek el mind az ott lakó magyar írók, itt előadásokat tartanak, autogramokat adnak, egy díszes pavilonban pedig könyveiket árúsítják.

Van még egy nagyjelentőségű és a külföldiek közelről érdeklő útjára az idei vásárnak: az u. n. „Üzletház”. A vásárterület központján a zenepavilonra épült ez a fontos intézmény. Itt egy helyen található meg minden egyes árucikk u. n. „zacskó-mintája”. Az érdeklődő itt megtudhatja, hogy a keresett árucikk csoportos nagybani kiállítását a vásárterület melyik részében találhatja meg, sőt szakképzett tolmácsokkal oda is kalauzálják az érdeklődőt a kívánt csoport kiállításához. Különösen fontos az idén a kereskedők előzetes tájékozódása, mert hiszen a vásáron kiállított áruk jórésze ezuttal árupengő ellenében vásárolható meg és exportálható külföldre. A Magyar Nemzeti Bank által e célra megállapított keret összege 10 millió pengő. Az „Üzletházban” egyébként megtalálják az érdeklődő az összes budapesti nagybankok devizakirendeltségeit, a szállítmányozókat, a Külkereskedelmi hivatal exportkiállítását ad. Ezzel az „Üzletházzal” gondoskodás történt arról, hogy percek alatt hozzák össze a vevőt az eladóval, hogy idővesztés nélkül jöjjenek létre az üzletek s hogy az ügy-

letek gyorsan, simán, fennakadás nélkül benyolitassanak le.

Hangsúlyozzuk, hogy az idei vásár, amely meghaladja ezúttal még az eddig legnagyobb, az 1930 évi jubileumi vásár méreteit is, most már teljes képét adja Magyar-

ország egész iparának, kereskedelmének, mezőgazdaságának és népművészetének.

A vásár május 6-án kezdődik de a kedvezményes vásárra jogosító vásár igazolvány már május 1-től, vagyis holnaptól érvényes.

## A Dunabánság területén csakis szakképzett építőmunkásokkal szabad végezteni az építkezéseket

A báni hivatal rendelete ellen vétőket szigorúan és példásan büntetik

A báni hivatal szociálpolitikai osztálya 4304 szám alatt április 24-én rendeletet adott ki, amelyben az építkezéseknél történő munkásalkalmazásokat írja elő. A jugoszláviai építőmunkások szövetkezetének noviszádi csoportja ugyanis a munkáskamara útján kérvényt nyújtott be a báni hivatalhoz, amelyben arra kéri a báni hivatalt, rendelje el az idevonatkozó törvények alapján, hogy csakis szakképzett építőmunkásokat alkalmazzanak a szezon-építőmunkák végzésénél.

A szövetkezeti csoport szerint az építési munkaadók nagy része az ipartörvény intenciói ellenére nem alkalmaznak az építkezéseknél szakképzett építőmunkásokat és se gédszemélyzetet, hanem kihasználják a mezőgazdasági és egyéb munkások munkanélküliségét és jelentékenyen olcsóbb bérrel végeztenek velük olyan munkát, amely szolid és jó szakmunkát követel. Az egyes munkaadók ilyen viselkedése azután egyrészt az építőmunkások munkanélküliségét, másrészt pedig a szakképzetlen munkásoknál történő balesetek és szerencsétlenségek számát növeli.

A báni hivatal a munkáskamara kérvé-

nyére az ipartörvény 42. paragrafusára, valamint az idevonatkozó egyéb rendelkezések alapján az egész Dunabánság területére a következő rendeletet hozza:

1. A munkaadókat kötelezik, hogy az építkezéseknél a szakképzett munkások és az összes szakmunkákban képesített építőmunkások alkalmazásánál szigorúan ragaszkodjanak a törvényes előírásokhoz.
2. Rendszeressé teszik a felügyeléseket és ellenőrzéseket, annak megállapítására, hogy a rendelkezés alkalmazkodnak-e, azonkívül a rendelet ellen vétőket minden esetben szigorúan és példásan megbüntetik.

3. A kiadott rendeletekről és azok tartalmáról, valamint azok gyakorlati alkalmazásáról az összes érdekeltet kívül közvetlenül értesítik a noviszádi munkáskamara is, mint a Dunabánság területén levő munkások és alkalmazottak törvényes osztályképviselőit is.

A rendelet ellen vétőket a törvény értelmében szigorúan büntetik.

## Velencéből félsziget lett

Április 25-én avatták fel a hidat, amely Velencét összeköti a szárazfölddel

Több mint ezeréves elszigeteltség után a napokban átadták a forgalomnak azt a hosszú és széles hidat, amely a lagunák városát közelebb hozza a kontinenshez.

Igaz, hogy az osztrákok már régebben tettek ilyenféle kísérletet, amikor (1841—1846 között) felépítették azt a magas, hídban folytatódó földnyelvet, amely ma vasúti töltésül szolgál, de ezen még ma is csak a vonatok közlekednek. Gyalogszerrel, kocsin, kerékpáron vagy autón a legújabb időkig nem lehetett bejutni Velencébe.

Az új hidat, amely most kiszabadította tengeri fogságából az Adria szépséges királynőjét, hosszú órák óta volt tervezgetés és vita tárgya. Ellene voltak azok, akik a híd felépítését Velence sajátos és vonzó jellegét akarták megőrizni, mellette viszont az itáliai érdek érvelt, amely a híd felépítését a város lényeges növekedését remélte. A két ellentetes nézet mindvégigeképp annyira híve volt, hogy a Duce volt köztársasági elnök, Benito Mussolini, végül a híd tervezését a költségvetéssel együtt, amely 120 millió lírát irányzott elő. Ma pedig, 34 hónappal a Duce döntése után, már készen is áll a nagy, Velence történetében korszakalkotó mű.

Az egész konstrukció hossza nyolc és fél kilométer, amelyből négy és fél kilométer a szárazföldre, a többi pedig a lagunára esik. Utóbbi része 288 arkádon és pilléren nyugszik, amelyekre a tengeri oroszlánok képeit vésték. A híd szélessége 20 méter, elkülönített gyalogjáróval, autós, kocsis, kerékpáros uttal. A híd torkolatánál Velencében hatalmas új tér épült, amelyet Rómáról neveztek el. Itt van többek között egy óriási garázs, amelynek 2000 kocsi számára van hely.

A város szívébe azonban a Szent Márk tere felé a híd dacára sem lehet járművön eljutni. Ezt a területet a város lakói féltékenyen őrködnek városuk

romantikáján, nem engedték meg. Velence művészi értéke és egyedülálló jellege tehát sértetlen maradt.

A közlekedés megkönnyítésére mindenesetre nyitottak egy új csatornát, Rio-Nuovo, amely lényegesen megrövidíti a Piazza Rómától a San Marco-ig vezető utat. Ezt az új csatornát öt hidat is el kell látni, amelyek mind régi stílusban épültek.

Hogy Mussolini nem akart a megmerevedett, szinte halott multhoz ragaszkodni, annak fő oka, hogy Velence ipari kikötője, Maghera, amely ezer és ezer munkásnak ad kenyeret, csak hosszas és költséges szállítással volt eddig elérhető. Ez nagyban akadályozta a város gazdasági fellendülését. Másrészt meg valószínűnek látszik, hogy Velence, a cölöpváros mint félsziget is ugyanannyi utast fog megáldozni csabítani, mint eddig.

A híd nagy ünnepségek keretében a velencei érsek, Lafontaine bíboros szentelte fel a azt Piemont hercege lépte át elsőnek. A híd neve Littorio s ez a híd teszi központjává Velencét a serényen épülő torino—fiumei autótúrnak.

### Tort ül az élet...

Es így múlnak el napok, hetek, évek,  
— Es eliramlik búcsúban az Élet.

Mi ma öröm még, holnap fájdalom már.  
Megőröl mindent az Idő-Vén Molnár.

Mily keserű lesz öröm, gyönyör, mámor,  
A fájdalomnak egyetlen kortyától.

A vigás, jókedv ma kacagó gyermek,  
Holnap már agg, kit sírva eltemetnek.

S a ravatal fölött tort ül az Élet,  
Kit ma eltemettél, holnap újra éled...

Gombó Lajos (B. Topola)



Vigyázzon,  
kedves háziasszony!

Jobb valamit megelőzni,  
mint gyógyítani! Ez fehér-  
neműjére is vonatkozik.  
Nem lesz kára, ha mindig  
és mindenütt mosáshoz  
csak a kiméletes és bevált  
Persil-t használja. Azonban  
csak Persil-t használjon.  
Oly nagymennyiségű leg-  
finomabb szappant tartal-  
maz, hogy minden más  
pótlék alkalmazása feles-  
legessé válik. Vigyéljen min-  
dig a hasznólati utasításra.



### Te macskát és kutyát eszel!...

Verekedés Begecsen, amely súlyos kártérrel  
végződött

Pénteken délután Begecsen az egyik vendéglőben súlyos kimenetelű verekedés játszódott le. A vendéglőben együtt ivott Szlepsev Lázár, Szmájics Lázár és Skubály József begecsi lakos. Skubály tulajdonképpen csehszlovákiai ember, aki nemrég jött Begecsre és ott letelepedett. A falusiak ivás közben csipkelődni kezdtek az újdonsült begecsivel és

többek között azt a megjegyzést tették rá, hogy macskát és kutyát eszik.

Skubály erre éktelen haragra gerjedt, felkapta botját és Szlepsev Lázár felé sujtott. Az ütés Szlepsev hátát érte, mire Szlepsev és Szmájics nagyhirtelen utlegetek kerítettek és

annyira összeverték Skubályt, hogy annak balkeze könyökön felül eltört.

A nagy verekedésnek a csendőrség vett véget, amely Szlepsev ícsét és Szmájicsot letartóztatta, Skubályt pedig beszállította a noviszádi kórházba, ahol ápolás alá vették. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy Skubály kezét ki törték el kettejük közül.

### Reumáját,

amely egész télen kínozza, teljesen gyógyítja a

**Sztarakanizsai Gyógyfürdőben**

Iszapfürdő és pihenőhely  
Május 1-től május 31-ig  
Bemutatók egész éven  
Kérjen katalógustól és  
személyesen



Olvassom az ujságban, hogy kösségi képviselőválasztás készülődik. No hogy azt se kék mondani!

Hát mán opetűjü vallasztas készülődik?

No de azé adó csak leszsz megest, a végrehajtónak se hal epp ki a magja, de az a fő, hogy szavallás leszsz. Más öröm mán ugyis kevés van ebbe a nyovojas világba!

Mer kösségi képviselő csak köll. Ha szon ugyan nem sok van benne, mer magam is kitróbátam, de azé még is csak!

Aszen máskülönbön rendbe vóna ijenkő minden, csak az a baj, hogy bajos kikompernani, ki kerűjön be választmányak. Mán mind kösségi képviselőnek. Mer az a fenese, hogy nem juthat bele minnyája, aki okosnak érzi magát. Mind huzakodik vonyakodik, hogy ő nem akar, de ha nem kandedajak, akko kisz a harag!

Errü jut eszembe az Eszes Jóska esetye.

Mikó megtutta, hogy nem kandedaták, éktelen méregbe gyütt, oszt furt azt hajtottá, hogy ez nem igazság!

No hogy oszt szombat este összeverötünk a sarkon, ennéhányan, bennünk se maradhatott a békesség, oszt a tetejibe még elkesztük maceráni a Jóskát, hogy

— igaza van a Jóskának, mer közbeszöllási meg javaslati tehecsesig azé akad a Jóskába is!

Aszongya

— még sok is! De nem sok nyovojat er, mer ugy se szavaltok rám.

Bennem se nyughatott a kis ördög, oszt odaszótam

— hát hogy a rossz nyovojába szavalnánk rád, mikó még nem is hallottunk pogromóni? Haj pedig ahogy en kinezem, meg tunná te egygyet creszteni! Mán mind szolnoklatot.

Aszongya

— ha ked elvállali a helyint, en belecsapok.

Hát én válatam, oszt odaigrtam neki a mi udvarunkat.

Pekulát egygy darabig, asztan rantot egygyet a nadragszűjén oszt odaszót a többinek, hogy ő nem bánva, ha mien ojan nagyon erötetyük, hat hónap, mán münd vasárnap delután az én udvaromba majd megtartá a szolnoki pogromot, csak legyen elegen, mer bár mink egygyucebeliek tarsunk öszel. No úgy is lett.

Másnap megfötöttem a Kulukot meg a Financot, mer úgy híjják a két kutyámat, az udvar közepre tettem a régi kápusztás hordónkat. De fenekivel fölfelé. Mán mind a kápusztás hordót. Kioktattam a Jóskát is, hogy csak okosan beszéljen. Kajabájon úgy, mindha kompanikomandás vóna de igirjen úgy, mind a rendes képviselők szokták, ha mán akarja, hogy legyen belüle valami.

De nagyon tulta, mer aszongya, ne janicusam, nem mai csirke ő.

No másnap letánia után kiavitam a kis kaput, oszt öszsze is gyülekezett a tömeg.

Vötünk vagy huszan. Jobbadán a mi uccánkba.

Mikó a Jóskát a sógorru fötöttük a hordóra, éktelen kajabálásba kezdtünk, hogy — éjjen a gypsori követ!

Nagy vót a kajabálás, mer a Jóska is velünk kajbát, oszt neki meg ojan éktelen torka van, hogy amna mégis!

Elheleszkedett, m. ktörute tempósan a szája szelit, oszt avvá belekezdet, hogy aszongya



— Tisztót urak!

A Siriny Gyura oszt mán nem hatyhatta abba, oszt odaszót

— ne az urakru szolnokojj, henem a pogarságru!

A Jóska újra keszte, aszongya

Tisztót pogarok!

— ne meg közbekajbát a szomszéggyva, ojan borbéfurma mestrember, hogy aszongya

— hát a borbék tán kutyák?

Fehér áncugba vót kiötöszködve, meg máskülönbön is a Jóska vagy felesztendei beretválássá tartozott neki, hát ná hallgatott.

Kierit megzavarodott a Jóska, de azé feltatta opetűjü

— Tisztót izék, beleértve a borbékat is.

No ez ellen mán nem szóhatott senki.

Elkeszte, Hogy most mi mindent mondott, aszt én sorjába el nem tunnám mondani, de körübelü ezeket.

— Enrám köll szavalni. Mer én követelöm, hogy szállják le az adót, kivált azoknak akik rám szavainak. Aszt a kicsit is csak az fizesse, aki éppen nagyon írja. Mer azé fizetni csak köll valakinek. No asztan, hogy a mi uccánkba rakják át az aszfaldot, mer odabe mán eleget koptatták. A biró én leszek. Az eskütteket elsőbbit is a mi uccánkba. Meg a képviselőkbü is vagy húsz. A többit igazságosan széosztani a többi uccákba. A kössig főgygyit is szét kell osztani, mer mán ugyis csak csúfságnak maradt az a kevés, aki megmaradt. Ugy kék fölosztani, hogy jusson mindnek. Ha nem leszsz elég, akko a gazdákébu, aki aki három és fé láncon fölü van.

Ezt azé monta, mer neki epp három és fé lánc főgygye van.

No de a sógor ezt mán nem áhatta szó nekü, mer neki négy és fé lánc van, oszt közbekajbát

— hallod e Jóska, osztod én a körösztmányád kesztes kinyuját, de nem az én fő-



**MENRATH  
NOVISAD**

KERTIBUTOR  
FONOTT BUTOR  
NYUGSZÉKEK  
KLÓSZORABUTOR  
KONYHABUTOR  
NAGY VÁLASZTEK  
ELŐNYÖS ÁRAK!

demet!

Aszongya a Jóska

— várjuk ked, mer a gazdákho küla is lenne szavam kisübbet. Most a szegi nyebb osztálnak szöllök. De meg aki rám szaval, maj kicsinájjuk, hogy az fő legyen szabadítva az osztás alü. Csak most elsőbbit a szeginy osztál szavajjon rám, hogy minden jó legyen.

Avvá leszsz, hogy aszongya a szegi nyebb osztál most mán hazamehet, mer most mán azoknak szöll, akiknek van valami.

De nem nagyon válata senki, hogy szeginybb osztál, oszt így feltatta csak trvább

A nagyszámot csak ott kék emelni, ahun muszaj. Födét is letikább ott osztunk ahun belealapszik a gazda is. Adót a vagyonosabb osztál fizet, de csak keveset. Kulukot csak az urak fizetnek. Azé hát aki gazda, az is jobban gyün ki, ha rám szaval.

Nagy éjjen kajatott végezettül a Jóska, oszt mivel mán igen izzatt, hát le akart száni a hordóru.

De az a keszeg borbé nem hatta, mer aszongya

— hát a borbékék mi leszsz?

Megtüröte a Jóska a homlokát oszt leszsz

— Követeljük, hogy 20 dinar legyen a beretválás, a szappany habját meg, akü mán a borbék nem használhatnak, vegye meg az allom, oszt csinátassonak belüle izét... hogyishiják no...

Nem tom mit akart mondani a Jóska, de nem gyütt a nyelveire a szó, megakatt, oszt mergibe ojan éktelen nagyot dobantott a lábával a hordóm fenekire, hogy az a kiszáratt hordófenék leszakatt alatta, oszt eceribe végeszakatt a szolnoklatnak, mer a szolnok belesett a hordóba.

Mikó oszt kiszabadítottuk, aszongya

— a nehissig tud minnyája köszt igazságot tenni!

Avvá a gyülés szétment.

Meg az én kápusztáshordóm is.

Maratam tisztelete

Mihál bácsi.

## Öngyilkosság Bácskapalánkán

Tegnap reggel Bácskapalánkán öngyilkosságot követett el Hlaszni Iván 66 éves hajókormányos. Az életunt ember Flass Mihály kocsnájában egy félreeső helyen hajtott végre tettét. Az esetül azonnal orvositották dr. Uvalics orvost, aki azonban már csak a beállott halált állapíthatta meg. Az öregember tettét valószínűleg előlelti bánatában követte el, hogy felesége rövid idővel előlelt elhagyta.

## Franciaország nem fizet Amerikának

**A párisi sajtó szerint sovány eredménnyel jártak a washingtoni tanácskozások. -- Herriot utnak indult Franciaországba**

Washingtonból jelentik: Herriot francia főmegbízott péntek délelőtt elutazott Washingtonból. Elutazása előtt üzenetet küldött Amerika népéhez, melyben köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért. Newyorkban Herriot a hajón vendégül látta ebéden a newyorki társadalmi és politikai élet több vezető tagját.

Az újságírók előtt Herriot kijelentette, hogy

rendkívül bizakodó hangulatban távozik Amerikából.

a tárgyalások kedvező eredménnyel jártak a világgazdasági értekezlet előkészítése tekintetében.

Párisi jelentés szerint a francia sajtó nem osztja Herriot optimizmusát. A jobboldali lapok ugyan örvendetesnek tartják, hogy Amerika hajlandó intézkedéseket ten-

ni a biztonság körül, de a lapok tulnyomó része

rendkívül soványnak látja a tárgyalások eredményét.

Az Excelsior szerint amennyiben Amerika követelni fogja a júniusi esedékességet, úgy Franciaország tekintet nélkül Anglia magatartására éppúgy megtagadja a fizetést, mint ahogy megtagadta decemberben.

Daladier miniszterelnök inkább vállalja azt a veszélyt, hogy a kamara megbuktassa, de előző álláspontjából nem enged.

Washingtonból jelentik, hogy az amerikai szenátus háromszoros szótöbbséggel megszavazta a felhatalmazási javaslatot. Ezzel Rooseveltt az egész vonalon győzedelmes kedett és Amerika valutáris ügyeinek teljhatalmu diktatorává vált.

—o—

## Súlyos vasúti szerencsétlenség Csehszlovákiában

**Egymásbafutott két gyorsvonat -- Egy halott, tíz súlyos, negyvennyolc könnyebb sebesült**

Prágából jelentik: Péntek este súlyos vasúti szerencsétlenség történt Bakov állomáson. Fel 9 óra tájban futott be az állomásra a Reichenberg felől jövő gyorsvonat és csaknem egyidejűleg a Lippából érkező gyorsvonat is.

Eddig meg nem állapított módon

a Reichenberg felől jövő gyorsvonat hátulról belefutott a lippai gyorsvonatba.

A lippai vonat utolsó kocijában nem tartózkodott utas és így ennek a vonatnak

csak az utolsó vagonja rongálódott meg súlyosabban. A reichenbergi gyors mozdonya és három kocija azonban kisklott és pozdorjává tört.

Egy utas meghalt, tíz súlyosan, negyvennyolc könnyebben megsebesült.

Súlyos sérüléseket szenvedett a mozdonyvezető és a fűtő is. Az eddig lefolytatott vizsgálat adatai szerint a katasztrófát valószínűleg hibás váltóállítás okozta.

—o—

## Három évi börtönre ítélték Borovánszki Gézát a becskerekai árvaszék sikkasztó ülnökét

Becskeréről jelentik: Tegnap újból a becskerekai törvényszék elé kerültek Borovánszki Géza volt becskerekai városi tanácsos, Rajics Tima városi főjegyző, Mojics Sztanko városi tisztviselő és Cukutyan Milan kumáni földműves. Mint ismeretes Borovánszkit többrendbeli sikkasztással és visszaélésekkel vádolják, míg társai bűnrészesség gyanúja miatt kerültek a vádlottak padjára. A becskerekai törvényszék egyizben már foglalkozott ezzel az ügygel és Borovánszkit négy évi börtönre

ítélte, míg társait felmentette, ezt az ítéletet azonban, mint ismeretes a semmitőszék megsemmisítette.

A tegnapi tárgyaláson Borovánszki Géza újból beismerte, hogy 35.000 dinárt sikkasztott, a többi vádpontokat azonban tagadta. A többi vádlottak ártatlannak vallották magukat.

A bíróság Borovánszki Gézát most három évi börtönre ítélt, míg vádlottársait újból felmentette.

—o—

## Lezuhant egy német repülőgép — négy ember szörnyet halt

**Borzalmas katasztrófával végződött egy Junkers gép első utja**

Münchenből jelentik: Braunstein közelében súlyos repülőkatasztrófa történt tegnap. A Junkers gyár egyik új típusu repülőgépe próbautra indult tegnap a kora reggeli órákban. A gépen négyen ültek. Weng ka-

pitány, Michtopf gépész, Schmidt igazgató és egy hölgy, akinek nevét eddig nem sikerült megállapítani.

Mind a négy utas szörnyet halt, holttestüket darabokban szedték ki a gép-

## Ha Pestre utazik

a Nemzetközi Vásárra keresse fel

### Holzer

női divatházát

Budapest, IV., Váci-ucca 26 ahol a legdivatosabb

nőiruhák, bluzok, kabátok

legolcsóbb áron

beszerezhetők.

roncsai alól.

A súlyos katasztrófa pontos okát eddig nem sikerült megállapítani. Szemtanuk szerint az új gép simán repült, hirtelen megbillett és óriási sebességgel lezuhant. A készülék pozdorjává tört és így valószínűleg nem lehet majd megállapítani, hogy a szerencsétlenséget mi okozta.

**Lopás vétségéért 15 napi fogházra ítélték egy szubotikai biztosi tisztviselőt**

Páratlanul kínos ügyben ítélezett tegnap dél-célt a szubotikai járásbírószágon Pavlovics Borivoj büntetőbíró. Egy jobb családból származó, ugynevezett társaságbeli fiatalember lopás vétségének vádjára került a bíróság elé, mert a feljelentés szerint Weisz Irén szubotikai joghallgató nő kézitáskájából egy fogorvosi rendelőben kivett kétszáz dinárt.

A tegnapi tárgyaláson Mandl Pál előadta, hogy nem érzi magát bűnösnek. A joghallgató nő távozásánál ment csak az orvosi rendelőbe, de pár perc múlva el is távozott. Semmiféle pénz nem vett el és nem vitt magával.

A bíróság ezután Weisz Irén joghallgatót hallgatta ki, aki kijelentette, hogy feljelentésének minden állítását fenntartja.

Dr. Poljácovics Kata fogorvos nő súlyosan terhelő vallomást tett Mandl Pál ellen.

A bíróság megeskette vallomására dr. Poljácovics Katát, majd dr. Wilhelm Jenő ügyvéd, Mandl Pál védője terjesztette elő védőbeszédét, amelyben védence ártatlanságát igyekezett igazolni és tiltakozott Mandl meggyanúsítása ellen.

A bíróság a Btk. 314. paragrafusába ütköző lopás vétségében találta bűnösnek és tizenöt napi fogházra, valamint a 200 dinár visszafizetésére ítélte Mandl-t. Az ítélet ellen Mandl Pál, valamint védője felebbezést jelentett be.

**Gyújtogatás történt a szubotikai Vukovics divatruházban**

Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy a szubotikai Vukovics Gerő divatruházban tűz pusztított, amely főleg a cég kalapraktárában okozott jelentősebb károkat. Vukovics Gerő cégtulajdonos a kárt kétszáz ezer dinár értékűnek jelentette.

A rendőrség az eset óta állandóan nyomoz és tegnap

örízetbevette Szonnenberg Bélát a cég könyvelőjét és Nagy Lajos inasát.

Az inas ugyanis bevallotta, hogy távozása előtt este cigarettavéget dobott el az üzletben. A vizsgálat adatai szerint gyújtogatás történt. Vukovics Gerő cégtulajdonos és feleségének kihallgatását tegnap egész napon át folytatták a rendőrségen.

—o—

# Szemtől-szemben a gazdasági válsággal

## Bácskatopola kereskedelmi, ipari és kulturélete a válság elleni küzdelem frontján

Írta: Csuka Zoltán

Csodálatos a tavasz ereje. Két nap előtt még zuhogott az őszi, fagyos eső, komorak voltak az orcák és a mezőkön ha végignézt az ember csak fekete, sáros földeket látott, most pedig ahogyan a gyorsvonalat végigrobog a Középbácskán már zölden zsendülnek a búzatáblák, víg kutyák szaladgálnak a keskeny mezei utakon s próbálják fölvenni a versenyt a száguldó vonattal, a gazda künn van a földeken és dolgozik. Benn a községben pedig tele vannak az uccák, zsonganak az emberek, még az öreg emberek mozgása is frissebbé válik s ki gondol arra, hogy tegnapelőtt még ólmos felhők száguldtak a kis házak fölött, ott lógtak a gyárkéményeken és a tornyokon, sötét és sáros volt minden és súlyos, súlyos — akár a mostani gazdasági válság.

Hát igen, gazdasági válság, ezt a két szót alaposan megtanulták a zsiros bácskai falvakban is, megtanulták nemcsak a nincstelen földmunkások, de megtanulták a nagygazdák is meg, a kereskedők és meg az iparosok. Megtanulta az egész világ.

Es mégis. Élni kell és ha néha egy kicsit is áttör valami távoli napfény a sötét gomolygó felhőkön már felcsillan az emberek szeme. Az életnek mindennek ellenére meg vannak a maga törvényei, élni kell és aki él, az remél.

Bácskatopolán is remélnek az emberek, hogyne remélnének, járjanak akár rongyos kunyában, vagy járjanak kaputosan és elegánsan, törjenek földet, vagy vezessenek üzleti könyveket. (Manapság melyik is a nehezebb?) Remélnék az emberek és minden gazdasági válságon túl is terveznek, igyekeznek életet vinni az életelenségbe.

Itt Topolán elsősorban a vendéglősök. Szinte hihetetlen az az energia, amellyel a vendéglősipar száll szembe a gazdasági válsággal és igyekszik mégis többet, mégis jobbat nyújtani, felszólalni az emberek érdeklődését és magukhoz vonzani a tömegeket. Hát ez nem is csoda, mert itt mindig szerették borba fojtani a bánatot és borral locsolni az örömet. A vendéglősök egymásután építették meg a szebbnél szebb szalettliket.

A szalettli itt a vendéglősök fontos nyári kelléke. Egyik szebben cifra mint a másik, egyik üdöbben körükeretezett, mint a másik. De meg is mondta az egyik jóképű vendéglős, a neve igazán mellékes, hogy aszongya:

— Hozzám gyűjön Péter bácsi, mert én olyan staniclit csináltatok az udvar közepére, hogy eláll a szeme szája. Egyik korcsmának se lesz szebb staniclija, mint az enyim.

Természetesen Péter bácsi is megértette, hogy a stanicli ez alkalommal szalettlit jelent és valahogyan ragadosabb is ez a szó, mint a az a furcsa szalettlinak hangzó idegen kifejezés. A stanicli az nem idegen. Az magyar.

De hát csináltatják is a staniclikat a vendéglősök, akik közül első sorban Bakay Lajos két nagy szalettlijét kell megemlíteni. Bakay vendéglője mellett még a Polyák vendéglőről illik megemlékezni, ha már vendéglőről esik szó, Tölgyessy Pál százezer dináros befektetéssel épített gyönyörű helyiséget, amelyet ki is parkettáznak.

A vasútnál Szokolai Gergő épített negyvenezer dináros befektetéssel nyári szalettlit s mellé gumi golyós tekepályát.

Ez a gummigolyós tekepálya most nagyon izgatja a topolaiak képzeletét s valószínű, hogy a vigkedvű topolai kuglizók nagy előszeregettel fogják felkeresni ezt a tekepályát.

De nemcsak a vendéglősök körében tapasztalni életet, hanem más szakmákban is. A fő-

uceát hamarosan új bőrüzlet fogja diszítani, segéd igen nagy gyakorlatra tett szert ebben amelyet Grünfeld László rendez be, aki mint a szakmában és most modern bőrüzletet nyit.

### Egy régi nevezetesség: a topolai ferde kémény, két új nevezetesség: a topolai gőzfürdő és a strand

Topolán — akár az egész világon — van sok ferdeség, amit a legtöbb esetben nem vesznek észre az emberek, de azt kevesen tudják, hogy amíg Pisában ferde torony van, addig Topolán egy ferde gyárkémény ejti csodálatba az idegeket. Mert szinte rossz ránézni a Pátria malom elferdült kéményére, amint az égbefurja füstös fejét, igen ferdén de igen nagy szilárdsággal. Csak az a furcsa, hogy amíg a pisai ferde toronyról az egész világ tud, addig a topolai észre sem veszik a ferde kéményt, mert hát itt a Bácskában százszor igaz az a böles megállapítás, hogy senki sem próféta a maga hazájában.

Ez a régi és kevésbé ismert nevezetessége Topolának, de hamarosan új nevezetessége is lesz ennek a nagyközségnek: a Fárnek féle házban nagyméretű, minden kényelemmel berendezett gőzfürdőt rendeztet be Mijatov Milán gazda, aki költséget és fáradságot nem kimélve emellett még modern strandfürdőt is épített. Ez mind a kettő igen hiányzik Topolán és hogy most létrejön az csak Topola fejlődő kulturáját dicséri. A strandfürdőt Péter-Pálkor helyezik üzembe, míg a topolai gőzfürdő október elsején nyílik meg.

S ha már malomkéménnyel kezdjük a cikknek ezt a részét, akkor meg kell emlékeznünk azon melegében a topolai malomiparról, mint a gyárpar legfontosabb ágáról. A Patria malom (Elias S.) tényleg farkasszemét néz a gazdasági válsággal és teljes üzemmel dolgozik, még pedig racionalizált üzemmel, mert a tulajdonos a malomipar mellé még hatalmas sertéstenyésztést is bevezetett.

A téglagyárok közül a Bodrog Imre-féle téglagyárat kell megemlíteni, a másik téglagyár pedig a Csifcsak féle és az építők nagy öröme a két gyár ugyancsak vetekszik az árak lefelé való nyomásában.

A gabonakereskedések 1921-től 1928-ig szinte gombamódra szaporodtak, de a dekonjunktúra beállása után egymásután szűntek meg

s ma a régiékből csak Lusztig Ignác és Blau Sándor maradtak, emellett a szubotcai Trgo-promet tart itt gabonabevásárlótelepet.

Messze földön híres a Toth d. d. nagy faipartelep, amely a gazdasági válság ellenére is fenntartotta a régi kereteket és elismeréssel kell megemlíteni, hogy a forgalom csökkenése ellenére sem épített le, habár ez súlyos anyagi áldozatokat kíván meg a cégtől. Egyike a legrégibb cégeknek a Gábor Győző és özv. Juhász Gáborné cég is.

A fűszerkereskedések között Mihájlovics Béla vezet, mellette érdemes megemlékezni Kucsera Károlyról, erről a rendkívül törekvő fiatal kereskedőről, aki már a harmadik fiókját nyitja.

Topola lakosságának igen nagy százaléka foglalkozik a libatömésével, ami jelentékeny bevételket hozott a lakosságnak. A libaexport terén özv. Lusztig Miksánét, Edelényi Istvánt és Griskót kell megemlíteni. Emellett tojásexport terén is fontos piac Topola, sajnos a tojáskrahot most a lakosság erősen érzi.

A gyárak közül az Ács és társa kályhagyárat, a Sommer és társa féle vaslapát és játékarugyárat kell megemlíteni. A Havas és társa vezetése alatt álló villanytelep kielégítően működik.

De nemcsak a gyárpar és kereskedelem száll szembe a gazdasági válsággal, dacolnak azzal a topolai iparosok is. Híres a topolai kőművesipar, nyolc-tíz mester ma is állandóan dolgozik, köztük Bencsik József a legnagyobb. A cipész és papucsos ipar a lá szegedi papucsockat készít, amiről nevezetesen Topola. A cipésziparosok közül Kiskároly Jánost, Altmann Jenőt, a papucsosok közül Kiskároly Józsefet, Viktor Józsefet kell megemlíteni. A mészáros és hentes iparban vagy negyven mester igyekszik jobbnál jobb árut készíteni. De hát lehetetlen is valamennyi érdemes ipart felsorolni, de mind tele van hittel és szaktudással és igyekeznek átlábalni a nehéz gazdasági válságot.

### Egy kis kulturális áttekintés

A község egyik legnépszerűbb vezetőembere Vucsetics Braniszláv járási főszolgabíró, aki feltétlen kultúremler és megértő a lakosság iránt és bölcös tapintatossággal látja el hivatalát. Kilenec dobrovoljac kolonia virágzik a járásban. A község egyik szép akciója a Dobro delo, a szegények ingyen ebédeltetési akciója, amelynek sikeréről már a Reggeli Ujság is beszámolt. Barsy Viktor plébánost vallási és nemzetiségi külömbőség nélkül megbecsülik nemes emberi szívéért és egyenes jelleméért, igazi pap és vezetőember. A zsidóság közmegebecsülésben álló vezetőembere dr. Boschán Samu, a nagyműveltségű jogászember, a zsidó hitközség elnöke. Lavrac Kosta vezető járásbíró a szokol elnöke, aki most nagy lelkesedéssel készíti elő a szokol tizéves fennállásának májusi nagy ünnepségeit. Nagy megbecsülésnek örvend Jakovljevic Áron községi jegyző, Markusev Milan községi bíró és Langhof László a tüztöltéstület alparancsnoka, Bacsa József szabó, az ipartestület elnöke évek óta vezeti az egyesületet, amely az ipartörvény alapján most Bajával is gyaporodott. Az iparosok egyik legfontosabb problémája a kontárok elleni küzdelem és épen most készülnek ebben az ügyben a noviszádi kereskedelmi és iparkamara hathatós segítségét is kikérni, egyéb-

ként segítségükre van ebben az ügyben az elsőfoku iparhatóság, a járási főnökség is. Igen szépen működik a kereskedők egyesülete is, amelynek élén a rendkívül kulturált Bénéis Simon bankigazgató áll. Dimitrijevic Nenád titkár minden elismerés megilleti az egyesület ügyeinek gondos vezetéséért.

Kulturális téren igen szépen működik az iparos olvasókör, amelynek élén Vadocz Károly áll. Az olvasókörnek nagy könyvtára van, sikeres műkedvelő előadásokat rendez és igen nagy elismerés illeti meg a kisebbségi magyar kultúra lelkes és gondos ápolásáért is. Szépen működik a Vörös Kereszt egyesület és a Mirjam zsidó nőegylet is. A pravoszláv paplakót és templomot most építik a főccében.

Az önkéntes tüztöltéstület dr. Sztakics Szvetozar és Langhof László vezetése alatt áll és modernül fejlődik, nagyszerűen fel van szerelve.

Fontos szerepet tölt be Bácskatopolán a gazdakör, amelynek élén Tölgyessy Péter elnök áll. A körnek ötszáz tagja van és Szűcs Lajos titkár fáradságot nem ismerő buzgalommal kezeli az ügyeket.

Topolának két szobra van, az egyik néhai Nagy Péter királyé, amelyet a község háza előtt

emelték, a másik, amelyet a község hálás lakossága dr. Hadzsy János az országos hírvé orvosnak emelt. Fia dr. Hadzsy Jenő Topola köz szeretetben álló községi orvosa, nagyműveltségű és igaz kultúremler.

Végül a község sajtójáról. Két Újság is van, a »Bácskatopola és vidéke« és a »Bácskatopolai Járás Újság«. Az elsőt Hajtmann István nyomdász, a másikat Lőrinc István szerkeszti és mindkettő igyekszik Topola közvéleményét hűségesen visszatükrözni.

## Noviszádon mindhárom katolikus templomban lesz bérmálás

Az idei noviszádi bérmálás alkalmával az eddigi szokástól eltérően, nemcsak a belvárosi plébánia templomban, hanem a rókusi és telepi templomokban is kiosztja a bérmálás szentségét Budanovics Lajos püspök. A rókusi és telepi templomokban tehát az idén lesz először bérmálás.

A plébánia hivatal által kidolgozott terv szerint a bérmálást a következő sorrendben tartják meg: május 14-én vasárnap délelőtt a beltéri plébánia templomban, délután a Rókus templomban; május 15-én hétfőn délelőtt a telepi Szent Erzsébet templomban.

A bérmálást megelőző héten, szerdán, csütörtökön és pénteken délután hat órai kezdettel litániát tartanak a belvárosi plébánia templomban. A litánia után szerdán horvát, csütörtökön magyar és pénteken német prédikáció lesz.

A rókusi és telepi templomokban szerdán csütörtökön és pénteken délután hat órai litánia lesz és utána mindig magyar szentbeszéd.

A beltéri plébánia templomban május 13-án szombaton délután hat órai litánia lesz, amelyen Budanovics Lajos püspök is megjelenik. Litánia után horvát, magyar és német nyelven mondanak prédikációt.

## A szuboticaai pótdadó ebben az évben 52 százalék lesz

Szubotica városhoz tegnap érkezett vissza a város jóváhagyott költségvetése. A miniszterium 257.589 dinár anyagi és személyi kiadásokat törölt úgy, hogy a költségvetés végösszege 31.351.886 dinár és így a pótdadó a tervezett 53 százalék helyett 52 százalék lesz. A miniszterium jóváhagyta a költségvetéssel kapcsolatos szabályrendeletet, ellenben elutasította az összes felelősségek. Így a püspöki hatóság felelősséget, amelyet az egyházi segély megvonása ellen adott be és a nyugdíjasok felelősséget is.

— Május 3-án lesz itélet a szombori apitolperben. A szombori törvényszék tegnap folytatta az apitolper tárgyalását, amelyen tanukat hallgatnak ki. Itélet május 3-án lesz.

— Elütött az autó egy temerini kubikust. Tegnap délután Temerinben Varga István sofőr 1419. számú autója elütötte Nagyidei Mihály kubikust. Nagyidei a kocsiról szállt le és noha a sofőr előirásosan túlkölt, az ittas ember az autó elé ugrott. Nagyidei a fején és a lábán sérült meg, dr. Szegő Jenő orvos résziesítette első segélyben.

BUDAPEST

### Svábhegyi Szanatórium

Speciális kezelések, speciális berendezések

**asthma  
migrén  
szénalázás**

betegnek részére

# Hírek

1933  
Aprilis  
30  
Vasárnap

## Belátások az elemi iskola I osztályába

**A fiú és leány gyermekeket, akik ebben az évben töltik be a 7.-dik életévét, május hónapban írják be az elemi iskola I. osztályába. Később jelentkezők büntetés alá esnek. A beiratáshoz a keresztlevelel szükséges.**

— Májusi ájtatosságok a becskerekéi római katolikus plébániatemplomban. Hétfőn, május 1-én este fél 7 órakor kezdődnek a májusi ájtatosságok, mely alkalommal Becskerek legjobb énekesei és zenészei résztvesznek az egyházi zene és ének interpretálásában és pedig: minden vasárnap az egyházi énekkar, hétfőn Sindelas Bertus, Budó Evi és Láng Imre, kedden Jónás Mariska és Feketes Ferenc, szerdán Róthné—Frei Lencsi és Ulrich Károly, csütörtökön Stein Sándor és Weindl Blanka, pénteken Budó Evi és dr. Selmessy Sándorné, szombaton Iramplong Károlyné és Láng Imre. Az első májusi ájtatosság szentbeszédét német nyelven Kovács István pápai prelátus apátplébános tartja.

— Megdrágul a noviszádi autobus. Május elsejétől kezdve megdrágul a noviszádi városi autbuszok menetdíja fél dinárral. A város 200, 100 és 50 dináros bérletjegyeket ad ki május 1-étől kezdve az autbuszokra.

— Lilian Harvey hódításainak egyik fő titka: karesusága! Ezt minden nő elérheti, ha fűzőjét, melltartóját Barth Lauránál vásárolja (Noviszád, Petra Zrinjska 17.)

## Bérmaja ajándékok

óra, ékszer és esztétikum a legolcsóbb árban kapható  
**Buchmüller István** 1430  
óra és ékszer üzletében, Noviszád, Kralja Petra u. 18.

— A noviszádi terménytőzsde főtítkáranak jubileuma. A noviszádi terménytőzsde igazgatósága tíz évvel ezelőtt választotta meg főtítkárává dr. Petrovics Bránkót, aki azóta is fáradhatatlanul és nagy hozzáértéssel intézi a termény és értéktőzsde ügyeit.

— Gyermekeknek csak egészséges és baktériummentes italt adjon. Ezért adjon neki radeini gyógyvizet tisztán vagy gyümölcslével.

— A noviszádi munkáskamara és munkásbiztosító költséghétsége. A noviszádi munkáskamara átköltözött eddigi helyiségeiből a munkásbiztosító palotájának első emeleti helyiségeibe. A munkásbiztosító adminisztratív ügyosztályai mind a munkáskamara palotájába költöztek, az orvosi rendelők azonban megmaradtak a munkásbiztosító épületében.

— Reumáját tökéletesen kigyógyítja a sztarakanizsai gyógyfürdőben.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, bél-sárgaság, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arczsín, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által sok esetben megszűnik.

— Meg akart halni egy szuboticaai bártáncosnő. Jenaette Melania, a szuboticaai City bár csehslavok származású táncosnője tegnap hajnalban üzletzárás után lakásán pezsgőzött két férfivel és ezek távozása után a karjain felvágta az ereket. Kórházba szállították. Eddig nem lehetett kihallgatni, mert még nem jözanodott ki.

## ODZSACI HIREK

Heim Józsefet az odzsaci polgári iskola igazgatóját hasonló minőségben Jasenovicara helyezték át. Heim 11 évig volt az odzsaci polgári iskola tanára, 6 évig pedig igazgatója. Az 5 nevéhez fűződik az odzsaci modern polgári iskola felépítése. Távozásával az odzsaci társadalom egyik rendkívül értékes és tevékeny tagját veszti el. — Május 26-án lószorozó bizottság száll ki Odzsacira, hogy a katonaság részére összeírja a lovakat. A gazdákat már most figyelmeztetik, hogy májtól kezdve a három éven felüli lovakat ne adják el.

— 0 —

— Ingyenes bikaviadal Topolán. Pénteken délelőtt érdekes és izgalmas látványban volt része a topolai lakosság egy részének. A községi nyilvános árverésen az egyik szuboticaai nagyvágó öt darab kisélezett bikát vásárolt, amelyeket pénteken délelőtt hajtott Szubotica felé. Amikor az öt hatalmas bika kiért a községből, a Kri-vaja patak partján két csoportra szakadtak és verekedni kezdtek. A legnagyobb bikát egyszerre két másik támadta meg, míg két bika külön szállt szembe egymással. A hajtók a hatalmas állatokkal szemben teljesen tehetetlenül állottak. A bikaviadalnak hamarosan több száz nézője akadt, akik lélekzetvisszafojtva figyelték a hatalmas állatok viaskodását. Közben a három különálló bika, a patak hídjára került, amikor is a leghatalmasabb bikát nagy bögéssel megtámadta a másik kettő és belelöktek a patakba. A víz abban a pillanatban összecsapott a lezuhanó állattal felett, mire a hajtók hamarosan ázni kezdtek és csak nagy fáradság után tudták a legyőzött bikát kimenteni a vízből. A hideg víz azonban ugylátszik hatott az állatra, mert utána teljesen megnyugodott. Az ingyen bikaviadalt mintegy ötszáz ember nézte végig.

## Allami osztálysorsjáték

Huzás május 11-12. Vegyen vagy rendeljen sorsjegyet a legrégibb noviszádi lóelárasltónál  
LUSZTIG LAJOS bank- és váltóüzletben, Noviszád, Kr. Aleksandra 13.

— A noviszádi Fischer J. és Fia cég, a 45 éve fennálló keztyű-, harisnya-, fűző- és női fehérnemű szaküzletét az évtizedek óta állandó eddigi helyéről, a Kralja Petra 23. számú házból, mai nappal áthelyezte Trg Oslobodjenje 2. szám alá (Lütze és Bata cipőüzletek közé.) A régi és mindenütt közzismert cég ezúton is kéri igen tisztelt vevői és a n. é. közönség további szíves pártfogását.

— Mit susog a fehér akác. A temerini Iparos Egyesület műkedvelő gárdája ma, vasárnap az Amerika mozi nagytermében megismétli a nagy sikert aratott „Mit susog a fehér akác” című 3 felvonásos operettet.

Ismét győzött a Nemzeti Afrikában. A Nemzeti turázó futbalcsapata pénteken az északafrikai Perregóban mérkőzött az ottani válogatottal. Győzött a Nemzeti 2:0 (0:0) arányban. A gólokat Bihany és Szecsei lökték.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkiütések, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabályozza a belek annvira fontos működését.

## Legszebb bérmajaajándékok: órák, gyűrűk stb.

legolcsóbban Weinberger B.  
ékszerész és órásnál kaphatók, Noviszád, Duna u. 8.

— Újabb konfliktus a noviszádi villanytelep és munkásai között. A noviszádi villanytelep és munkásai között az utóbbi időben újabb konfliktus támadt. Értesüléseink szerint a telep olyan munkabeosztást rendelt el, amelynek folytán sokszor megtörténik, hogy egy ember kettő munkáját végzi, ezzel szemben sok munkást fizetés nélküli szabadságra küldtek. A villanytelep munkásai kifogásolják azt is, hogy családtagjaik, akik eddig minden további nélkül ingyen utazhattak a villamosokon, a jövőben csak havi öt dinár lefizetése ellenében kaphatnak ingyenyegyet. A munkások ezért a közeljövőben gyűlést szándékoznak egybehívni.

— Fűzőket, melltartókat méret szerint legolcsóbban készít: Fischer és Fia, Noviszád.

— **Hasszorulás,** rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomorbelhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúingás a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz használata mellett visszaféjődnek. Számos orvos a **Ferenc József** vizet mindkétnembeli felnőtteknek és iskolás gyermekeknek kitűnő sikerrel rendel. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A kutba ugrott egy beeskeréki napszamos. Beeskerékről jelentik: Lenés János 76 éves beeskeréki napszamos szombaton reggel Beogradszka ucca 39. számú házában udvarán a kutba ugrott és megfulladt. Teitét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

— **Elfojták Horvát Aloiz társát.** A breskoi csendőrségnek sikerült Horvát Aloiz után társát Szvobodát is letartóztatni ugyanabban a házban, ahol Horvát rejtőzködött.

— **Még négy helyen tart bérmlást Budánovics püspök.** Budánovics Lajos júniusi bérmlautja négy új helyvel bővült. A püspök június 12-én Gajdobrán és Nova Gajdobrán 16-án pedig Szelencsén és Parabucson osztja ki a bérmlás szentségét.

### Modern lakás

4 szoba, mellékhelyiségek, központi fűtés, melegvíz, hozzátartozó orvosi rendelővel, a város központjában kiadó, Klein Jenő, Novi Sad, Kr. Aleksandra ul. 8.

— Május 3-án dönt a szuboticei városi tanács a színház bérletének ügyében. A szuboticei színház bérbeadása ügyében folynak a tárgyalások. Predics beogradi színházgató a mozi bérletéért 120.000 dinárt ajánlott fel, míg Konyovics a mostani bérlet meghosszabbítását ajánlta. Konyovics most 150.000 dinárt fizet a mozi bérletéért. A városi mozi bérlete nagyon jó üzlet, mert bérletnek nem kell városi illetéket fizetni, míg a Lifka mozi az elmúlt évben 120.000 dinár városi illetéket fizetett. A városi tanács május 3-án dönt a színház bérbeadásának ügyében.

### Félhomályos selyemharisnya

I minőség, Rumba-sarokkal, a legújabb színekben

Din. 28'-

Klein Jenő

Novi Sad V. Bečkerek Senta

Hétfőn folytatják a szuboticei vágóhídi panama ügyének tárgyalását. A szuboticei törvényszék tegnap folytatta a vágóhídi panama ügyének tárgyalását és több tanút hallgatott ki. A tanúk elmondták, hogy a vágóhídi pénztár kulcsa egyszer Presicsnél, egyszer Bogdanovnál volt. A pénzkezelés egyáltalán nem volt teljesen előírászerű. A tárgyalást hétfőn folytatják.

**B** LONDEL' rámakat, képkerekezést minden méret után legolcsóbban készít  
**Lerch János**  
képkerekező specialista, Novisád, Futaki ut. c.  
ugyanott szentképek nagy választékban.

— **LYSOFORM CSAK EREDETI UVEGEBEN VALÓDI. KIMERVE HASZONTALAN HAMISIT. VÁNY.**

#### TÖZSDEZARLATOK:

Szombat, április 29.

A dinár árfolyama. Budapest 7.20—7.70, Prága 44.05—44.45, Berlin 5.25—5.29, London 252.

Zürich, Beograd 7.00, Páris 2036.5, London 3749, Newyork 458, Brüsszel 72.275, Milánó 26.85, Madrid 44.25, Amsterdam 207.95, Berlin 119.50, Bécs 73, Szófia 3.75, Prága 15.415, Varsó 53.05, Bukarest 3.06.

Szombori terménytőzsdé. Buza bácskai 222.50—

## Szerdán kerül először piacra a fél dináros Reggeli Ujság

**Az olvasóközönség nagy örömmel fogadta a Reggeli Ujság árának leszállításáról szóló hírt. — Olvasnivalóban csaknem ugyanannyit adunk, mint eddig**

A Reggeli Ujság április huszonhatodikai számában jelentettük be először azt a hírt, hogy a lap árát az eddigi egy dinárról fél dinárra csökkentjük, mert alkalmazkodni kívánunk a közönség teherbíró képességéhez és meg akarjuk szüntetni a vajdasági sajtóban az utóbbi években felburjánzott papirostulmérétezt, ezzel szemben az olvasnivaló anyagában akarunk aránylagosan többet nyújtani a leszállított ár mellett. A négyhasábos forma bevezetése lehetővé teszi, hogy a Reggeli Ujság ezután is csaknem ugyanannyi olvasnivalót adjon, mint addig 12 olalon, ezzel szemben a lap árát egy dinárról fél dinárra tudjuk csökkenteni.

A Reggeli Ujság első féldináros száma a május elsejei munkaszünet és munkaszünet miatt szerdán.

május harmadikán reggel jelenik meg, új formátumban és új árával és ez a szám példányonként már csak fél dinárba fog kerülni.

Az egész országból beérkező levelek tanúsítják, hogy a közönség nagy örömmel fogadta az árcsökkentést, aminek első következménye az, hogy mindenünnen legalább megduplázott példányszámot kérnek a rusaink. Meg vagyunk győződve róla, hogy a közönségnek ez a megértése és szeretete állandóan növekedni fog, hiszen már első számunknál mindenki tapasztalhatja, hogy a Reggeli Ujság friss, szedésanyagban továbbra is régi terjedelmű s emellett olvasó és így tulajdonképpen minden újságolvasó számára jelentékeny pénzmegtakarítást jelent.

—o—

## Dr. Macsek Vlatkot három évi szigorított fogházra ítélték

**Az államvédelmi bíróság tegnap délelőtt fél 11 órakor hirdette ki az ítéletet**

Beogradból jelentik: Az államvédelmi bíróság, amely e 24. én 25-én tárgyalta dr. Macsek Vlatko ügyét, szombat délelőtt tíz órára tüzte ki az ítéletkihirdetést. Dr. Macsek Vlatkot az államvédelmi bíróság úgyse az államvédelmi törvénybe ütköző cselekményekkel vádolta, az öt zagrebi pont és Macseknek egyes külföldi lapokban megjelent nyilatkozatai miatt.

Az ítéletkihirdetésre tegnap délelőtt fél 11 órakor került sor. A bírói kollégium Petrovics Vasza beogradi semmitőszéki bíró elnöke alatt hozta meg az ítéletet, amely szerint a bíróság bűnösnek mondja ki dr.

Macsek Vladimirt, az államrend hatályosabb védelméről szóló törvény 3. szakaszába ütköző cselekmény miatt és ezért három évi szigorított fogházra és az összes perköltségek megtérítésére ítéli.

A bíróság az indokolásban megállapította, hogy a zagrebi pontok közül a negyedik pontban az állam egységének megbontására irányuló kísérlet van. Enyhítő körülménynek vette a bíróság Macseknek a tárgyaláson tett kijelentését, hogy a horvát kérdést az állam határain belül akarta rendezni. Ezért változtatta át a börtönbüntetést fogházbüntetésé.

## Németország felkészül a légitámadások elhárítására

**Nagy ünnepélyességgel keresztelték meg a Hindenburg repülőgépet**

Berlinből jelentik: Göring birodalmi miniszter kiáltványban fordul a német néphez, az ország légi-védelme ügyében. A kiáltvány elmondja, hogy Németország úgy szólna védtelen a légiháborúk ellen, mert ipartelepeit könnyen elpusztíthatják a légi támadások.

A feladat az, hogy a birodalmat megszervezzék a légitámadások elleni védekezésre.

A tempelhofi repülőtéren egyébként nagy ünnepélyességgel tegnap avatták fel a Hindenburg nevű négymotoros Junkers repülőgépet. Az új gép neve D. 2500.

225. felsőbácskai és szerémi 220—222.50, tiszai bácskai 225—227.50, tiszai bánáti 222.50—225, bánáti 217.50—220, zab bácskai vasut 92—94, szerémi és szjavóniai 92—94, árpa bácskai, szerémi 95—97.50, bácskai tavaszi 100—102.50, szerémi tavaszi 100—120.50, tengeri bácskai vasut prompt 59—61, bácskai vasut V—VI 66—68, fehér 61—63, bab sz. 100—105, liszt nullás gg és g 345—365, kettős 325—345, ötös 305—325, hatos 275—285, hetes 165—175, nyolcas 75—77.50, korpá prompt 55—57.50.

Irányzat: Lanya.

Árak a budapesti terménytőzsdén és határidőpiacon. Budapestről jelentik: A terménytőzsdén a készáruipiac irányzata gyengébb volt. Hevenhatkötös tiszavidéki buza 13.75—14.00, felsőtiszai és jász-sági 13.10—13.25, fehérmegyei és pestvidéki 12.75—

12.90, nyolcvankötös tiszavidéki buza 14.55—14.80, felsőtiszai és jász-sági 13.70—13.80, fehérmegyei és pestvidéki 13.35—13.55, rozs 6.50—6.60, takarmány árpa 8.80—9.00, sörárpa 10.75—12.50, zab 8.10—8.30, morzsolt tengeri 6.80—6.90, finom búzákorpá 5.75—5.85. A határidőpiacon irányzata gyenge volt, rozsban jól tartott. Buza májusra 12.59—12.60, júniusra 12.80—12.81, októberre 11.80—11.81, rozs októberre 8.00—8.02, tengeri májusra 6.90—6.92, júliusra 7.34—7.36. A ferencvárosi sertésvásáron a felhajtás 300, az irányzat lanya. Elsőrendű uradalmi nehéz sertés 92—96, szedett közép 88—92, angol sonka süldő 102—108, másodrendű 96—100, könnyű angol süldő 86—92, zsír nagyban 138—145, háromdarabos sózott táblás szalonna 120—125 fillék kilónként.

# Sport

Ma Noviszádon:

## PAK--NAK elsőosztályu Graficsár-Szlávia és Rapid--Palánkai S. K. másodosztályu bajnokimérkőzés

A noviszádi Postások az utóbbi hónapokban néhány vasos meglepetést produkáltak. Hol legyőztek erősebbnek ismert ellenfeleket, hol meg kikapáltak olyan meccseken, amelyeknek ők voltak a favoritjai. A meglepetések „mérlege” mindazonáltal kedvező a PAK-ra, mert mindentől eltekintve a csapat játéktudása határozottan javult, a figyelem körül sínes baj. A szimpatikus együttes méltónak bizonyult az első osztályra és kár lenne, ha újból kiesne belőle.

A mai mérkőzésen papírforma szerint kevés reménye lehet a PAK-nak a pontszerzésre. A NAK most már biztos bajnok, az elsőosztályú folyó küzdelemre kemény meccsekkel készültek a kétfélek és együttes a sok mérkőzésen eredményes, veszélyes csapatát forrt össze. Így egy-két gólos győzelme ma biztosnak látszik.

A mérkőzést a NAK-pályán rendezik délután 4 órai kezdettel. Fél háromkor a két egyesület ifjúsági csapata mérkőzik.

Délután 8 óra 15 perckor a Karagyorgye pályán a Graficsár-Szlávia másodosztályu bajnokimérkőzést rendezik. A Szlávia a csoportbajnokság favoritja, a Graficsár szeszélyes együttes, ahogy sem tud

állandó formába jutni. Meglepetés ugyan nem lehetetlen, de aligha hisszük, hogy a Grafikusok megakadályozhatják a Szlávia egy-két gólos győzelmét.

A Rapid-Palánkai SK mérkőzés délelőtt 10 órakor kezdődik a Karagyorgye pályán. A Rapid együttese visszaesett az utóbbi időben, a PSK ha nem is javult, megtartotta tavalyi formáját. Keveset játszik vidéken, ezért a Rapid, ha jó napja lesz, egy pontot esetleg megszerezhet.

A Koviljon eldöntésre kerülő Sajkás-Temerai Rádnicski találkozóknak 2-3 gól erejéig a Sajkás a favoritja. Kamenicán a Fruskogorac kemény küzdelem fog vinni az indijjai Rádnicskival és nem lehetetlen, hogy győz. Indijján az ISK aligha akadályozhatja meg a pazovai Szlávia egy-két gólos győzelmét.

Mitrovičan nagy küzdelem lesz a Mácsva és a Gradjanski között. Kissé paprikás lesz a hangulat, mert két régi rivális találkozik. A Mácsva csökkent játékereje folytán győzelmi reményeket táplálhat az odahaza mindig veszélyes Gradjanski. Döntetlen eredmény nem lehetetlen.

## Becskerek mai sportja

Becskerekről jelentik: A becskereki bajnokság vasárnapi fordulója újból derbit hoz: a ZsSK és a Borac találkozását. A tabella első és második helyén álló csapatok küzdeleme minimális ZsSK győzelmet ígér. A mérkőzést pancsevoi bíró vezeti.

A másik becskereki összecsapás, a Rádnicski és a Schwaebische között a negyedik helyért megy, bár a győztes még harmadik, sőt második is lehet. A papírforma Rádnicski-győzelmet ígér, de mi az ellenkezőjét várjuk. Ezt a mérkőzést Jankovics vezeti.

### Minden jegy elkel a mai Spanyolországi Jugoszlávia mérkőzésre

A spanyol válogatott mai mérkőzése iránt nemcsak Beogradban, de szinte az országban rendkívül nagy az érdeklődés. Valamennyi ülőhely elkel, de tekintettel a vidékről érkező különvonatokra, a rendezőség négyszáz tribünjegyet fenntartott a vidékiek számára. Ezeket a jegyeket ma délelőtt a JNSz helyiségeiben (Obilisev Venac 36, a Ruszki Cár kávéházzal szemben) vásárolhatják meg a vidéki jelentkezők. Tribünjegyet délután nem árusítanak a pénztárnál.

—o—

### Az osztrák válogatottat a mai mérkőzés előtt állítják össze

Budapestről jelentik: Ma délután rendezik az Üllői úti pályán az idei futballévad legnagyobb mérkőzését, az osztrák-magyar válogatott futballmérkőzést. A két ország válogatott csapata hetvenkettőszáz játékos ma délután. A mérkőzés iránt óriási az érdeklődés, Bécsből nem kevesebb, mint hatercez drukker látogat el Budapestre. A jegyek már napokkal ezelőtt elkeltek.

A magyar csapat az eredeti összeállításban szerepel, az osztrák csapatot Meisl Hugó Budapesten állítja össze, mert néhány játékos szereplése még kétséges.

Kikindán is erős küzdelemre van kilátás a vezető Koszovo és az erősen feljavult Zsak között. Döntetlen körüli eredmény valószínű. Bíró: Bogdán.

Vrsacón is derbi lesz: a Viktoria-Dusan Szilni mérkőzés már eldönti a vrsaci bajnokságot is. A Viktóriának győznie kell, hogy első lehessen, míg ellenfelének már a döntetlen is elég ehhez. Bíró: Mojics Milorad (Becskerek).

Pancsevon a PASK-Jedinstvo (bíró: Krausz) és a Jadran-PSK (bíró: Szejtics) mérkőzéseket játsszák le. A Jedinstvo és PSK nagy favoritok.

### Felüggesztések és feljelentések a szubotícai alszövetség igazgatósági ülésén

A szubotícai alszövetség igazgatótanácsa tegnap este tartotta rendes heti ülését.

Az igazgatótanács felhívja az összes egyesületeket, hogy az alszövetségnek járó évi díjat halaszthatatlanul fizessék be. Majd utasította a bírákat, hogy a jövőben fokozottabb figyelemmel ügyeljenek, hogy a pálya előírás szerint legyen felszerelve.

A következő egyesületeket függesztette fel büntetésből az igazgatótanács, mert nem fizették ki tartozásaikat: Jadran SK (Szaribecsej) és Szekicsi SK.

A Bratsztvo SK kérelmére a tanács utasította az első titkárt, hogy folytassa le az eljárást a Crvenkai SK ellen. A Szombori AK feljelentést tett a Krivaja SK ellen, mert nem fizette ki a neki járó összeget.

A szubotícai Hajduk feljelentést tett a Szekicsi SK ellen, amely ez esetben sem volt hajlandó kifizetni a barátságos mérkőzésre kiránduló szubotícai csapatnak a kikötött utiköltséget.

A JNSz átiratban utasította az alszövetséget, hogy a Szand 15 napon belül fizesse ki a Spárának a vendégjátékért járó díjat.

Majd kinevezték az alszövetség sportbiztosait a vasárnapi mérkőzésekre. És pedig vasárnap dél-

## BUDAPESTI NEMZETKOZI VASÁR

május 6-15-ig

Több mint ezer gyáros és iparos kiállító! - Tömegárúk! - Minőségi cikkek! - Magyar mezőgazdasági exportárúk bemutatója!

### Exportüzlet pengő ellenében.

Nagyszabású divatfelvonulások — Kozmetikai kiállítás — Repülőgép kiállítás — Bélyegkiállítás és bélyegtőzsde — Telepítési és építkezési kiállítás — Mintatánya — Öntözés, lástítás — Baromfi és apróállat kiállítás — Borcsoport — Képzőművészeti galéria — Háziipari csoport.

Nagyszabású utazási-, vízum-, szórakozási- és gyógyászati kedvezmények a vásárigazolványok alapján május 1-20-ig.

### Vásárigazolvány és felvilágosítás kapható:

Noviszádon: Putnik Utazási Irodánál, Lustig Lajos banküzletében, Kralja Alexandra 13.

Jugoszláv központi képviselő: M. Kir. Kereskedelmi Megbízott, Beograd, Vuk Karadžić u. 11

1218

előtt a Szand-pályán Darlios Sztipant, a Bácska pályán Pintér Ivant, délután Mezei Imrét és a városligeti pályán Gabrics Nikolt.

—o—

### Odzsaci és Oszijek válogatott tenniszszőlnek találkozásával nyílik meg a dunabánsági tennisz szezon

Az oszijekai Lawn Tennisklub rendezésében ma Oszijeken nagyszabású tenniszverseny lesz a drávacparti pályákon. Oszijek tenniszszőlői a kitűnő odzsaci gardát hívták meg városközi mérkőzésre.

Odzsaci színeit Radovanovics, dr. Ertl, Konyovics, Flamann, Ertl Ferenc, Bilek, Leszmeiszter, Matheisz Lenke, Traub Györgyike stb. képviselik. Oszijeken az odzsaci együttes vendégszereplése elé nagy érdeklődéssel tekint a közönség.

A vajdasági tenniszszövetség a MOVU a fenti városközi tenniszversennyel egyidőben fontos ülést tart Oszijeken. A MOVU gyűlésen előreláthatólag szöbekerül a dunabánsági alszövetség kérdése is.

—o—

### Nagyszerűen szerepeltek Bécsben a japán válogatott tenniszszőlők

A japán Davis Cup tenniszcsapata pénteken Bécsben játszott Ausztria válogatott csapatával, a Davis Cup szerint barátságos mérkőzést. Satho 6:3, 7:5, 6:3, 6:3 arányban legyőzte az osztrák Mateikat, Nino 6:3, 7:5, 6:4 arányban Artenset, a Miki-Ito páros biztosan győzött az osztrák Kunstel-Baharovszky kettős ellen. Az első nap tehát az osztrákok kaptak 0:3 arányban. A japán csapat május 5-én Budapesten a magyar válogatottal játszik Davis Cup mérkőzést.

—o—

Tenniszklub alakult Bácsban. Az Omladina EC tenniszszakosztálya kivált az egyletből és önálló klubba alakult. Az alakuló közgyűlésen a következő vezetőséget választották meg: Elnök Mr. Ph. Gebauer Ervin, alelnök dr. Stefan János, titkár Kobetics János, pénztáros Resch Ernő, pályagondnok Resch Vilmos. A választmány tagjai: Dr. Stefan János, Mr. Ph. Gebauer Ervin, Medve Mazsa és Blum Elza. A felügyelő bizottság tagjai: Imre Mancj, Riesz Ferenc és Nagy Antal. Versenybíró: Dr. Marmuzics József, dr. Stefan János, Mr. Ph. Gebauer Ervin, Kobetics János és Resch Ernő.

A noviszádi Napred alább felsorolt játékosait felkérem, hogy ma délután 3 órakor jelenjenek meg a Napred pályán: Horváth, Juhász, Cirbusz II, Tolt, Fábian, Dudás II, Acs, Csorba, Palitsko, Dudás I, Fehér, Jovicza, Király. A csapat az Isztrával játszik. Délután 2 órakor a Napred I. b. és a Napred oldboy játszik előmérkőzést. — In ezó.

Odzsaci SC-Szombori Zsak. A május 21-ére kisorsolt OSC-Szombori Zsak elsőosztályu bajnoki mérkőzést a két klub kérelmére mára tüzte ki Odzsacira a szubotícai alszövetség. A mérkőzés, melynek a hazai csapat a favoritja, délután 4 órakor kezdődik. Május 2-án az OSC három kitűnő játékosát Jerkovicsot, Mészárosit és Rappot vesztí el katonai bevonulás folyamán.

# KÖZGAZDASÁG

## Jugoszlávok zárolt követeléseinek felszabadítása Magyarországon

A magyar Nemzeti Bank engedélyt adott arra, hogy a nemzetközi vásár ideje alatt május 6-tól 15-ig nagyszámu iparcikket és mezőgazdasági termékeket oly pengővel is megvenni és exportálni lehet, melyek külföldiek tulajdonát képezték és eddig zárolva voltak.

Ezen rendelkezés és kedvezmény a jugoszláv exportöröket is érinti, kik a Magyarországra kivitt áruik ellenértékét eddig a magyar transzfermoratorium miatt megkapni nem tudták.

Célszerű tehát, ha mindazon jugoszláv áruhitelzők, kiknek ily zárolt követeléseik vannak, azokat olyanoknak adják el, akik a nemzetközi vásár ideje alatt Budapesten árut vásárolnak.

A Magyar Általános Hitelbank nagy előzékenységgel áll ez irányban úgy a jugoszláv áruhitelzők (zároltszámla tulajdonosok) és jugoszláv vásárlók rendelkezésére. Ily esetekben a jugoszláv hitelező dinárban

hozzájut követeléséhez egyrészt, másrészt pedig a jugoszláv vásárló előnyös árfolyamon jut Budapesten levő pengőkhöz. Utóbbinak nem kell Jugoszláviában drága pengőt vásárolni, pénzkivitel engedélyt beszerezni és a pénzzállítást kockázatát vállalni.

Fenti ügyleteket a Magyar Általános Hitelbankkal szoros kapcsolatban álló jugoszláv-magyar árucsereforgalmi társaság (Beograd, Zagreb, Budapest) kompenzációs alapon is lebonyolíthatók, mely tranzakció az üzleti világ részére különösen előnyös árfolyamon beszerezhető pengő valutát biztosíthat. Mindezen export és valutáris kérdésekben a Magyar Általános Hitelbank budapesti főüzlete, a jugoszláv-magyar árucsereforgalmi társaság vezetőségei, a jugoszláv-magyar gazdasági kamara jugoszláviai nemzeti bizottsága és a magyar kereskedelmi képviselő Beogradban (Jaksiseva u. 2.) készséggel nyújtanak mindennemű díjtalan felvilágosítást.

### Zsir- és szalonnapiac

#### Külföldön:

Bécsben a csekély érdeklődés miatt a szalonna és zsirarok a héten hanyatlottak, árak: sózatlan, nehéz áru (szalonna) 1.70, közepes 1.60, könnyű 1.55, egyéb szalonna 1.40, sertészsir 1.35-1.90 silling különként.

A Bácskai Gazdasági Egyesület közgyűlése. A Bácskai Gazdasági Egyesület évi rendes közgyűlését vasárnap délelőtt fél 9 órakor tartja szombori székházában (Kralja Petra ulica 43) a következő tárgysorozattal: 1. Jegyzőkönyvhitelítők megválasztása. 2. Az 1932. évi zárszámadások előterjesztése. 3. A felügyelő bizottság jelentése. 4. Az 1933. évi munkaterv. 5. Az 1933. évi költségvetés letárgyalása. 6. Az új igazgatóság megválasztása. 7. Pszichológus indítványok. A közgyűlésen csak azoknak a tagoknak

# REGÉNY

Tamás István

## Bácskai diákok

(7)

Az „Édesanyám ne sirasson”-t nem teoric ismerni, fiatalur?

De, hogyne! — felelte készségesen és már újja is.

Mire a többiek szintén felbátorodtak és sorra rendelték a nótájukat, akár egy vendéglőben a cigánynál, hogy Pility huzza a fülükbe.

— Köszönjük. — mondták és a végén vártak is, biztosan abban a hitben, hogy tányerőzni fogunk.

A színház hátulso kapuján tábla hirdette: „Művészbejáró”. Megtorpantam.

— Csak gyere nyugodtan! — kapaszkodott belém.

A foltoson utunkat állta a portás:

— Diákoknak tilos a bemenet!

— Ejnye, Gyuri bácsi, hát nem ösmer meg? — méltatlankodott szemrehányóan Pility.

— Ja, maga az, Jócó? — tágitott az öreg, mire Pility ridegen bólintott és úgy nézett rá a rövidlátó portásra, mint aki azt mondja: „Ezuttal még megkegyelmezek! De többé elő ne forduljon ilyesmi!”

Az „Iroda” felírásu szoba ajtaján kopogtunk. Semmi válasz. Benyitottunk az üres helyiségbe, amely mögött arany betűkkel ragyogott: „Igazgató.”

— Csak bátran! — biztatott Pility.

Alig tettem kezem a kilincsre, hirtelen felesapódott az ajtó és kiböngött rajta egy sovány, kicsi ember. A haja sörtésen az ég

felé meredt, hona alatt köttákat szorongatott.

— Direktor ur kérem... — szólalt meg Pility.

Az igazgató futtában kiáltotta:

— Most nem érek rá!

És eltűnt a vasajtó mögött.

Tanácsalankul ácsorogtunk. Pility szégyelje a dolgot.

— Gyerünk le a nézőterre!

Az ülésők között haladtunk el. Cigaretázva, hangosan, jókedvűen trécseltek az ajtóban a színészek, éktelenül kifestve, tágra nyílt pupillákkal, amely közelről ijesztőnek látszott.

— Mi ujság, öcskös? — kérdezte egy terebélyes hölgy Jócótól és baraekot nyomott a fejére.

— Semmi — rebegte Pility lángvörösén és áhitattal sugta nekem — ez a primadonna.

Mások is odavetettek néhány barátságos szót és Pility igyekezett a meghitt, bizalmas befentest játszani előttem. Úgy mozgott, csevegett, fesztelenül, mint aki otthon van a kulisszák világában. „No persze, hisz karmesternek készül és a bátyja titkár” — gondoltam.

Várakozóan húzódtunk meg az üres nézőtéren, a feketén ásitó szék sorok előtt. Jelmezes házi főpróba! — figyelmeztetett a barátom.

— Ah! — feleltem, bár nem sokat értettem hozzá.

Helyi szerző darabját adták. Előkelő és gazdag ügyvéd írta a háromfelvonásos vígjátékot és a szerző ott drukkolt egy páholy mélyén. Mellette az igazgató, aki igyekezett lelkierőt önteni a félholt emberbe.

— Mi a címe? — kérdeztem Pilitytől.

— A szép Borbála. Népies darab.

Csengettek, majd a függöny szétesapódott és a színpadon parasztruhás férfi ágált egy zöldléc kerítés előtt, amely mögött takaros parasztlány riszálta a derekát.

van szavazati joguk, akik tagsági kötelezettségeiknek a közgyűlés napjáig eleget tesznek.

### Nagyszabásu reformok a budapesti rádió műsorában

Reggel háromnegyed 7-től egész szakadallan műsoradás

Budapestről jelentik: Május 1-től kezdve a budapesti rádióleadó nagyszabásu újításokat vezet be, melyek azt célozzák, hogy a műsor nívóját és érdekességet emeljék. A budapesti rádió műsora európai, sőt világviszonylatban is a legelső közé tartozik, a most bevezetett újítások méginkább növelik majd a budapesti rádióműsor hírnevét.

Május 1-től kezdve reggel 6.45 órakor tornaórával kezdődik a budapesti rádió műsora, prózai előadásokkal, hangversennyel, folytatódik délig. Ekkor harangszó, híradás, idő és vizállásjelentés következik, majd újból hangverseny előadások, zeneszámok megskatálás nélkül éjfélig.

Az új műsorbeosztás május 1-én lép életbe. Holnap reggel 7 órakor hangjáték vezet be az újítás megkezdését.

Mindenféle tűzifa, fűreszgyári hulladék, faszén vagon-  
tetelekben legolcsóbb beszerzési forrása

**TOTH FAKERESKEDELMI R. T.**  
Bácska Topola. Telefon 20. 1435

## Tűzifa

Tölgyhasab . . . . . D. 320.—  
Tölgydorong . . . . . D. 270.—  
Tölgytuskó aprított . . D. 200.—  
Tölgytuskó . . . . . D. 160.—  
Tölgybaltásdorong . . . D. 130.—

kapható ameddig a készlet tart

**Starhutaki Erdőtermelésnél**

Faraktár Futaki uton városi kapu után 1435

— Ez a szép Borbála — hunyorított Pility, aki már az előző próbáról ismerte a vígjátékot.

Pergett az előadás és ahogy a sötétben üldögélünk, az az érzésem támadt, mintha csupán nekünk kettőnknek játszanának, mintha Pility az én tiszteletemre zártkörű díszelőadást rendezett volna. Hiába úgy látszik, félreismertem eddig ezt a fiút!

Az ingujjas, gyölesgatyás legény a menyeczet felé fordította a szeméit és a kezében tartott kaszát pengetve, akár egy lantot, így szavalt a bokorugrós hölgyhöz:

— Ah, Borbála! Lekaszálom néked a májusi égbolt mezejének összes csillagait!

— Ah, Menyhért! — sikitotta a hölgy, mikor hirtelen ordítás harsant fel az igazgatói páholy mélyéről:

— Nem jó! Ezt a jelenetet meghamisították! — jajveszékelt a szerző —: Tessék az eredeti szöveget mondani!

A színészek kiestek a szerepükből és az árvalányhajás legény a földhözvágta a pörge kalapját:

— De kérem, Buzás ur, ha már kasza van a kezében, sokkal költőibbnek találom...

Több se kellett a szerzőnek:

— Hogy mi a költőibb, azt én tudom jobban, nem ön! — sivitotta vérbeforgó szemekkel — ismételve kérem az eredeti szöveget: „Oh, Borbála, lábaid elé rakom az égbolt összes csillagait!”

A Menyhértet alakító színész megsuhintotta a kaszáját, mintha csak a szerző fejét készülné vele lemetszeni és tovább ellenkezett:

— Érzékeltetni akarom a mezőt... az igazi paraszti lelket...

Buzás ur toporzékolt:

— Hogy fogja azt a kaszát! Tegye a másik kezébe! Hisz jobbról kell suhintani!

(Folytatjuk).

# Heti rádióműsor

Vasárnap, április 30:

Beograd. 9.30: Pravosláv istentisztelet. 10: Népdalok dudán. 12.05: Gramofon. 12.30: Rádiózenekar. Operettrezseltetek Szép Heléna, Sztabul rózsa, Hollandi menyecské. 13.30: Hírek. 15: Radenkovic Rása népdalokat énekel. 15.30: Gramofon. 16: Jedinstvo munkások zenekari hangversenye. 17: Gramofon-tánclemez. 19: Szrahova Natasa jegeszláv dalokat énekel. 19.30: Rádiócsereve. 20.10: Szedlacsok Lajos hegedűhangversenye. 1. Veracini: Szonáta; 2. Viniavski: Faust fantázia; 3. Chopin: CNocturne; 4. Hubay: Zephyr. 20.50: Sporthírek. 21.10: Az opera szólókvartettjének hangversenye. 21.40: Rádiózenekari hangverseny. 22.45: Kávéházi zene

Budapest. 9: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Egyházi zene és szentbeszéd a pécsi székesegyházból. Majd: Száder zenekar. Vezényel Pécsi József. 12.30: A pécsi közvetítő rádióállomás ünnepi megnyitásának helyszíni közvetítése. 2: Gramofonlemez. 3: Időszerű gazdasági tanácsadó. 3.45: Rádió Szabad Egyetem. 1. Imre Sándor dr.: Miért van annyi szerencsétlenség. 2. Időszerű apróságok. 4.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Kárpáthy Sándor dr. gondolkodik „zongorán kísér Polgár Tibor. 5: A budapesti róm. kat. egyházközségek egyházi hangversenye. 6 és 15: „Egy elfelejtett ősi magyar hangszere”. Trócsányi Zoltán dr. előadása. 6.45: Budapesti Hangverseny Zenekar Vezényel Zsolt Nándor. Messenger: Veronique, nyitány; Baynes: Destiny, keringő; Becco: I. olasz szvit; Delibes: Naïla, Pas des fleurs, keringő, közzene; Rousseau: Scenes de ballet; Schwarzkopf: Artur; Nálunk Budán, keringő; Hetényi-Heidelberg Albert: Orosz táncok. 7.30: Sporteredmények. 8.15: Operettelőadás a Studióból. „Akácvirág” Daljáték három felvonásban. Mikszáth Kálmán: „Az eladó birtok” c. novellája után írta Meskó Barna és Hubay Kálmán. Zenéjét szerzte Fráter Lóránd. Rendező Kiss Ferenc. 10.15: Pontos időjelzés, hírek, sport- és löversenyeredmények. Majd: Bura Sándor és cigányzenekara.

Wien. 11.30: Szimfonikus hangverseny. 12.50: Szórakoztató zene. 14.30: Gramofon. 15.30: Kamarazene. 17: Szórakoztató zene. 19: Népies zene és dalok. 20: Wildgans: Armut című szomorujátéka. 22.05: Könnyű zene.

Hétfő, május 1:

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekar. 13.30: Hírek. 15: Gyermekmesék. 15.30: Gramofon. 16: Rádiózenekari hangverseny. 17: Német nyelvoktatás. 19: Gramofon. 20: A beogradi nemzeti színház operaelőadásának közvetítése. 20.30: Hírek.

Budapest. 7: „Május hajnala”. Hangjáték. Irta Faragó Jenő és Forró Pál. Kísér Polgár Tibor (zongora, orgona, harmonika) és Pertis Jenő cigányzenekara. 9.45: Hírek. 10: 1. „A magyar vitorlázás 50 éve”. 2. Gramofonlemez. 12.05: Az I. honvédegyalozred zenekara. 1.30: A Testnevelési Főiskola tornatanfolyama. 3.30: A rádió diákkörjárja. „A Nemzeti Múzeum első évszázada”. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Bertha István szalonzenekara. Közreműködik Weygand Tibor. 6.15: Kelemen Kornél, az Országos Testnevelési Tanács elnökének bevezetőszavai a rádiótornához. Utána: Demény Károly alelnök ismerteti a rá-

diótorna jelentőségét. 6.45: Gramofonlemez. 7.15: „Emlékeim az Adriáról” Kenedy Géza előadása. 7.45: Magyar zeneszerzők műveinek első előadása. Vezényel Dohnányi Ernő dr. Gárdonyi Zoltán: Szimfonietta; Falk Géza: Zenei karakterológia; Kováts Ferenc: Változatok eredeti dallamra; Fried Géza: Divertimento; Fejér György: Varieté humoreszk. 9.15: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekara. 10.10: Időjárásjelentés. Majd: Godfrey Faussett az angol cserkészcsapat parancsnoka gödöllői tapasztalatairól számol be angol nyelven. 11: Buday Dénes, Hetényi-Heidelberg és Sebő Miklós esti kávéházi hangversenyének közvetítése.

Wien. 9.55: Szövetségi himnusz a népeoperai énekkar előadásában. 10.30: A bécsi trombitakar fuvós hangversenye. 11.30: Filharmonikusok. 12.50: A bécsi szimfonikus hangversenye. 14.40: A Mairecker négyes kamarája zenéje. 15 és 50: Vitorlázó repülőgépek főpapi megáldása, közvetítés a neuwaldeggői repülőtérről. 16.50: Enekkar. 17.20: Holzer énekkar. Lehár-operettek részleteit adja elő. 19.35: A szimfonikus hangversenye. 21.40: Az Istenek alkonyának III. felvonása az állami operából.

Kedd, május 2:

Beograd. 11: Rádiózenekar. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 16: Rádiózenekari hangverseny. 18.30: Az Obilics dalárda férfikarának hangversenye a beogradi filharmonikusok és az opera zenekarának közreműködésével. 19.30: Gramofon. 20: Átvitel Zágrebból. 22: Hírek. Utána: kávéházi zene.

Budapest. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. 10: 1. „Régi nagyszonyok leveleiből”. 2. Gramofonlemez. 12.05: Állatvilág zenészek Szimfonikus zenekara. Verényel Melle Béla. 1.30: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. Utána: Petry Kató énekel, Kováts Antal hegedű, zongorán kísér Környey Béla és Polgár Tibor. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 4: „A dinanó magyar feltalálója”. Hollanda Barnabás előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Magyar Női Zongoraötös. 6.10: Francia nyelvoktatás. 6 és 35: Ifj. Sovánka Nándor és cigányzenekara. 7.25: Az Operaház előadásának közvetítése. „Othello”. Dalmű 4 felvonásban. Szövegét írta Boito Arrigo. Fordította Radó Antal. Zenéjét szerzte Verdi. A II. felvonás után: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után: Időjárásjelentés. Majd: Gramofonlemez. 11: Előadás a Nemzetközi Vásárról.

Wien. 11.30: Alpési táncok gramofonon. 12: A Siebert négyes déli zenéje. 12.40: Gramofon. 15.55: Dejos zenekar gramofonon. 19: Römisch-zenekar, könnyű zene. 20.45: Bécsi szimfonikusok. 22.25: A Rohn zenekar tánczenéje a Palmhof kávéházból.

Szerda, május 3:

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekari hangverseny. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 15.45: Előadás. 16.15: Helyszíni közvetítés a zemuni vakok házából. 17: Orvosi előadás. 19: Népdalok. 19.30: Előadás. 20.10: Popov Borisz operariátokat énekel. 20.40: Hangjáték. 21.10: A honolului Havay trió eredeti néptáncai és énekei. 21.40: Hírek. Utána: Rádiózenekari hangverseny. 22.50: Gramofon-tánclemez.

Budapest. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. 10: 1. Gyula díák: „D.I. amolyet nem

daloltak végig”. 2. Gramofonlemez. 12.05: Gramofonlemez. 1.30: Eugen Stapat orosz balalajka zenekara. 2.45: Hírek. 3.30: A rádió diákkörjárja. 1. A pénz forradalma. 2. Kirándulás akadályokkal. 4: „A cellővő tréningje”. Lemberkovich Antal előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Gyuri bácsi rendet csinál”. Nyáry Andor novellája. 5.30: Vasutas Ének és Zenetársaság. Vezényel Abranyi Emil. A férfikart vezényli Seres László. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. Olasz opera ábrándok. Donizetti: Lammermoori Lucia; Verdi: Traviata; Leoncavallo: A bohémek; Puccini: Manon Lescaut. 7.45: „A magyar gyermekmentésről” Albrecht királyi herceg előadása. 8: Színműelőadás a Studióból. „Ezüstlakodalom”. Színmű 4 felvonásban. Irta Paul Gerald. Fordította Salgó Ernő. Rendező Odry Árpád. 10.40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Patria szalonzenekar és Bodriacs Béla cigányzenekara. 11.30: Fletalemez.

Wien. 11.30: A Cerda-négyes könnyű zenéje. 12.40: Molajoli-lemez. 13 és 10: Könnyű gramofon. 17.20: Salmhofer zeneszerző estje. 19: Conne zongoraművész orosz és lengyel szerzőkből játszik. 19.45: A Dostal zenekar vídium hangversenye. 20.50: Wildgans emlékest. 21.50: A Geiger-zenekar tánczenéje a Splendide kávéházból.

Csütörtök, május 4:

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekari hangverseny. 13.30: Hírek. 15: Népiszkolások órája. 16: Kurenovic népdalokat énekel. 16.20: Gramofon. 17: Előadás. 18.30: Francia párbeszéd. 19: Rádiózenekari hangverseny. 20: Népdalok. 20.30: Nemzetközi átvitel a finn rádió hangversenyének közvetítése. 22: Hírek, utána: cigányzene.

Budapest. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. 10: 1. „Kisfaludy Károly mint humorista”. 2. Gramofonlemez. 12.05: Házikvintett. 1.30: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. Utána Ifj. Sukló Tóni és cigányzenekara. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 4: „A reptülés ABC-je” Hangay Sándor előadása. Utána: Helyszíni közvetítés a Matyásföldi repülőtérről. Konferál Turchányi István. Majd: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Gazdalkodás az alföldi futóhomokon” Előadás. 5.30: Gramofonlemez. 6: „A váltó szerepe a magánéletben és a gazdasági forgalomban”. Kuncz Ödön dr. előadása. 6.30: Szilágyi Imre dr. magyar nótákat ad elő Járóka Sándor cigányzenekarának kíséretével. 7.30: „Gondolkozok-e az állatok”. Nádler Herbert előadása. 7.50: Karolyi Gyula zongorázik. 8.30: Európai hangverseny. A helsinki rádióállomás műsorának közvetítése. Közreműködik a finn rádió és Helsinki város zenekara. Vezényel Armas Jermefelt. A hegedűsölőt játsza Anja Ignatius. Jean Sibelius művei. 1. Les oceanides „szimfonikus költemény. Hegedűverseny, Allegro moderato, Adagio di molte, Allegro ma non tanto (Anja Ignatius). 3. V. szimfónia Esdur: Tempo molto moderato, Allegro moderato, Andante mosso quasi allegretto, Allegro molto. Szünetben: Ugetőversenyeredmények Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10 és 30: Bura Károly és cigányzenekara.

Wien. 11.30: Az Adler-négyes könnyű zenéje. 19.05: Operettszerzők komoly művei. 19.55: Időjárás, időjelzés. 20.30: A finnek Európa hangversenye. 22.15: Könnyű zene a Lehár teremből és a Krone szálló pályájából.

Péntek, május 5:

Beograd. 11: A rádiózenekar hangversenye. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 15.30: Népdalok, harmonika. 16: Rádiózenekari hangverseny. 17: Tornaóra. 19: Gramofon. 19 és 30: Szokolelőadás. 20: Timotics Miján népdalokat énekel. 20.30: A királyi garda zenekarának hangversenye. 22: Hírek, utána cigányzene. 23: Uranak átvitel a cigányszigetről.

Budapest. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. 10: 1. Időszerű anyag. 2. „Napfény és egészség”. 3. Gramofonlemez. 12.05: Szervánszky szalonzenekar. Közben 12 és 30: Hírek. 1.25: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Tanfolyam a Testnevelési Főiskoláról. Záborszky Sándor: Bemutató tanítás. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diákkörjárja. „Plautus játékokat rendez”. 4: „A romantikus Tabán”. Horváth Elemér előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés hírek. 5: Farnadi Edít zongorázik. 5.30: Gyorsíró tanfolyam. 6: Guttenberg György szalonzenekara Dáni Dezső énekszámaival. 6.55: A rádió külügyi negyedőrája. 7.10: „A Budapesti Nemzetközi Vásár a nemzetközi kapcsolatok szolgálatában.” Magyar Pál dr. országgyűlési képviselő előadása. 7.25: Az Operaház előadásának közvetítése. „Rigoletto”. Dalmű 4 felvonásban. Szövegét írta Piave. Fordította Nádaskay L. és Lányi V. Zenéjét szerzte Verdi. A II. felvonás után: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után: Időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekara.

Wien. 11.30: Alpési dalok és jódli gramofonon. 12: Silving-négyes. 12.40: Paderewsky lemez. 16.05: Gramofon. 18.35: Az állami opera munkája. 19.25: Stájer parasztzene. 20: Schiller-balladák. 20.30: Wallenstein táborában színmű. 21.30: Hangospapír-bemutatók. 22 és 20: Tánczene.

Szombat, május 6:

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekari hangverseny. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 16: Gyákiics Szulejman népdalokat énekel. 16.30: Rádiózenekari hangverseny. 19: Pinterovic Eugénia operaelőadásának közreműködésével. 19.30: Előadás. 20: Gramofon. 21.30: Hírek. Utána: Seta Európán át.

Budapest. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. 10: A Nemzetközi vásár megnyitásának közvetítése. 11.15–11.55-ig: Rádiózenetek a Nemzetközi Vásárról. 12.05: Az államrendőrség zenekara. 12.30: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.15–2.30-ig: Rádiózenetek a Nemzetközi Vásárról. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30–4.40-ig: Rádiózenetek a Nemzetközi Vásárról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A Szociális Missziótársulat előadása. Farkas Edit alapító főnökasszony: „Missziós üzenetek”. 5.30: Sárossy Mihály dalokat énekel, zongorán kísér Polgár Tibor. 6: Rádió amatőrpósta. 6.30: „Afrika hangja” előadás gramofonillusztrációkkal. Felolvassa Kertessy László. 7: Mórész Zsigmond elbeszélése. 7.25: Szt. Erzsébet legenda ismertetése. 7.30: Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendájának közvetítése az Operaházból. Utána kb. 10 és 15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Gramofonlemez.

Wien. 11.30: Nemes zenekar, könnyű zene. 13.45: Slezák lemez. 17.30: A Wacek zenekar operettrezseltetést játszik. 19.10: Watzke Rudolf német szerzők dalait énekl. 20: Eysler: A hulláttalan lump c. operettje. 22.15: Tánczene a Graben kávéházból.

# Mint a hó és bársony

olvan lesz a keze 3 nap alatt, ha kézapolásra Dr. Lebbe-féle LILIAN-MILCH krémet használ. Egy fégy ára 6—dinar. Kapható kizárólag csakis: „NYGIEA” Kosta Zsivojnovics drogériában. Novisad, Trg Oslobođenja 2.

**Bérmálásra** 1432  
**CREP DE CHINE**  
 minden színben, méterenként  
**36'-dinar**  
**SATTLER, Novisad**  
 Uj cím: Kr. Petra 23.

**„PARK” Szálloda, Novisad**  
 a nyári helyiségeit, éttermet és kertjét  
**1933. május 3-án nyitja meg.**  
 Minden nap tánc. Zenét a közkedvelt „RUSSIAN” jazz-orkeszter szolgáltatja. Elsőrendű hazai konyha. Kifünő bel- és külföldi italok.

Értesítem m. t. vevőimet a Futaki-uton, a Mikics-házban levő fióküzletemet áthelyeztem a Czervesz-házba  
**Futaki-ut 70. alá**  
 Vevőimnek eddigi bizalmát megköszönve és jövőbeni támogatásukat kérve maradok kiváló tisztelettel  
**Gausz Károly** hentes és mészáros

**Bérmaruha anyagot**  
 gyönyörű választékban  
 legolcsóbban vásárolhat 1428  
**Holik Rudolf**  
 róios kereskedőnél, NOVISAD, Kralja Aleksandra 12

**Uj ház Noviszádon**  
 több elegáns nagy helyiséggel, ötszobás lakással s az összes mellékkeliségekkel a Cara Dusana uccában eladó 200.000 dinárért. Noviszádi ház a város kel- lős közepén vendéglővel, helyiséggel és több lakással 15% hozadékkal sürgősen és hihetetlen olcsó áron eladó. Agencija „More” Novisad, Kr. Aleksandra 7. Telefon 24-73. 1454

Jókarban levő használt és új  
**hordók 15-től 2.000 literig**  
**2 zongora**  
**1 fürdőkád**  
 használt jó állapotban,  
**ablakok és ajtók** aladók  
 Sima Eckstein, Futoski put 8-10. 1448

**Ház eladás**  
 Noviszádon Masarikova 10 szám alatt egy négy lakásból álló ház önkéntes eladásra kerül. Írásbeli ajánlatok legkésőbb f. évi május 21-ig küldendők be ajánlott levélben a következő címre: Biskupski Ordinarijat, Djakovo. Az eladó fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatokat minden indokolás nélkül figyelmen kívül hagyja. 1441

**NE DOBJA EL**  
**RÉGI KERÉKPÁRJÁT**  
 mert szakszerű javítás  
 és zománcolás után  
**szép és jó kerékpárt kap vissza**  
**EXPRESS J. HORVATH**  
 -tól, Novisad, Pasicsera ucca 19.  
 Nagy választék elsőrendű gyártmányú kerékpárokban és alkatrészekben. — Ügyeljen a címre.

**Rentabilis vállalatokhoz**  
 30.000 dinárral rendelkező egyén biztos garancia mellett, haszonrészesedéssel finanszírozónak ke-restetik. Cím Vlakallénál, Novisad, Kralja Aleksandra 10. 1431

**Teslići Iaszén képviselő**  
 mindennemű épület- és asztalos anyagok, cserép, téglák és ládagyar  
**Ludwig Hubert i Sin**  
 Novisad. 4568

**Bérmálás alkalmából**  
 akkor öltözteti fel a legszebben és legolcsóbban gyermekét, ha

**Miroszavlyevics Testvérek**

régi, jóhírnevű és elsőrendűen bevezetett rőfösöru üzletében vásárol  
**Novisad, Kralja Petra 8. Telefon 21-09**  
**Jöjjön és győződjön meg!!!**

**Kerékpárok**  
 és alkatrészek  
 legelőnyösebb beszerzési forrása kicsinyben és nagyban

**ENGL - NOVISAD**  
 Mileticeva ul. (Kenyér ucca) 19. sz.  
 Szerb bankkal szemben  
 Nagy mechanikai szakműhely!  
 Telefon: 29-57 1266

**Tavaszi női és férfi szövetség**  
**Milos M. Raletics**  
 Novisad, püspöki palotánál. 486-1  
 Selyem, vászon és mindenféle kézműtár  
**A legolcsóbb áron kapható!!!**

**Mélyen leszállított árak mellett**  
**Vasárnap:** Rudvas, Winter tengely, sínvas, fekete lemez, horgany és horganyozott vaslemez, fehér bádég, drótkerítés, német vaskok, ásó, kapa, gereblye, szeg, drót, tűrhelyöntvény, láncok, zománcolt lemezpadány, szer-számár stb. Összes vasárnap cikkkel állandóan nagy választékban raktáron. **Ha olcsón akar vásárolni forduljon**  
**Ivalovics és Kolarški**  
 vaskereskedő céghez, Novisad, Temerini ucca 25. 1165

**Rianjer mosott kovácszén**  
**Belföldi szenek**  
**Tűzifa** mindenféle fajtákban  
**Eredeti és retorika faszén**  
 a legolcsóbb árban kapható  
**„CARBON”**  
 Adolf Nathan i drug  
 Novisad, Kr. Petra u. 30.  
 Telefon: 24-83



**Férfi és női betegségek**  
 idült esetekben is, egyszerűen találta: alapos gyógyulást ar-  
 tartalmian, több mint 20 év óta a legjobb sikerrel alkalmazott  
**Timm növény-kurák**  
 által. Egyszerű eljárás a hivatás zavarása nélkül. Egyszeresen bevált. Számtalan köszönő levél áll rendelkezésre. Kérje részletes ismertetést. Szétküldés díjmentesen a postadíj fedezésére szolgáló 7 dinárnak bélyegekben való beküldése ellenében  
 J. S. ETICO, ENSCHEDE, HOLLANDIA 1265

**Eladó szép ház**  
 Novisad centrumában, amely áll 4 szobából, fürdőszobával, vízvezetékkel, gázzal és összes mellékkeliségekkel, azonfelül két nagy helyiségből, amely irodának, műhelynek stb. használható. Érdeklődők forduljanak le-  
 vélileg a lap kiadóhivatalához „Szép lakoház” jellegével

**F** Akí a legújabb divat után öltözködik az  
**Fratricsevics János**  
 rőfösüzletének,  
 (Novisad, Futaki ut 12) a vevője

**Művészi fénykép-felvételek**  
**VIG**  
 fotó-szalon  
**SOMBOR**  
 Kralja Aleksandra ucca

*Halottaink emlékének megőrzése a legszebb emberi érely.*  
**„GOLGOTA”**  
 temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új fel-szereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szeg-et), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszoruk-ban, exhumálást és szállítást bárholnan bár-hová vállalunk. **A legolcsóbb kiszolgálás.**  
**LENKEY IMRE ES FIA**  
 „GOLGOTA” TEMETKEZESI VÁLLALATA  
 Novisad, Uspenszka u. 12. Telefon 26-90

### LIFKA MOZI - SZUBOTICA

Csütörtökön és a következő napokon vasárnapig

#### HANS ALBERS

a tettek embere, az igazi férfi diadalmos újdonsága

### Fehér méreg

(Der weisse Dämon)

Az Ufa látványos kiállítás hatásos muzsikája szenzációs filmje

Színhely: Berengaria a Csendes Óceánon úszó város. Páris, Hamburg, Lissabon és Madrid

Személyek:

- Gyaldemeister . . . . . HANS ALBERS
- A nővére énekesnő . . . . . Gerda Maurus
- A barátja, színésznő . . . . . Trude von Mollo
- A konzul . . . . . Alfred Abel
- A püspök . . . . . Peter Lore



Finom új sötétkék férfiruha és zsaket mellénytel eladó. Cím a noviszádi kiadoban. 1152

ELADO 8 HP Hoffher-Schranz gyártmányú 9 éves gyári magánjáró teljes felszereléssel, jókarban. Levelekre nem válaszolok. Tóth József, Backo Grádiste. 1443

Műhely és raktárhelyiségből álló épület 100 öles telekkel eladó. Noviszád, Mušicka 1. 1121

#### Eladó

Tól bevezetett fűszerüzlet forgalmas helyen bevezetéssel együtt eladó. Cím a noviszádi kiadoban. 1167

ELADO 8 HP gőzcséplőgarnitúra és egy új elevátor jutányos áron. Készíttek új számla és törekrázó tengelyeket mérsékelt áron. FÜCHS L., Kula. 1227

ELADO vendéglő a kamennai szigeten, a Peckelné-féle csárda. Bővebbet Back Antal, Futaki út 79. 1294

Három cséplőgarnitúra Fordson-tracttorral jutányosan eladó. Szabó Ferenc, Temerin. 1295

Eladó vagy hércadó május 1-re új ház pékséggel, 600 öf fiatal gyümölcsös. Noviszád, Kamenicka 4. 1386

Jókarban levő favágómotor jutányos áron eladó. Sánta István, Noviszád, Kr. Petra ucca 27. 1455

ELADO ház öt szoba, nagy udvar, kerttel és istállósával a Futaki ut közelében. Cím a noviszádi kiadoban. 1457

ELADO 6-os MAV cséplő 3600 dinárért. Körvélyesi József, Sztari Becsej. 1442

ELADO új családi ház üzletbelyiséggel. Balázs Péter, Futoski put 150. 1437

### Kiadó

2 szoba irodai célokra, esetleg butorozott lakásnak is. Njegoseva 2. II. cmelet, Róthnái. 1410

### SULYOK fest, tisztít

Minta után pontosan fest, olcsó árak Vállal pliszét. Öltöny tisztítás 40- din. Noviszád Futoska 12.

## APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1 dinár. NAGY BETUS 2 dinár a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

### APOLLO

VASÁRNAP

A mozi világ nagyjelentőségű eseménye a filmvilág szenzációja

## Fjodor Saljapin

### DON QUICHOTTE

című operában. — Ezenkívül:

### FOX HIRADO

1. Az Acron léghajó pusztulása és a mentési munkálatok
2. Mandzsuria tennálásának évfordulója
3. Lovasverseny Budapesten stb. stb.

A nagy filmköltségekkel való tekintettel ezáltal a kedvezmények nem érvényesek. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni! Tel. 21-93

### ODEON

VASÁRNAP

TOM MIX a cowbojok királya szenzációsan izgalmas kalandorfilmje

## A nagy leszámolás

A vadnyugat romantikája — Tonny a csodaló — Harc utonállókkal — Postarablók ellen.

### Kifünő kísérő műsor!

Előadások kezdete hétköznapon: 5-7-9, vasárnap 3-5-7-9. Telefon: 21-93

MODERN GARCON- I AKAS fürdőszobával, központi fűtéssel, melegvíz szolgáltatással, azonnalra kiadó Klein Jenőnél, Novi Sad, Kr. Aleksandra 8. 1444

Két szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, speiz és kemence azonnaira kiadó. Noviszád, Uspenszka 3. 1436

Két kereskedőségű részére elsőrangú étkezés és lakás kapható 750 dinárért. Érdeklődni Noviszád, Kr. Aleksandra 3. I. 11-12 között. 1438

### Fizessen elő a Reggeli Ujságra

KIADO magányos különbejárattal butorozott szoba. Bratya Ribnikara 44. 1440

KIADO 3 szobás lakás teljes komforttal május hó 1-re — pinceüzletbelyiség, szoba, konyha, éléskamra, azonnalra a város központjában, Sremska ul. 3. 1446

VILLA 4 szobás, mellék helyiségekkel Noviszád, Szarajevska ucca 8. szám alatt május 1-re kiadó. Megtekinthető d. e. 10-4 délután. 1447

A szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR. A kiadásért felel: BLAZSEK FERENC.

### Városi Mozi, Szubotica

Csütörtöktől—vasárnapig

### FOX hangos híradó

Az első hangos film, mely elejétől végéig Jugoszláviában készült:

## A fekete hegyek éneke

Főszereplők:

### ITA RINA és Hinko Nučić

### Aréna-Ton-Mozi-Szombor

Arilis 27-28-29-30 Csütörtöktől—vasárnapig

## Monte Christo grófnő

Egy nagy karrier története

Színhely: Semmering—Wien. Zene: Allan Gray

Főszereplők: BRIGITTE HELM, Rudolf Forster, Oskar Sima, Lucie Englisch

Kísérő műsor: Fox varázs szőnyeg

— Előadások kezdete 6-5 és 8-45, vasárnap 4 órakor is —

### Különléle

## Üdülésre

pihenésre készülök legjobb ellátásban részeselek Szubotican a Park Hotelben. Kifünő fürdők bőszeges ártezi viz, diétás koszt, nap- és legfürdők. Mérsékelt olcsó árak. Telefon 70. 095

### KATOLIKUS

### TEMPLOMOK

részére husvétra szentstrok és stációképek azonnal megrendelhetők Bachinger anyozó cégénél, Szubotica, H. Sudarevičeva 34. Alexandrova u. 13. 069

### Kerékpárok

kezdő részletezésre, hozzávaló alkatrészek és javítások legolcsóbban Ardillánál, Szubotica, Strossmayerova 16. 88

### Szenzáció !!

I-a aprított gyertyán tűzifa . . . . Din. 29

I-a aprított bükk-tűzifa . . . . Din. 27

II-a fűrészelt bükk-tűzifa (kis tuskó kályha fűtéséhez) . Din. 24

100 kigr-ként házhoz szállítva. Mindennemű tűzifát és I-a bükkfászenet vagon vételnél bármely állomásra igen olcsó áron azonnal szállítunk VUJKOVICS J. és TARSA, fatelep, SUBOTICA, Jukičeva ulica 41. Telefon 6-69. 380



### Gábel Károly

Noviszád, Kr. Petra 7 Futoska 47.

Galler- és kézelőtisztítás villanyüzemmel. Minden darab garanáltan hóféhér és lényez. 885

Puha galler 1- din. Kemény galler 1 1/2 din.

A legizlésebb és legszebb felvételek

## FOTO

## „BOULEVARD”

műtermében készüinek Amatőrfelvételek kidolgozása Noviszád, Bulevar Kraljice Marije (Vardar palota)

# Reggeli Ujság

14. évfolyam

Noviszád, 1933 április hó

98 szám

## Május elsejétől kezdve fél dinárba kerül a Reggeli Ujság

**Alkalmazkodunk a közönség teherbíró képességéhez, az anyag lényegtelen csökkentése mellett ötven százalékkal csökkentjük a lap árát — A jugoszláviai magyar kisebbség legelterjedtebb lapjává építjük ki a Reggeli Ujságot**

A gazdasági válság elől senkinek sem szabad elmenekülnie, a gazdasági válsággal szembe kell nézni és fel kell vele venni a harcot. Ezt az igazságot az élet diktálja nekünk és nemcsak nekünk, hanem az egész világnak. Mert nem megalázkodás az, ha szembenézünk az élet akadályával és szembeállunk a nehézségekkel. Washingtonban most ülték össze tanácskozára a világ három leghatalmasabb államának vezetőférfiai és mellettük negyven kisebb állam képviselői. Ezek a férfiak meg akarják keresni azt az utat, amelyen a gazdasági világ leromlott, legyengült világnak haladnia kell, hogy a kibontakozást meg lehessen találni.

A mi szűkebb körünkben nekünk is meg kell találni a kivezető utat és az alkalmazkodást ahhoz a leromlott teherbíróképességhez, amellyel a jugoszláviai magyar sajtó olvasókörzöse ma rendelkezik.

Mert ez a közönség nem fogyatkozott és erkölcsi ereje sem tört meg, csupán teherbíróképessége szállott alá, amint hogy az utóbbi esztendőben mindenütt a teherbíróképesség eszküszését láttuk. A napilap, amely a közvéleménnyel a legszorosabb kontaktusban áll, elsősorban érzi meg azokat a gazdasági változásokat, amelyek fogyasztóközönsége sorraiban történnének, a napilap a legérzékenyebb szeizmográf és azok akik a napilapot irányítják, kötelesek megérezni azt is, hogy mit képes áldozni ez a közönség a sajtójáért. Mi, akik kisebbségi magyarságunk életében mindig a leg gondosabb és legnagyobb megértést és szeretetet jelentő közelséggel, figyeltük közönségünk gazdasági helyzetét, úgy látjuk,

elérkezett az ideje annak, hogy az eddigi egy dináros árat feladjuk, át-

### Nem leépítés, hanem továbbépítés, kiszélesítés

Az, aki azt hiszi, hogy a fél dináros árra való leszállás párhuzamos leépítést is jelent, téved. A Reggeli Ujság árának és papírtérjedelmének leszállítása nem a lap szellemi részének leépítését jelenti, hanem ezzel ellenkezőleg a lap továbbépítését és kiszélesítését. Ugyanakkor

amikor nyolc oldalról fél dinárba kerülünk, a nyolc oldalon az itt látható négyhasábos beosztásban anyagban aránylagosan jelentékeny százalékokban többet nyújtunk, mint amennyit eddig nyújtottunk, vagy bármely lap nyújtott.

Szerkesztési létszámunkat nem csökkentjük, nem csökkentjük a szerkesztés

eszoportosításunk erőinket és a lapot ezentul fél dinárért árusítunk

s lehetővé tegyük ezzel azt, hogy az itteni magyar közönség legszélesebb rétegei is olcsó pénzért jó és megbízható lapot kapjanak.

Ugyanakkor, amikor ezt megteszük, szociális lelkiismeretünk hívásának is becsületesen eleget akarunk tenni s nem akarjuk éhbéért dolgoztatni a lap szerzőmunkáit sem, olyan megoldást kerestünk hát, hogy ne kelljen a szervezett munkásokat elbocsájtani és továbbra is régi, meglévő szervezett munkásainkkal dolgozunk. Ezt a megoldást is sikerült megtalálni és ez a megoldás azt jelenti,

hogy a szedés anyagában és nyomásban is jót fogunk nyújtani az olvasónak, aki a fél dináros árért technikai szempontból is a maximális teljesítményt fogja kapni.

A dolgok alapos megvizsgálása és megvitatása, többszöri értekezés után határoztunk úgy, hogy a Reggeli Ujság árát fél dinárban állapítjuk meg s mindön ezt elhatároztuk, egyben úgy is döntöttünk, hogy ezzel

egyidejűleg aránylagosan többet nyújtunk az olvasónak, mint amennyit az ár leszállítása tulajdonképpen csökkentésben jelent.

Ezért határoztunk úgy, hogy a Reggeli Ujságot ezentul nyolc oldalon jelentetjük meg, ugyan, ezzel szemben négy hasábon, a lehető legtömöttebb sorokkal, hogy az utóbbi években az itteni magyar sajtóban megnyilvánult papíros túldimenzionálást elkerüljük és a papírban nyújtott túldimenzio helyett egészséges alapon ugyanannyi anyagot nyújtunk, mint eddig.

számát sem, hanem anyagban és cikkanyagban lényegesen többet adunk kevesebbet, mint amennyit eddig adtunk.

Nem építjük le vasárnapi számainkat sem, amelyeket nyilván még növelünk és terjedelmében megintunk a régi magyarságnak.

Vasárnapi számaink eddig is erősségünk volt, a kisebbségi magyar kultúrában az előharcos szerepét vállaltuk s vállaltuk továbbra is.

Büszkén mondhatjuk el, hogy az a magyar kultúraszellem, amelyet mi itt képviselünk, az itteni magyar irótelep külsősége és magyarságának közönségét

és ennek a szellemnek közvetlen terméke az itteni magyarság reprezentatív nagy folyóirata a Kalangya és ennek a szellemnek közvetlen terméke a megteremtett jugoszláviai könyvkiadás. Szentelekly Kornél és társai, az itteni magyar írók esztendőnkön át képviselték a Reggeli Ujság hasábjain ezt a szelle-

met s fogják képviselni a jövőben is. Az öntudatos magyar kisebbség becsületese és lojális szelleméből fakadt az az áldásos kulturközeledés is, amelyet a jugoszláv és magyar kultúra között kiépítettünk s amelyet szeretettel és hittel, emberiséggel és széles látókörrel ápolunk ma is.

### Emelni fogjuk az újjászületett Reggeli Ujság szellemi szintjét is

Ugyanakkor amikor árban és papírtérjedelmében csökkentést hajtunk végre, emelni akarjuk a Reggeli Ujság szellemi szintjét. A szerkesztőség megmarad teljes létszámában s megmarad teljes létszámában a vidéki hírlapírók és írógárda is. Hírszolgálatunk továbbra is a legfrissebb marad és lapunk színvonalának emelésére törekedtünk akkor, amikor

Szentelekly Kornél, a jugoszláviai magyarság ezüstülpánával kitüntetett íróját felkértük arra, hogy cikkeivel a jövőben rendszeresen keressen fel bennünket és mint főmunkatárs dolgozzon a Reggeli Ujság részére.

Szentelekly Kornél, aki évek hosszú sora óta vállaltva dolgozott velünk kisebbségi magyar kulturánkért, volt szíves ezt elvállalni és szívesen beletegy-

met s fogják képviselni a jövőben is. Az öntudatos magyar kisebbség becsületese és lojális szelleméből fakadt az az áldásos kulturközeledés is, amelyet a jugoszláv és magyar kultúra között kiépítettünk s amelyet szeretettel és hittel, emberiséggel és széles látókörrel ápolunk ma is.

### Emelni fogjuk az újjászületett Reggeli Ujság szellemi szintjét is

Ugyanakkor amikor árban és papírtérjedelmében csökkentést hajtunk végre, emelni akarjuk a Reggeli Ujság szellemi szintjét. A szerkesztőség megmarad teljes létszámában s megmarad teljes létszámában a vidéki hírlapírók és írógárda is. Hírszolgálatunk továbbra is a legfrissebb marad és lapunk színvonalának emelésére törekedtünk akkor, amikor

Dr. Tápay-Szabó László, az európai híri magyar publicista felkérésünkre volt szíves elvállalni, hogy minden vasárnapra nagy vezetőikkel ír a Reggeli Ujság részére

és ez vasárnapi számaink színvonalának jelentékeny emelését jelenti. Itt feleslegesnek tartjuk és hosszadalmas is lenne elsorolni hírlapíróink és íróink neveit, akik ezentul megkészeztetett erővel fognak dolgozni azon, hogy a Reggeli Ujság a lap árának csökkentésével egyenesen megfordított arányban minél szélesebb rétegekben terjedjen el és ténylegesen a legolcsóbb és legelterjedtebb magyar lap legyen Jugoszláviában.

### Allandóan nyolc oldalas lesz a gyermekvilág népszerű lapja a Tündérország

Mikor néhány évvel ezelőtt a magyar gyermekvilág részére életrehoztuk vasárnapi mellékletünket, a Tündérországot, nem is számítottunk arra, hogy ez a melléklet ilyen népszerűsége tesz szert. Ez elsősorban Dezső bácsinak köszönhető, aki a gyermekírók közvetlen és meleg szeretetével, nemes és igaz szívvel szerkeszti meg hétről-hétre a népszerű mellékletet és adja a gyermekek részére a tengernyi sok, nevelőhatású és megvilágított szép me-

sét. A gyermekek részére akarunk igazi ajándékot adni, amikor bejelentjük, hogy ezentul hetenként jelentetjük meg nyolc oldalon a Tündérországot s nem mint eddig, kéthetente.

Minden héten nyolc oldalon fog bekapogtatni a gyermekszobák ajtaján a Tündérország s mi bizonyosak vagyunk benne, hogy hamarosan meg fog kétszereződni kis olvasóink száma is.

### Jelszavunk ma is a régi: minden bevételt visszaadni a közönségnek

A Reggeli Ujság sokszor volt üzleti vállalat s azt ma is bátran és büszkén valljuk, mi sohasem nyertünk egyetlen parát a Reggeli Ujságon. Továbbra is a régi jelszóhoz fogjuk tartani magunkat: minden parát visszaadni annak, aki adta — a közönségnek. Ezzel a jelszóval folytatjuk munkánkat, a régi hittel és becsületese kisebbségi magyar öntudattal. És tudjuk, hogy ezt megérti a közönség is és lehetővé fogja tenni, hogy újabb áldozataink ellenében szélesebb tömegeket kapjunk meg, hiszen nekünk

csak ez lehet a cél, nem pedig az, hogy nyereszkezdjünk a lapon.

A Reggeli Ujság minden olvasóját kérjük, közvetítse mindazeket ismerősöknek és barátainak s tartson ki velünk a mostani gazdasági válságban a szebb és jobb jövőbe vetett hittel, azzal a hittel, hogy a gazdasági válság elhullásának után ismét szebb napok virradnak ránk, amikor — adja Isten — az olvasóközönség teherbírása is emelkedni fog.

# Noviszád 1745-ben

A Beogradban 1739 szeptember 1-én megkötött béke török kézre juttatta Savoyai Jenő herceg által az összes Dunától és Szávától délre 1717-ben elfoglalt területeket. A beogradi német város polgári lakossága még a hadjárat idején elmenekült Temesvárra, Péterváradra és Oszijekre. A Pétervárad Sándor menekülőkkel erősen megnövekedett lakossága kínította a szerény körülményekből és mindinkább erősödött a vágy, hogy a helységnek megszerezze a szabad királyi város jogát. A nagyon is fellendült ipar és kereskedelem előtérbe teremtette a megváltás összegét. Mária Terézia uralkodásának első éveiben indul meg a tárgyalás a katonai és a polgári hatóságok között ebben az ügyben. Ennek eredménye volt, hogy a Pétervárad Sándor belső lakott területét 1745 októberében térképezték és 1745 október 26-án a kiküldött polgári és katonai hatóságok képviselői hitelesítették. A térkép pontos címe: „Plan über die so genante Peterwardeiner-Schantz oder Raetzen-Stadt, worauf die Militar und Cameral Häuser deutlich zu sehen... wie sich solche Anfangs Monats Octobris des 1745. Jahrs befunden, da solche aufgenommen worden von A. Kaltschmidt Ingenieur“. Mérete 168 mm = 200 bécsi öl, azaz 1:2257. Ez a legrégebbi nagyméretű térképünk városunk belterületéről, s hű fényképe azon időbeli arculatának.

A Pétervárad Sándor lakott területe a mai Kralja Petra, Kralja Aleksandra, Zselyeznicska, Kralja Matija, Magyarzska, Bratje Ribnikara, Primorszka, Groblyanszka, Vodnikova, Hilendarska, Masarikova, Musickoga, Karagyogyeva, Kamberova, Gunduliceva, Rajkovicica, Zemlyana Csuprija, Zmaj J. Jovanovicsa, Loncsarszka utcák és a Hal tér között terült el. Városunk területe akkor két részre oszlott: katonai és polgári részre. A határvonal a mai Dunavszka, Kralja Petra, L. Telecskog, Trifkovic téren, Nyegoseva és Maszarikova utcákon húzódott keresztül; — ettől északra (az Almási templom felé) a határőrök (granicársok), délre pedig a kamarai hatóság alá tartozó polgárok laktak. A katonai részen 423, a polgári részen pedig 327 ház állott; tehát a Pétervárad Sándor összes házáinak száma 755 volt.

A térkép a fontosabb épületeket is megjelöli, úgy hogy azok mai pontos helyét is megállapíthatjuk. A fontosabb rész már akkor is a polgári rész volt, mert a középületek nagy része is itt volt elhelyezve a mai Kralja Aleksandra utcában. A község háza (Gemeindehaus) a mai Kralja Aleksandra utcában volt a Finansijska Direkcija helyén. A régi örmény templom a mai helyén, a törvényszék (Königliches Haus) a mai Városi Takarékpénztár helyén, a kamarai provizor háza a mai Kraljica Marija szálloda helyén, mellette a sörfőző s még tovább a mai Kraljica Marija utorkolata helyén (a régi lebontott Kron-féle házban) a városi gyógyszerár (mely a 18. század közepe óta a Grossinger család kezén van) állott. Bodrog vármegye alispánjának háza a mai Nyegoseva ucca és Trg Oslobodjenja sarkán, míg majorja a mai református templom előtt állott.

A mai belvárosi kat. plébánia templom helyén a régi templom állott s a mai Porta helyén terült el a kat. temető és egy kis kápolna. A plébánia hivatal a mai 1809-ben emelt épület helyén állt. A polgári rész gör. kel. plébánia temploma a mai Uspenszka templom volt. A Ljubljanszka ucca és Futaki ut sarkán a kocsiút és járda között állott Szent Rókus és Sebestyén tiszteletére épített kápolna, melynek alapfalait pár év előtt a Futaki ut csatornázása alkalmával a városi mérnöki hivatal tártá föl. Az Uspenszka és Salarikova utcák sarkán nyílt városi kut állott, melynek nyomai ma is láthatók.

A katonai rész egyetlen középülete a

határőr (granicárs) alezredes háza és hivatala volt, amely a mai Trandafil épület helyén állott. A gör. kel. püspöki palota a mai helyén, a Szent György tiszteletére épített gör. kel. székesegyház, a Szent Miklós valamint Szent Bazil tiszteletére épített gör. kel. templomok is. A mai gimnázium helyén városunk legrégebbi ismert iskolája állott. A mai Kralja Petra utcában a gör. kel. püspöki palota előtti kereszt helyén az ucca közepén egy ismeretlen rendeltetésű ház állott és előtte pedig egy kökereszt. A mai tiszti otthon körül állott a hidépítési hivatal és anyagraktár, amelynek a hídfelé néző oldala előtt egy kis kápolna, majd az út tulsó oldalán a hidvámszedő házikója és katonai őrház állottak. Innen egy hidon keresztül a hidsáncba lehetett jutni s innen a rév segítségével Petrovaradinba. A leglényegesebb változás a mai Duna ucca elején észlelhető. Itt a régi Dunaágot feltöltötték, az uttestet gerendákkal rakták ki s két oldalt cölöpökre épített házikók állottak s így az egykor itt létező szigetet is szervesen a Pétervárad Sándorhoz csatolták. (Később ez a Dunaág teljesen kiszáradt s legutolsó maradványa a Sétatéren elterülő tó volt). Az 1716-ban még a Trifkovic tégir benyuló Dunaágot lecsapolják, 1745-ben a Nikolaijevcska templom mögött van egy kb. 2 hold területű tó és a mai Szokolszka és Szerlicseva utcák között egy kb. 10–15 m. széles sekélyvízű Dunaág.

Érdekesek az uccák nevei. A Kralja Aleksandra és a Kralja Petra utcának a Mileticeva uccáig terjedő részét Fő uccának, innen pedig a gör. kel. püspöki palotáig terjedő részt „Auf dem Platz“ néven jelölik. A Duna uccát „Über die Prücken“, a Mi

leticseva uccát „Piaza“ és a Pasicseva uccát „Velika Zarsch“ (Nagy piac) néven jelölik. Teljesen érthetetlen azonban a mai Ljubljanszka ucca „Creutz Gasse“ neve (talán valami eddig ismeretlen keresztől nyerte a nevet?). A Futaki ut már akkor is „Futaker Gassen“ míg a mai Vasut uccát „Magazin Gassen“ néven említi, ami teljesen érthető, mert erre vezetett a legrövidebb út a Duna partján, a Futaki erdőben akkor létezett katonai raktárhoz. (E „Magazin“ a Savoyai Jenő herceg építette 1697-ben a törökök elleni hadjáratok alkalmával s romjai még ma is láthatók). A mai Uspenszka ucca „Ráktózi Gassen“ nevéből arra lehet következtetni, hogy annak lakói mind magyarok, s hogy ezen elnevezést megtörték azt csak azzal magyarázhatjuk, hogy a magyar rendek 1723-ban elismerték a Pragmatica sanctio-t. Ezt annál is inkább el kell fogadnunk, mert a Rákóczi felkelés után annyira enyhén bántak a magyarsággal és nem nyomták el — de csak azért mert a Habsburg ház utolsó férfi tagja uralkodott és így egy dinasztia létérdeke volt, hogy méltányos bánásmóddal megnyerje a magyar rendeket a Pragmatica sanctio eszméjének és ilyen módon biztosítsa a női ág örökösödését.

Sajnos a Pétervárad Sándor lakosságának számáról megbízható adataink nincsenek, de térképünk alapján ezt megkísérelhetjük. Ha minden házban csak egy egygyermekes család lakott (s amint mondtuk 755 ház állott) akkor a Pétervárad Sándornak 1745-ben körülbelül 2265 lakosa volt, ez pedig nem igen haladja meg a mai bácskai falvak lakosságának átlagos fősámát. E szerény kis helységből fejlődött ki, kiváló földrajzi fekvésénél fogva, országunk egyik legelső bánóságának központja.

Dr. Schmidt Rudolf.

## I. Ferencz József asztalánál

Írta: Barabás Béla

A romániai magyarság vezetőgyénisége, aki a háború előtti magyarországi politikai életnek kimagasló egyénisége volt, megírta „Emlékiratait“. E művéből vettük ezt a cikket.

Az egykori hatalmas Ausztria-Magyarország ősz fejedelmének udvartartása a régi és feszes spanyol udvari etikette szerint volt berendezve. Szigoruan megszabott formák, útemre járó szertartások és fényes külsőségek tették feszessé az ugynevezett császári és királyi udvart, amelynek magassága közönséges halandók számára nemcsak elérhetetlen volt, de az álomképek és meszerzés csillogó felhőivel voltak burkolva.

Engem ritka és szerencsés végzetem sodort bele a szokatlan légkörbe s nem resteltem bevallani, hogy erős demokrata lényem dacára, én ott nemcsak fesztellenül állottam meg helyemet, de jól is éreztem magamat. Ennek érthető magyarázata az volt, hogy nem a mélység és magasság, nem rangkülönbség, nem a fény és árnyék ingadozó hatása alatt, hanem emberi szempontból fogtam fel az adott helyzetet, vagyis röviden kifejezve én a királyt ép olyannak tartottam, mint magamat. Ez az egyszerű felfogás irányította magatartásomat s tette könnyűvé szereplésemet.

Nem számítottam rá s nem is jutottam volna hozzá, ha a tucat-képviselők gárdájában foglalok helyet. Amde 1901 év őszén, a híres nagyváradi választás, amikor az öreg szabadelvű „generálist“ Tisza Kálmánt bukiattam meg saját biztos fészkében, ez nevetem felkapta és igénytelen személyem is az országos érdeklődés központjába került. A politikai körökben igen sok ebéd- és estélyekre voltam hivatalos.

1902 február 17-én Széll Kálmán miniszterelnök és neje hívtak meg ebédre délután 6 órára. Aradon kaptam meg a meghívót s persze el voltam határozva, hogy a szíves meghívásnak eleget teszek. Eppen készültem Budapestre, amidőn kapom a miniszterelnök sürgönyét, hogy azonnal utazzam Budapestre s keressém fel. El nem tudtam képzelni a sürgős okot s február 17-én délelőtt a képviselőházban már kerestetett Széll Kálmán s hozzám siet e szavakkal:

Te, Béla! Bocsásd meg, ma este nem jöhetsz hozzám a miniszterelnöki ebédre...

— Na, szép házigazda vagy, Kegyelmes uram, meghívás a parádés ebédre s aztán lemondod, hát ezért sürgönyöztél fel Aradra?

— Hát, igen ezért, mert ma nagy kánallal fogsz ebédelni, fel kell menned öféléhez. Nesze, itt van a királyi meghívó, ugyanazon órára.

Csakugyan. Olvasom, hogy dr. Barabás Béla országos képviselő ur meghívatik legfelsőbb udvari ebédre, Budapestben, hétfőn, 1902. évi február hó 17-én délután 6 órákor. Hozzá teszi Széll Kálmán miniszterelnök:

— El ne felejtse, ökvetlenül menj fel s azután sugja: Az öreg felség kíváncsi rád, aki az ő leghűbb magyarját buktattad meg.

Ne osodálkozzék rajta senki, hogy kinyílt a szemem s észrevettem, hogy én is vagyok valaki.

A meghívón az is rajta van: „Az urak frakkban, tábornok urak szolgálati, vagy ezredtulajdonosi egyenruhában, a többi tisz turak díszegyenruhában, szolgálati jelvény nélkül jelennek meg. Felmenet a jobb szárny kapujánál gyülekezés a fogadtatási teremben“.

Csakhamar megtudtam, hogy a képviselők közül ki van még meghívva az udvari ebédre s így történt, hogy br. Tallián Béla képviselő társammal együtt s az ő fogatán hajtottunk fel Budára, a királyi várba. Ut közben kérde tőlem Tallián Béla, hogy nem-e drukkolok, mert először megyek királyi ebédre? Ő már megszokta. Kijelentettem, hogy kíváncsi vagyok, de nem drukkolok, mert ahol a többi meg van, ott elférek én is, s aztán amit a többi csinál, azt csinálom én is.

Az ebéd 22 személyes volt, az elhelyezkedés gyorsan megy s az ételfogások egymásután kerülnek az asztalra. A lakájok csak egyszer kinálnak, de a különböző finom borokat, minden étel után más-más fajtát, szorgalmasan töltik, mihelyt a vendég poharát kiitta. Eleinte nagy csend, senki szavát nem lehetett hallani, csak később, ahogy fogynak a fogások, úgy kezd nőni a beszélgetések tompa hanghullámzása. A felség az ilyen kis ebédeken keveset beszél, mert hiszen ismert és unott államférfiak ülnek mellette. Előtte ott van elég nagy rajzban az asztal térképe, az egyes elfoglalt helyek pontosan megjelölve a meghívottak neveivel, rangjával és foglalkozásával. Maga a király keves fogásból és keveset eszik, inkább iszik. Az evésből szabad idejét azzal tölti, hogy szemüvegével nézi az asztal rajzát s figyeli vendégei közül különösen azokat, akik új vendégek. Szinte tanulmányozza az arcokat, nehogy később a cercele alkalmával összetévesse az embereket. Maga az étkezés egy óra alatt készen van s asztalbontás után őfelsége s az összes vendégek egy külön terembe vonulnak, aki akar rágyújt cigarettára vagy szivarra s rögtön kezdődik a cercele, olyformán, hogy a vendégek ugyanazon sorrendben, ahogy az asztalnál ültek, egymásmellé állnak, ezt a főudvarmester rendezzi.

Ekkor őfelsége kivétel nélkül minden vendégét megszólítja, egy-két perc minden kít megillet. Mikor a sorrendben hozzám ért, azt kérdezte tőlem, — mintána nem tudná — honnan képviselő? Mondom Nagyváradról.

— Élénk, jóforgalmu város? Sok jót hallottam e városról.

A többi az én feladatomban, nekem kell beszélni s hogy érdeklődését felkeltsem, hamar előhozta a honvédtisztképző iskolát. Elmondottam, hogy ezt meglátogattam, a berendezést megnéztem, az intézet parancsnoka nemcsak megmutatott mindent, de a tisztikar meg is vendéglátott. Mosolyogva hallgatta előadásomat, szép világoskék szemével jól megnézett 3—4 percnél időzés után a szomszédomnál folytatta az érdeklődést. Esti nyolc órakor volt vége a szertartásos udvari vendéglátásnak s hazaérkezve a fényes udvari ebédre — jóízűen megvacsoráztam.

1906. és 1908. években összesen hat udvari ebédre vettem részt, mint a magyar delegáció alelnöke és elnöke. Ez már előkelően parádés és fényes udvari ebéd. A meghívottak száma 90—100 egyén, az osztrák-magyar monarchia főpapjai, főrendjei, a legmagasabb rendű katonák, hercegek, grófok, bárók s mindkét állam delegációjának kiválasztott tagjai. Ferencz József császár és király a két állam parlamentjeivel s azok tagjaival nem sokat törődött, de a két országgyűlés által kiküldött 60—60 tagú delegációra sokat adott, mert ezek kezébe volt letéve a monarchia sorsa, a külügy, a hadügy s az ezekre vonatkozó pénzügy. Ezeknek vezetői a császári és királyi háznak „az én házamnak” — és nem „házamnak” — miniszterei voltak.

Megérkeztünk a bécsi Burgba s a nagy-követek lépcsőjén megyünk fel, ahol egy nagy előteremben aranyozott libériás lakájok veszik el felsőkabátunkat, cilindereinket, botunkat s bemegyünk egy másik helyiségbe, ahol az ajtónál az udvarmesteri asztalhoz utasítanak. Itt tudunkon kívül

szemügyre vesznek, vajjon megfelelően vagyunk-e öltözve, nincs-e ruhánkon valami hiányosság. Kezembe adnak egy arannyal szegélyezett finom karton lapot, amelyen kaligrafus betűkkel ez van nyomva és írva:

Nagyságos Barabás Béla országos bizottsági elnök ur sziveskedjék az asztalnál jobbról, ő csász. és apostoli királyi felsége mellé ülni.

A harmadnapos udvari ebédre már nem jobbra, hanem balfelől van számomra hely kijelölve, szintén őfelsége mellé. Bécsben mindig a magyar elnök az első, míg Budapesten az osztrák elnököt érte ez a tisztség. A meghívottak pontosan gyűlekeznek a szertartás-teremben s az ebéd kezdete előtt egy nagy csoportba állítják fel a vendégeket, szemben azon terem ajtajával, ahonnan a felség érkezik. A csoport élén a két elnök egész elöl, előbb én s utánam az osztrák elnöktársam, dr. Fuchs. Pontban 5 órakor a főudvarmester pálcája a terem padlózatán hármalt kopog, amire megnyílik a nagy kétszárnyú ajtó s azon belép huszártábornoki egyenruhában I. Ferencz József, az aggastyán császár és király, baljában esakója, fejét az egész társaság előtt gyengén megbiccenti s egyenesen felém tart, a magyar elnök elé. Nincs éljenezés, csak néma főhajítás a házigazda előtt. Csak egy kérdést intéz hozzám, hogy miként haladnak a tárgyalások? Három szó a felelet s ugyanaz történik az osztrák elnök előtt. Ekkor az öreg császár és király megindul a felterített óriási nagy terem felé, a két elnök nyomában s az egész társaság utána. Két perc alatt a császár és vendégei elfoglalják a számukra kijelölt helyeket. Mindenkinél helyén ott a neve s császári koronával díszített étlap francia nyelven s német nyelven a Musik Programm. Az étlapon 13 fogás s a zenelapon 8 műdarab van jelezve. Ezek között pl. Dollar Walzer, Falt, Ungarische Taenze, — Brahm, Die Sirene Polka mazur, Jos. Strauss, Fantasie a. d. Oper: Madame Butterfly, Puccini stb.

Leülök a helyemre s arcokat látom visszatükrözni a fényes arany tányérből. Arany edények azonban csak őfelsége s a két elnök előtt vannak. A többi finom porcellán teríték és evőeszközök a császári ház cimereivel vannak ellátva. A kiszolgáló, fényes libériába öltözött lakájok egész hadserege áll rendelkezésre. A főlakáj kizárólag őfelsége rendelkezésére áll. A többiek úgy vannak beosztva, hogy minden három vendégre négy lakáj jut. Az egyik az ételt kínálja, a második a bort töltögeti, minden étel után más fajtát, a harmadik a tányér- és evőeszköz cserét végzi s a negyedik vigyáz a háromra, hogy rend legyen.

A nagy teremben nincs egy tányérsörrenés, ünnepi csend, csak a zenekar lármája nélküli finom akkordjai hangzanak. A fogások pontos egymásutánban következnek. — Nincs sietés, van idő az evésre, ivásra s felik az idő halk beszélgetésre s a szomszédokkal. A császár a két szomszédjával beszél, mindjárt a leves után hozzám fordul s így szól:

— Örvendek, hogy polgárember ül mellettem! Érdeklődik a delegáció tárgyalásai iránt! Velem csak magyarul beszél, mert tudja s bocsánatot is kértem tőle, hogy nem bírom jól a német nyelvet. Polgár voltomra azért célzott, mert 3 nappal előbb elhárítottam magamtól a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot, a kegyelmes címet.

A hivatalos beszédem túl a felség szívesen vette a könnyű társalgást, a szórakoztató előadást, sőt az anekdotákat is. Nem unatkozott velem, élénken érdeklődött elbeszéléseim iránt, sőt jóízűen nevetett is, ami a szomszédos környezetnek is feltűnt. Érdekes volna elsorolnom azt a sok kedélyes elbeszélést, de ezekre majd rátérek. Az ételek utolsó fogása a desszert. A vendégek előtt nagymennyiségű finom cukor-

kák vannak elhelyezve aranyozott, ezüstözött papírokban, továbbá iparművészeti bonbonierek a felségnek vagy a királyi család tagjainak arcképével. Mindezek arra való, hogy a vendégek megrakják tányérjaikat, odateszik a helyüket megjelölő névkártyát s ott hagyják. Mire a távozáskor a lakájok felsegitik a kabátokat, kézbeadják a jól becsomagolt cukorkákat s ezeket visszük haza — a családnak a királyi asztalról.

En — mert őfelsége mellett ültem, — nem tartottam helyénvalónak hozzányúlni e finomságokhoz, pedig jól tudtam, hogy mi a rendeltetésük. Őfelsége ezt a szerénységet észreveszi s megmagyarázza nekem, hogy a cukorkák mire való, ő maga két szép bonboniert tesz a tányéromra és biztat, hogy másfajta édességeket is rakjak a tányéromra. Meg is tettem s mély főhajítással köszöntem meg a szíves figyelmét.

Még egy-két pillanatot a felség szénéz a hosszú asztalon s főálf, meghajlik s indul előre, egy másik hatalmas társalgóterem felé. Az összes vendégek követik.

Fekete kávé, ami pedig a gazdag étrend után igen jól esett volna, nem volt. S elmaradtak a fejedelmi szivarok is, tekintettel a felség öregségére és gyengélkedésére. De jött az ugynevezett cercele. Amíg tart az összecsoportosulás, addig a főudvarnagy foglalkoztatja a felséget. Utána nyomban a két elnököt szólítja meg, engem magyarul, az osztrákot németül. De csak néhány szó, mert hiszen az asztalnál kibeszélhettük magunkat. Utána jönnek sorrendben a közös miniszterek, a magyar s az osztrák kormány tagjai, egyikkel rövidebb, másikkal hosszabb ideig. Ezután rendszertelenül jönnek a meghívottak. Míg a felség az egyik vendéggel beszél, azalatt már néz széjjel a nagy társaságon, keres ismerős vagy ismeretlen arcot, hogy kít szólítson meg. Ha távolabbi egyént szemelt ki, akkor megy a társaságon keresztül az illetőhöz s mikor beszél valakivel, egy tiszteletteljes távollégi kör alakul, nehogy a beszélgetést zavarájék.

En már túl lévén a királyi megszólítás, ráértem megfigyelni az — embereket. Ebben a fényes társaságban, a díszes ruhák gazdag öltözetek és komoly külső miatt mennyi hiúság, mennyi gyalogság tobzódott. A száz vendég közül 15—20 egyént szólított meg a felség, de ebben a kis számban valamennyi benne akart lenni. Azért a sok kegyelmes, méltóságos és nagyságos urak mind úgy igyekeztek, forgolódtak, előtérbe helyezkedtek, hogy a felség szemé észre vegye őket s hozzá forduljon. És ez néhány-szor sikerült is s a boldogság pirja futotta át annak az arcát, aki dicsekedhetett vele, hogy a felség megszólította. Szinte vetélkedtek, tülekedtek érte azok, akik lefelé gögősek, büszkék, zsarnokok, de felfelé alázatosak, gerinctelenek.

Sajátságos, én rám ezek a fényes ürességek nem voltak kábító hatással, jól estek azokat átélve, de gondolkodásomon, modoromon, viselkedésemem nem változtatott. Az én közérzuletem nyugodt és kedélyes volt úgy az udvari ebédre, valamint a „Jó pástornál” a Kossuth esztaltársaság öreg-érdemes elnöke, Nagy Kálmán bácsi mellett. Amott több volt a fény, itt több volt a szív. Elmúlt, elmúlt mind a kettő.

## Jól tenniszezni csak jó rakettel lehet

Modernül berendezett rakethúzó műhely, garantáltan kitérő Chr. Aug. Otto-féle húrok, valamint elsőrendű rakettek állandó nagy választéka:

**Partümerija LESZMEISTER, Odzaci**

- Viszontelárusítóknak nagy árendedmény -



A REGGELI ÚJSÁG VASÁRNAPI INGYEN MELLÉKLETE. — Szerkesztő: DEZSÓ BÁCSI

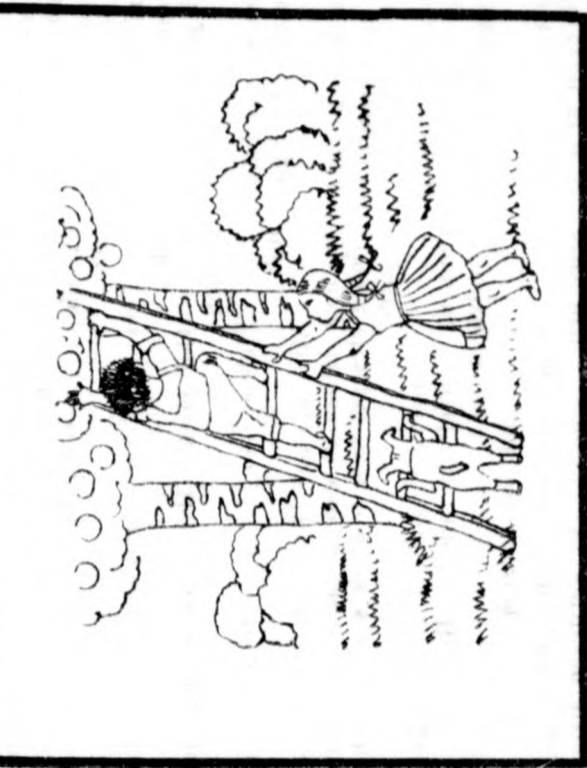
## Lepény Peti, Fazék Kati, meg a Palós kalandjai

Írta: Dezsó bácsi

### Peltek almát szüretelnek

Kipihentó Péter a nagy ijedelmét, A kis csapat újra vándorutra kelhet. Ballagnak csöndesen. De tán dörög az ég...? Nagy morgás hallatszik, pedig derült a lég.

Nem az ég mennydörög, más íti a löcsendő, A gyomrok korognak, áros három bendő. A nagy ijedtségben más bajt nem éreztek, Csak most veszik észre, hogy biz' megéheztek.



Fessétek ki a képet izlésték szerint. A lestményt azután küldjétek e' a Tündérország szerkesztőségébe.

Aki a legszebb lestményt küldi be, a **NOVIZSÁDI UNION CUKORKÁZLÉI** csokoládéját nyeri.

A lestményvázat szobitcai nyertese a **SZOBITCAL RUFF CUKORKÁZLÉI** csokoládéját kapja.

Hívogatón csiling rajt' ezer szép almája, **NI itt meg egy létra,** másutt a gazdája. Múszik is már Peti felfelé merészen, De, hogy szed-e almát, nem biztos egészen...

Éhség ellen legjobb orvosság az étel, **Régi igazság ez,** ezerevós tétel. **Most is legelőször** Pajtás tér magához, **Vidám ugratással** odafut egy fához.

A beküldő neve és címe:

A „gyerekek jó mondásai“ rovat nem maradt ki, csak eddig kevés volt a hely. Lidi mondásai még sorra kerülnek. Nyuszis festménye nagyszerű. Látszik, hogy mostanában sokat gondolt nyuszókó komára. Remélem hozott is néki piros tojást.

Szviderszky Tibor és öcsi. Ha jól emlékszem azokra a kérdésekre, melyeket Béla intézett hozzám, megfelleltem a Tündérország más részén írt kis cikkben. De ha Bétát ez sem elégíti ki, jöjjön fel a szerkesztőségbe, majd kibéktülünk.

Kurin Lajos. A szerkesztőségben bármikor megtalálhatsz hétköznapokon délelőtt 9-12, délután fél 3-7 óra között. Abba a szobába nyiss be, altonnan gyerekszívitást hallasz, mert ez azt jelenti, hogy a Tündérország leányolvasói vizitálnak nálam. Egy kis várattat is hozhatsz magaddal, hogy bedughassad vele a füledet.

Váradi Bözsi. Kösönöm a fáradozásod, melyet a keresztrejtvényt lemasoltad. Sajnos más újságból kiírt rejtvényt nem közzélhetünk, mert ezt a törvényt tiltja. Próbáld csak meg, bizonyára öszvő tudsz te magad is állítani keresztrejtvényt. **Neu** baj, ha nem lesz nagy, vagy talán hüba is akad benne, de legalább önálló munka lesz.

Ács Ilonka. A kockarejtvényben Iluskám az a vic, hogy a sorok legalább két irányban olvassa egyformák legyenek. Figyeld majd meg, ha legközelebb ilyen rejtvény jelenik meg a Tündérországban. Ha megtanulod a módját, bizonyára készíthetsz majd te is jobbat a mostaninál.

Lékó Dezsó. A rejtvényeid jók, sorra kerülnek. Kiter Józsi. Hát te hol kalandoztál ilyen sokáig? Talán bizony Lepény Fetiékkel jártad a nagy világot? Remélem, most már újból a régi szorgalommal látsz hozzá a Tündérország olvasásához.

Juhász Béluška és Teruska. A Laci, meg a Pista régebben bizony szorgalmas katonái voltak a Tündérországának. Örülök, hogy követitek példájukat. Hanem az általatok beküldött Benhur rejtvény már megjelent a Tündérországban. Tudtok ti bizonyára másikat is összehajlítani.

Csernák András és Pál. Rajzos rejtvényt nem közzélhetünk, mert nehéz előállítani. Szekuláljátok ki valami másfélét, bizonyára akad még a buksi fejeitekben.

Dániel Józsi. Szóval beőled „leányt“ csinált a Tündérország, mert „Józsi“ helyett „Rozsikának“ írta a nevedet. Ne haragudj érte, véletlenül történt. Még mindig jobban jártál, mint akkor, ha például „Jóska“ helyett „Sóska“ kereszteltél volna.

Brezovác Irma, Czina Ilonka, Dosziány Mancsi, Juhász Béluška és Teruska, Kovács Karcsika, Somogyi Ilonka, Selrachol Lajos, Tóth Zoli, Lacl és Kátos, Várad Bözsi, Oseki Dávidka. Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közzéltek eddig elmulasztotta írja meg pontos címet és hogy hány esztendő.

### Csiga rejtvény

Közli Szilner Rózsika

h	t	r	e	v	e	
a	r	a	b	a	e	
k	é	k	a	t	i	
o	é	r	t	o	n	t
r	á	n	b	a	i	

Ha a csillaggal megjelölt „K“ szótól kiindulva csigavonalban egymás mellé rakjátok a betűket kétsoros szép kis verset kaptok.

### MEGJELIES

Retirejtvények:

1. .... 2. ....
3. .... 4. ....
5. .... 6. ....

Találós kérdések:

1. .... 2. .... 3. ....
4. .... 5. .... 6. ....

Rejtett nevek:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Csigaaljtvény:

A beküldő neve és címe:

## Dezsó bácsi postája

IN. Brucker Béla és Lidike. Mendenekelőtt köszönöm a kedves megemlékezéseket. Husvétit távolléttunk miatt késétt a köszönetem. No meg a munka is nagyon összejött mostanában. Csakis így történhet, hogy neved napjáról megfeledkeztem, pedig ti az enyémét pontosan számon tartjátok. De most felejteztem ám, jövőre nem feledkezem meg róla.

A kirándulásom Icu is veletnk volt. Nagyszerűen érezte magát. A magán kívül anyukája és apukája helyét is elfoglalta a vonatban. Jól kiújított, úgy aludt, akár a bunda. Az egyik kirándulásom nagyon dobálta a tenger a hajót. Ekkor megszöppent ökelme és így vigasztalta magát: „Csak van ezze ennek a teengerek, hogy nem fog emnyi felő embert felfordítani“. Egyébként naponta engem látogat. Mikor ma leveledet elolvastam néki, azt kérdezte: „Melyik Béla írta? A nagy, vagy a kicsi?“

## Ezentul minden vasárnap nyolc oldalas ICSZ a Tündérország

Nagy örömhirt Közliköket veletek gyerekek, mégpedig azt, hogy mindannyiunk régi kívánsága valóra vált: ezentul minden vasárnap nagy Tündérországot olvashattok, mert mártól kezdve állandóan nyolc oldalas jelentik meg a mi kis újságunk.

Eddig mint tudjátok csak minden másodikkal vasárnap kaptatok nagy Tündérországot, egyébkor négy oldalas jelent meg. Ebbe a kis Tündérországba nagyon kevés mese, vers, meg rejtélyt fért el, mert kevés volt a hely. Sokan közölték talán azt hittek, hogy Dezső bácsi nem akarja leköszölni a rejtélyeket, vagy mesejüket. Pedig, mint már többször megírtam, én nem tudok haragudni írótok. Más volt it a baj. Mégpedig az, hogy rengeteg rejtélyt küldtetek be, de kevés volt a hely a Tündérországban és

egy soká kellett várnotok, amíg a rejtélyek sorra kerülhettek.

Mártól kezdve megváltozik a helyzet. A nagy Tündérországban sokkal több lesz a mese, a vers, a rejtély, és egyszerűen meglátjátok, hogy Dezső bácsi megőrizte még azokat a rejtélyeket is, amelyeket jó néhány hónappal ezelőtt küldtetek be. Akinek kedve van rá, ezentul is kerülje be szorgalmasan a rejtélyeket és ha a tervezetek meglelehetek, valamennyi sorra kerül a nagy Tündérországban.

Azt hiszem mindannyian örömmel olvasátok ezt az új hirt, amely lehetővé teszi, hogy a Tündérország kis katonái az eddiginél sokkal több mesét, verset és rejtélyt találjanak a mi kis újságunkban.

A vadlud sokáig habozott, de végre is engedte a vésztársának és a szeretőjének teljes marasztalásnak és feher testvéreivel maradt. De mivel éhes volt, számára kelt, berepült a víz közepébe és este került csak haza.

Feher testvérei szemrehányással fogadták. Hol jártál? Hiszen egész nap nem láttunk!

— Elelem után jártam — felelte a vadlud. — Mirevaló az? Hiszen itt a jó füves ke, meg dőlben és este a gazdaasszonyunk mindig eleseget szor nekünk a abból nekeld is jutna!

— En már gyi szoktam meg világletemben, — felelte a vadlud. Repüljétek ti is velem a tóba.

A vadludak összenéztek. — Nem tudunk mi r. pülni... Olyan mesz szire nem... Neha egy-egy kerítésen átrepülünk ugyan, de már az is kifáraszt. Jobb volna, ha te is elhagynád az életét.

— De hiszen engem az Isten így teremtet meg. Mirt tegyek én ellené? A feher ludakat roppanul elbúsította ez a dolog, mert esőnyugán nagyon megszerették a vadludat, de mivel kevés ideig lehettek vele, azt naponta, alig-alig beszélhettek egymással.

ka, Somogyi Ilonka, Szabó Erna és Imre, Szigetvári János, Petrovics Bözsi, Radok András, Vékas Laci, Barsony Valika, Antónia Ilonka, Kaurát József és Katóka, Fülöp János, Tóth Zsuzsika és József, Szőke Veronika, Somogyi Teréz, Ács Ilonka, és Karcsika, Csizsár Erzsébet, Horváth János, Varga Sándor, Vanyoczi Katóka, Klausz Józsa, Puska Erzsike, Klier Józsi, Tibay Mariska, Erdős Ilonka, Schmebert Magda, Ubornyi Juliska, Kosztolányi Manrika és Sanyika, Szabó Aranka, Gál Izabella, Báhd Anna, Tóth Bözsi és Janika, Tapolesányi Ilonka, Török Bözsi, Forgács Irén, Döme Jenka, Lóder Katóka, Pálmás László és Klárka, Hamalkó Anikó, Thurzay Inceke, Jóláthy Szilvia, Csernák András és Pál, Thurzó Jaci, Thurzó Klári, Pozanszki Manrika, Brezovecz Iván, Réglás Cecé és Pisti, Gál Magda, Gizi, Évi és Boriska, Kelemen Mariska és Lajoska, Havas Zsuzsika, Tessényi Éde és Gyula, Bezdán Erzsike és Ferenc, Schaschek Maró, Schaschek Irma, Sziderczy Tibor és Bélniska, Sörös Eszike, Feher Ilonka, Zsagar Erő és Kati, Barth Ferenc, Barth Józsa, Höfler Jenka.

A sorshúzással Weiss Pistinek és Dódi Jenkának (Mihos Dimitrijevic u. 26) kedvezett a szerencse. A nosztárdi Union cukorkafélt oskoladéját a szerkesztőségben vegyék át. Thurzó Laci és Klári a nosztárdi Hering Stottó fényképre szóló utárványt a szerkesztőségben vegyék át. Mihály Jeltán könyvjutalmát postán elküldjük Beszekerre.

Pejček kifestésért Labányi Erika (Krajka Mária u. 26) a nosztárdi Union cukorkafélt oskoladéját a szerkesztőségben vegyék át. Selwaiz Erzi és Rápoly Ilonka (Adamovics telep III. 121) a nosztárdi Foto Boulevard fényképre szóló utárványt a szerkesztőségben vegyék át. Kovács Karszi a szerkesztőségben vegyék át. Kovács Karszi a szerkesztőségben vegyék át. Kovács Karszi a szerkesztőségben vegyék át.

### Betűrejtvegek

1. Klausz Józsa	2. Kovács N. Valika
<p>CSOLAD</p>	<p>TEK TEK TEKS É É</p>
3. Papp György	4. Tóth László
<p>o o N = M</p>	<p>PEPPI</p>
5. Bózó Dezső	6. Thurzay Jaci
<p>= &amp; S</p>	<p>PEPPI</p>

### Találos kérdések

- Közhí: Fábri Mária
1. Milyen ár nép?
  2. Milyen ár tant?
  3. Milyen ár választék?
  4. Milyen ár meg a víz alá?
  5. Milyen ár uralkodó?
  6. Milyen ár fonott?

### Rejteti nevek

- Közhí: Kapocs Ant és Percz Sanyi
1. Anti birkózik
  2. Karcsika tojja a kocsit
  3. Kanál mosás
  4. Nemde zsályét váltunk

### Keresztrejtvegy

Közhí: Kovács Sárika és Klárka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11					
	12	13						
14	15							
16		17		18	19	20	21	22
		23		24				
	25		26	27				
28								
29			30		31		32	33
34								
35								

- Vizsintés: 1. Petőfi egyik verse. 10. Időmérő. 11. Májusi virág. 12. Híres magyar író volt. 14. Te, németül. 16. Ásó. 18. Város. 23. Házi állat. 24. Hintó. 26. Halkan beszélés. 28. Koldus. 29. Az elején k-vel, szin. 30. Gazdasági eszköz. 32. t-vel a végén lusta névszóval. 35. Itt volt nagy csata 1914-ben.
- Függőleges: 1. Folyó, a bilhában is szerepel. 2. Szerszám. 3. n. a. i. 4. A kevés ellenlété. 5. v. r. a. 6. i. g. i. 7. Név. 8. Nő betű összekeverve. 9. z. a. r. 13. Kezeli a beteg. 15. H-val az elején hentesár. 17. Allat laklanya. 18. Allat. 19. Autó betűi összekeverve. 20. Földem. 21. r. h. a. 22. o. i. s. 25. Vízben él. 27. H-val az elején hentes árulja. 28. Szín. 30. e. p. 31. e. t. 32. Rák mássalhangzó. 33. állat. 34. s. a.

## A KÉZSÉS KOSAR

Az ajtónkon kopogott a Postásbácsi.  
Mít is hozott? No, ki tudná Kitalálni?  
Ajándékot Nagyanótól,  
Galambszivű Nagypótól;  
Vászonzöldte nagy kosarat Batonyáról.  
Csak úgy duzzadt a körtétől Meg almától.

Nosza lett is dñom-dánom!  
Mellém állt két kis diákom:  
Lackó jobbról, Berci balról,  
— Kis cicánk is tanu arról —  
S a két bñvész egyre-másra,  
Kezdett uj és uj almába,  
Folyt a szűret szűntelen.  
— Egyszer Berci kint terem.

Hogy hová megy, csoda tudta,  
De tudta az egész uoca  
S Pista, Jóska, Borcsa, Jutka  
Lelekendzve, versenyt futva  
Kosarunkhoz odaálltak,  
Az evésnek nekiláttak.  
S mire én jó Nagypónak,  
Galambszivű Nagyanónak  
Eltovastam levelet,  
Alig-alig maradt ránk  
A kosárnál más egyéb.

Meg is írom holnap délre,  
Boldog volt az uoca népe.  
— Jó Nagypót, jó Nagyanót  
Áldja meg az Isten érte!

## Rejtvények, játékok, mókák és egyéb huncutságok

Megjefések a Tündérszázg április 23. számából

**Bétrejtvények:** 1. Fel is ut, lo is ut, 2. Ahány ház, annyi szokás, 3. Számtalanszor, 4. Hettő.  
**Találos kérdések:** 1. Mákos, 2. Fokos, 3. Akos, 4. Pajkos, 5. Torkos.

**Keresztrejtvény:** Vizszintes: 1. Köves, 4. Ne, 5. Ez, 7. Tábor, Függőleges: 1. Kenet, 2. Vó, 3. Sátor, 6. Eb.

### A hibakereső pályázat megjelése

A Tündérszázg multivásárnapi számában is több szót készakarva fordítva nyomtunk, hogy gyakorolhassátok magatokat a hibakeresésben. Ezuttal kövös volt a hiba, mindössze ezek: men, si, gyoh, za.

— Telepedj le nálunk — szóltak egy napon ismét a vadludhoz és elj hozzánk hasonlón.

A vadlud kiterjesztette két szárnyát. — A szárnyaim visznek, pedig nagyon megszeretlek én is benneteket. Szívesen maradnék veletek naphosszat, de ha maradtam a nagy vizet és kiterjesztem a szárnyaimat, akárhogy szeretnék is itt maradni, reptőm kell. Pedig sokszor gondolok rátok napközben és sajnálom, gyoh nem vagyunk mindig együtt.

Ekkor az egyik öreg lud így szólt. — Ha csak az a hiba, hogy szárnyaid visznek, azon könnyű segíteni. Kitépjük az evezőtollaidat és akkor, akarva-nemakarva velünk kell maradnod, mert nem fogsz tudni már repülni.

Mivel a fehér ludak olyan nagy szeretettel vettek körül s a vadlud úgy gondolta, hogy most mégis csak ezek az ő családja, beleegyezett. A fehér ludak erre nekiesztek kitépdesték szép, hosszú evezőtollait és ettől fogva a vadlud nem tudott többé repülni, hanem velük maradt reggeltől-estéig sé estétől reggelig.

Az ősz mindjában a tél felé ment és reggeltől-ként néhez köd feküdt meg a nagy tavat. A hideg már erősen esített s az erdő, meg a nádas lakói nehezebben találtak meg élelmüket. Ebben az időben róka bukkant fel a nádasban és miután kiszimatolta a ludakat, óvatosan kerülgetni kezdte őket, mivel már igencsak főtt a foga valami kiadós peccsel, re.

A ludak éppen valami bőrdarabot találtak és azon prézsmiáltak, vajjon a gazdájaszony cipője sarkaról, vagy a boci nyaklószijjáról való-e, amikor közéjük rontott a róka. Egyszeribe szétröppenek mind, ahányan voltak, gún a vadlud tehetetlenül ott maradt a róka körnei közl.

— Segítsetek! — sikította kétségbeesetten fehér testvérei után akik hanyatthom lok menekültek.

— Hogy tudnánk mi a rókával szembe szállni! — felelték azok.

— Hiszen ha repülni tudnék! — sópánkodott szegény vadlud. — De ti léptétek ki a tollamat, hát most segítsetek rajtam!

— Ludak törvénye: kiki magának! — gágogták messziről a fehérék.

— Oh, be ostoba voltam, hogy engedtem a rókaszóléseknék!

— enese, gyoh idejében jött a gazda és elkergette a rókát, különben szegény tollatlan vadlud ugyancsak rosszul járt volna.

## A hiu kislány

Volt egyszer egy kislány, aki nagyon hiu volt s örökösen a tükör előtt állt. A tükör volt a legeslegjobb barátja, naphosszat ott üldögélt előtte, s akár lászíték a kár men, még beszélgettek is egymással. A beszélgetésük olyanformán folyt, hogy a kislány napjában, vagy százszor is kérdezte a tükörtől:

— Szép vagyok tükörösköm?

Mire a tükör így felelt:

— Bizony szép vagy kislány!

A csodálatos csupán csak az volt, hogy egyedül a kislány értette a tükör szavát.

Történt egyszer, hogy mikor a kislány tto állt a tükör előtt s illegette-billegette magát, egyszerre csak hallja, hogy megszólal a tükör:

— Tudod-e kislány, mikor volnál te igazán szép?

— Mikor? Igazán nem is tudtam, hogy hiányzik valami a szépségemből! — monotta megremülve a hiu kislány.

— Pedig hiányzik — bizonygatja a tükör — egy szép piros gyöngykalász. Ha az még rajlad lenne, te volnál a hetedhét országban a legszebb kislány.

No hiszen több se kellett a hiu kislálynak. Örökösen a piros gyöngykalászra járt za esze. Sirt, kért, könyörgött születnek, hogy vegyek meg neki ezt az ékszert. De hiába rimámkodott, szülei azt mondták, hogy már amugy is olyan cifraalkodó, bizony ők az ilyen haszontalanságot nem találják helyenvalónak. Nem a piros gyöngykalász teszi széppé a kislányt, hanem a jó magaviselet. De a hiu kislány nem nyugodott, s eltápléte, hogy akármiely utamódon szert tesz valami piros gyöngyre, mi nyakát ékesítse. S egyszer, mikor szülei nem tudták, elszaladt az erdőbe s kötőnyét tejesztedte az erdőben talált piros bogóval.

— Jó lesz ez is kalászának, egyéb gyöngy hiányában — gondolta.

Otthon aztán feltűzte a bogókat és nyakába aggatta a gyöngyöt. De uramfia! Mi történt? Alighogy rajta volt a kalász se a tükör felé akart futni, szaró fájdalommat érzett a nyakában. Anyára fajt a nyak, hogy sirni szeretett volna. Mintha minden boggyóban gombostű lett volna és azzal szurkálna. Remélten kapott a nyakához és tépte le a kalászt, de az mind szorosabban fűződött a nyaka köré.

A hiu kislány végképpen kétségbe esett. Annál si inkább, mert ebben a percben egy veréb szállt az ablakba és csúfolódva monddta:

— Csip-csip-csip! Ugy-ugy, hín kislány. Mérges boggyót rákál a nyakára és most elpusztulhat! Pedig hiába is iparkodol, addig mindig csunya leszel, amíg ilyen hín vagy! Szép csak a jó gyerekek! Csip-csip-csip!

— Oh, óh, óh — sirt a hín kislány.

— Pedig én megmenhetlek — csipogta a veréb.

— Mentis meg, mentis meg, — könyörgött a kislány. — Igérem, soha többé nem leszek hín!

Ekkor a veréb rászállt a kislány vállára és erős csőrével széjjelcsapta a piroz boggyó-kalariát. Az egy pere alatt Jehullott a földre és a hín kislány boldogan fellelegzött.

Azóta a hín kislány gyullótt a tükörre s arra iparkodik, hogy jó legyen, mert mindig fülébe cseng a veréb szava:

„Szép csak a jó kislány!”

### A delfin és a rák versenye

A delfin egy napon sétaúszásra indult és találkozott a rákkal. Szóbeszédet velle s elkezdtek viatkozni azon, melyikük jobb úszó, mivelhogy mindégylk magát tartotta annak. S mert sehogy sem tudták eldönteni a kérdést, sz gallipodtak gye nyomban, amelyen az úszóversenyt megtartják. Na-szigetén akartak találkozni s onnan áruszni a távoli Kuzate szigetre. Aki először érkezik oda, az a győztes.

A ravasz rák azonban gondolt egyet. Megállapodott barátával, a kagylókkal, hogy elhelyezkednek szorosán egymás mellett Na szigetétől egész Kuzateig s ha a delfin megkezdte, merre nav a rák, akkor a legközelebbi kagyló azt feleli: „Itt vagyok előted.”

Kagylók el is helyezkedtek szép sorjában Na-szigetétől Kuzateig s a delfin és a rák nekindultak a versenynek. Azaz, hogy csak a delfin indult el, a rák meg kényelmesen tilt a parton. A delfin úszott, úszott nagysebességgel, s mikor már jó messzire volt a parttól, kidugta a fejét a vízből és azt kérdezte: „Hol vagy?”

„Itt vagyok” — mondta a legközelebbi kagyló s a delfin nagy igyekezettel tovább úszott. Ez még néhányszor ismétlődött, a delfin mindig kérdezte: „Hol vagy?” s a kagylók mindig azt felelték: „Itt, előted.”

Mikor aztán fáradtan megérkezett Kuzateba s ott is ezt a választ kapta, megfordult és visszaúszott Na szigetre. De ide is hiába igyekezett, mert mikor kidugta a fejét a vízből és körülnézett, a rákot pillantotta meg, aki kényelmesen elhelyezkedte,

a parton tilt. Még kecs nem is került neki nagy fáradtságába, mert hiszen el sem indult az egész idő alatt.

A delfin pedig annak látára, hogy a rák mennyivel gyorsabb nála, szégyenkezve hamar visszabújt a vízbe, tovaúszott s szóba sem állt a rákkal mindmáig.

### Hogy kell beháldeni a Tündérországot megőrzését?

A Lepénypetű Fazék Kati meg a Pajtás kalandjáról szóló festmény, vagy magán az újságon fessétek ki, vagy kopirozzátok le külön papírra és ugy küldjétek be, lehetőleg szerda estig. A különböző rejtvényeket nem kell kivánni a Tündérországban, hanem a megfejtést írjátok bele a rejtvények között levő „Megfejtés” szelvénybe, ahol minden rejtvény megőrzésére öres helyet találtok. A hibakereső pályázatot is a szelvénybe kell beírni. A keresztrejtvényt kivághatjátok, de beküldhetitek a megfejtést külön papíron is, úgy, hogy berajzoltok a kérdésekre a megfejtést. A keresztrejtvény ábráját nem kell külön rajzolni. Nagyon ügyeljétek arra, hogy ne kérdjétek el neveket rajról a festményre vagy a megfejtésre. Egész sor olyan levelet kapok, amelyről hiányzik az aláírás. Ez az oka annak, hogy néha több beküldött nevet nem szerepel a megfejtők között, sőt sokszor a jutalom is elmarad, mert a sokszáz levél körül bizony nem ismerhetem mindenkinél az írást. Legjobb, ha a keresztrejtvény a megfejtés megőrzésére előtte rajzátok a neveket a papírra. Így azután nem lesz tévedés.

### Tengeri mese

Tenger, tenger-ár,  
Tenger zug a Kádba.  
Rajta kis hajók,  
Fehér vitorláján.  
Halk szél fujdogal,  
Halk hullámok rongonak,  
Kis haly, kis hajók  
Keccesen szökkelnek.  
Kád, víz és haly  
Láthatók e képen...  
— Vigyázz Randika,  
Ne hintázz a széken!  
Lebukfenecezel  
Bobó kicsi gyermek,  
S akaratlanul  
Átuszod a — tengeri!

### A népi tyúcs Katicabogár

Hol volt, hol nem volt, hetedhet országban is tal volt, volt egyszer egy kis Katicabogár, amely ott lakott Tünderország kellő közepében, a Tünderkirályné tünderkertjében. Mert bizony igaz tünderkert volt az, ahol a rózsaik édesebben illatoztak, mint bárhol másutt, a madarak a lombok között vidámban énekeltek, mint akárhol a világon és a kert közepén a szökököt gem olyan volt, hogy abból a vízenjáról hol ezüstös, hol aranyos, hol gyémántos fényvel szökött a magába és ha a vízcsöppek szertefücsesettek, hol egy kis darabka ezüst, hol meg egy mozsányi arany, hol meg egy pirinyó kis gyémánt maradt a nyomukban. A kis tünderlánykák aztán pompás arany- meg ezüst-tárgyakat készítettek belőle.

Ebben a kertben lakott, amint mondom, a Katicabogárka, akire a Tünderkirályné azt a feladatot birta, gyoh őrizze a szökököt és senkit ne engedjen a közelébe. No hát a Katicabogár őrizte is, de egy napon, hogy hogy nem, csak odaverődött valami tolvaj szarka és felsöpítte valamennyi arany-, ezüst- és gyémántcséppel a szökököt körül, de oly ügyesen, hogy a Katicabogár észre se vette. Lehet, hogy akkor történt a lopás, mikor bobiskolt ott a szökököt mellett, vagy talán akkor, amikor egy arra szálló lepkevel trécselgett, a tény az, hogy mikor a tünderlánykák jöttek a sóprétvel gyoh összehajrány az aranyat, ezüstöt, gyémántot, hát egy mozsányit se találtak a kincsből.

Persze rögtön jelentették a Tünderkirálynénak a történeteket, aki nagyon megharagudott a gondatlan Katicabogárra.

— Hát így vigyázzol te az én kincseimre? — mondta a Tünderkirályné haragosan. — Ezért megbüntetlek! És hogy mindenké, aki rád néz, azonnal lássa, hogy büntetésben vagy, élvezem hátadól a hét sük pótykót.

Hát ez igazán retentetes büntetés volt és ha Katicabogárka sírni tudott volna, biztosan elakad sírva. No de katicabogárnak ezt nem sokkált tenni, még csak el se tudak sápadni, ha valami nagy baj éri őket, talán éppen, hogy még jobban elpirosodnak. A mi Katicabogárnak ugyancsak elpirult és kéve kérte a Tünderkirálynét, ed a hajhatatlan volt és tünderújjaival végigsimított a Katicabogár hátán, ebben a percben, mintha csak letrölte volna a kis Katicabogár hátáról a pótykókat, úgy éltantak azok onnan. Szegény kis Katicabogár nagyon elszégyelte magát és egy darab ideig sehoh sem mutatkozott, mert réstálat, hogy legszebb ékességétől megfosztották. Csak éppen, hogy ott bujkált a tünderkert bokrai között.

Egy szép holdvilágos estein aztán még jobban elszomorodott, mert látta, hogy a Tünderkirályné a kerttől távolon éppen hált rendez és mindenki ott nav, aki Tünderországához tartozik, csak éppen ő nem kapott meghívót.

— Hogy is hivának meg engem, mikor ilyen csunya vagyok — gondolta búsán.

Egy aprka madár, aki ott fann gubbaszkodott az egyik fán, meghallotta a panaszát és mondta:

— Látod kis Katicabogár, én a te helyedben nem bujkálnék itt a bokrok alatt és nem túlkénem kecsereggel a napot, meg za éjlet, hanem inkább azon volnék, hogy megszerzem magamnak azt a hét pontocskát.

— Hogyan, — kérdezte a Katicabogár esőhalkozva — hát azt hiszed, ha visszakérem pótykómat a Tünderkirálynétól, hát visszaadná nekem?

— Hiszen nem muszáj, hogy éppen a régiétet kapjad vissza — mondta a madárka biztalan — én a helyedben nem is fordúlnék a Tünderkirálynéhoz, hanem megmutatnám neki, hogy tudok segíteni magamon, elmarnék világá és megszerzném magamnak valahonnan máshonnan azt a hét sük pótykót.

Tetszett a szí a Kis Katicabogárnak és meg is köszönte szígen a tanácsot, megfogadta, hogy világá indul és addig hazá nem jön, amíg meg nem szerzi elveszett kincset, gyönyörű díszét, a hét kis pótykóskét.

Hát amint arról mentdegett, jaltalkozott egy pálykával, aki éppen a tojásán tilt és nagyon berzenkedett, rugaszkodott, mert éppen arra gondolt, hogy mindenké a pávát tartja szökököt, mint őt. Kérez piroz lett a tarajja a méregtől mikor ez a páva jött.

— A világért se hidd, hogy a páva szebb nálad a pályka, — mondta a kis Katicabogár meégytől hangon — nekem példánál a pályka ezerszer jobban teleszik.

Mikor a pályka ezt meghallotta, menten megszelidült és megkérdezte a Katicabogártól, merre tehenne valami a kedvére?

— Nagyon halás volnék neked, ha hét pontocskát ide adnál nekem a pálykatőjásból.

A pályka a fejét csóválta, mert a világot se akarta a tojását a sok pontótt megfosztani, de hat valamivel mégis meg kellett a Katicabogárral jutalmazni.

— Sajnádom, hét pótykót nem tudok neked adni, — mondta — de mert olyan kedves vagy, hát tessék itt ze a gyönyörű kis pontocskát, ezt neked adom.

No örült a Katicabogár az egy pontocskának is, ráette a hátára és ment tovább. Hát amint megy mentdegett, egyszerre csak találkozik a Gyöngyvirákkal. Szegény kis Katicabogárnak majd eláll a azíve verése, mikor meglátta, mert a Gyöngyvirák testetete volt hintve gyönyörű pótykókkal. A szerencse kedvezett a Katicabogárnak, ebben a percben eye kövér gilisztá jött az uton.

— Gyöngyvirák ténsasszony, nem parancsolja ez a kövér falató? — Hogy parancsolta-e? Ugy bekapta, hogy majd megfulladt rajta, de mikor megette, mégis megkérdezte a Katicabogártól, hogy mine-e valami kívánság.

(Vége következik.)

# A világháború amazonjai

A nagy háború hősi halottainak egyik emléket a másik után állítják világszerte. Minden városnak megvan a maga hősi emlékműve, a fővárosok pedig az ismeretlen katonának emelnek impozáns emléket. Sehonnán sem jött azonban olyan hír, hogy méltó formában megörökítették volna a világháború hősnőinek emlékét, azokét a nőket, akik férfias önfeláldozással vették ki a részüket a háború szenvedéseiből, sőt nem ritkán az életükkel pecsételték meg hősiességüket. A világháborúnak ugyanis voltak hősnői, olyanok is, akik egyszerű katonák módjára fegyverrel a vállukon vérezték a frontok lövészárkaiban. Sokan voltak, pontosan nem is jegyezték fel a számukat s a történelem csupán a legérdekesebbek nevét őrizte meg. Ezekben a sorokban az utókor mulasztását pótoljuk helyre azaz, hogy szerény emléket állítunk a világháború hősnőinek.

Azt persze mindenki tudja, hogy gyárakban, kórházak betegszobáiban, a gazdaságokban és az élelmiszerüzletek előtt sorfalat állva, milliói és milliói a nőknek teljesítették hősi háborús szolgálatot, ami éppen olyan áldozatos és önfeláldozó erőfeszítés volt, mint a fronton harcolók szenvedése. Nem is ezekről az egyébként minden kegyeletünket megérdemlő asszonyokról beszélünk most, hanem azokról, akik a szó valóságos értelmében katonái, sorharcosai voltak a világháborúnak, annyira, hogy sokan közülük életüket vesztették háborús viszontagságaik során.

Ha a nőkre gondolunk, szépséges, finom toalettek, ékszerek, illatszerek jutnak eszünkbe. **Nehéz őket gyűrött katonai egyenruhában, puskával, tölténytáskával, hátizsákkal, szolgálati övvel és vaskos bakancsban elképzelni.** És mégis voltak ilyen nők a világháborúban, akik közönséges bakasorban teljesítették harctéri szolgálatot. Sőt kitüntetésekert szereztek hősiességükért és katonai rendfokozatokat értek el. Ordynska Stanislava például őrmesteri ranggal szakaszparancsnok volt a fronton és kitüntetései bizonyítják, hogy kitűnően megállotta a helyét a férfiak közt is a „Nagy szűret” idején. **Többször megsebesült és jelenleg őrmesteri nyugdíjat kap.**

Flaubert vagy Dosztojevszkij lélekelemző ereje kell ahhoz, hogy kiderítsük, miféle titkos kényszerek, belső adottságok, ismeretlen válságok és tragédiák lendítették a világháború viharainak és szenvedéseinek sodrába a természettől egészen más hajlandóságu nőket? Ki tudná megmondani, mi volt az, ami a harcterek véres poklába hajszolta őket? Hősiesség vagy hazaszeretet?... Ezzel a válasszal nem érheti be senki, aki tudja, hogy micsoda ismeretlen és kifürkészhetetlen mélységeket rejt általában az emberi és különösen a női lélek.

Meddő kísérlet lenne tehát erre a kérdésre felelettel próbálkozni. El kell fogadni a tényeket, úgy ahogy vannak. Ordynska Stanislavának bajtársnői is voltak, akik éppen úgy megosztották a világháborúban a férfiak sorsát, mint ő. A legérdekesebbek egyike közülük a magyar Bognár Mária, aki három éven át szolgált egyik honvédezdében és csaknem valamennyi fronton harcolt. Hősies viselkedését a haditörténelmi levéltár is megörökítette. Harcos tevékenységét a háború után sem hagyta abba, ezidőszelint Magyarország egyik nagy nőszervezetének vezetőalakja. Aki Bognár Mária szépvonású, szelid arcát látja, aligha hinné, hogy egy kemény frontarcossal áll szemben.

Nem volt ugyan katoná, de szintén a háború női hőszói közé számít Zéno Róza, az annakidején tizenhároméves kis ravaruszkai hősnő, akinek a képe az egész világsajtót bejárta 1914-ben. A vézna, beteges gyermek a legerősebb orosz golyózáporban és gépfegyvertűben hordott halálmegvető bátorsággal ivóvizet a hőségtől győzött ma

gyar csapatoknak. A tiszték eltiltották ettől a kis galíciai lányt, de ő nem tágitott.

— A katonák szomjasak — mondta egy szerényen, — nem tudják kitartani a lövészárkokban, ha nem kapnak vizet.

És hordta tovább nekik a vizet, amíg egy orosz golyó le nem terítette a bátor kis hősnőt. A katonák sirva vitték ki a harcra vonalból. Súlyos sebével hetekig ápolták egyik frontkórházban, ott adták neki a vitézségi érmet is meg az elismerő oklevelet, amit Ferenc József király küldött a kis ravaruszkai hősnőnek.

Az ellenség sorában nem ritkák a harcoló nők. Ide lehet számítani a tragikus sorsú Edith Cavell-t is, akit Belgiumban lövetett agyon a német haditörvénysek, mert belga hadifoglyoknak segédkezett a szükségben. Az ántánt-államok hősi halottjuktól ünneplik és vértanuként gyászolják. Könyveket írtak róla, történetéből film készült és egész sereg szobor örökíti meg az emléket. Vonzóan regényes alak a szép Szachovszkoj hercegnő, aki hosszú időn át felderítő repülőtszert vett az orosz hadseregben. A csodaszép hercegnőt a szerelem vitte a harctérre, a közelében akart maradni annak, akit szeretett és ritka hősiesség-

gel meg akarta osztani vele a szenvedéseket. Minthogy már békében is kitűnő repülő volt, nagy utána járással és rengeteg protekcióval sikerült elérnie, hogy egy Tölderítő repülőosztághoz került. Hónapokig szolgált itt, amíg egyszer német repülővel tüzharcba bocsátkozva, súlyosan megsebesült és további frontszolgálatra alkalmatlanná vált.

A vöröskeresztes ápolónővéreknek is voltak hősi halottjaik a háború alatt. Egyesek nem érték be az aránylag könnyebb otthoni kórházi szolgálattal, hanem a tábori segélyhelyekre osztatták be magukat, közvetlenül a tűzvonalak mögé. Közülük Rosa van Veelt hollandi ápolónővér és Margot von Falkenhausen vöröskeresztesnővér esett el a harctéren.

Egyébként, ha a háború tovább tart, egész biztosan megértük volna, hogy női csapatrészek jelennek meg a frontokon. — Angliában a háború végén már rendszeresen toboroztak katonai nőzászlóaljakat, egyelőre ugyan csak segédszolgálatra, de ki tudja, nem végződött volna-e a nők harctérre küldésével a dolog. A görög mitológia nem győz elég elismeréssel adózni az amazonok hősiességének, nem lehetetlen hát, hogy a világháborúban is kísérletet tettek volna a nőkkel. Oroszországban például a szovjet számos női ezredeket szervezett és állítólag kitűnően megállták a helyüket az ellenforradalmi harcokban.

## Aladscham

A bolgár nemzeti önérték nem alapítalanul nevezte el Várnát a „Fekete tenger királynőjé”-nek, mert nagyforgalmu kikötője és tengeri fürdője nemzetközi viszonylatban is megállja helyét. A kikötő árbcserdejében tarka össze-visszaságban lengenek a földkerekség hajózó államainak nemzeti lobogói, a fürdő sétányain és strandjain nemzetközi társaság nyüzsg, amely felfedezte az új turista országot és abban a „Balkán rivieráját”. Ez a pont, ahol a Balkán legkulturképesebb nemzete nyugati milieut teremtett, kikapcsolódott a Balkánból és közvetlenül hozzáforgott az u. n. nyugateurópai kulturréteghez.

Azoknak a részére azonban, akik nemcsak futva szaladnak el a természet szépségei és a modern kultúra raffiniált szórakozásai mellett, Várna még külön és meglepő érdekességeket is nyújt. Nem tulságosan messze a tengeri strand felé emelkedő lakótelep egymásután akadunk a hegyoldalon olyan nyomokra, melyek beomlott barlangbejárásokra emlékeztetnek. A különös felfedezésre kíváncsivá lett turista csakhamar felvilágosításhoz is jut a magaslat csúcsa közelében fekvő Aladscham kolostorban. Az Aladscham kolostor a keleti szerzetesség megalapítójának — Pachamiusnak — idejéből származik. Evszázadokon át nyüzsgő szerzetesi élet zajlott itt és hatalmas méreteivel messze felülhaladta a ma „kolostor”, „zárdá”, „szerzetesrend” fogalma alatt ismert életet. A szerzetesek ezrei éltek a zárdában és a zárdá körül, akik nem fejtették ki — mint ma — lelkipásztori tevékenységet, hanem kizárólag csak a világtól való elvonulás és teljesen az Isten felé fordulás életét élték. Ma már üres az Aladscham kolostor. Viharvert falain és tetőzetén ugyancsak meglátszik az idő ugynevezett „vasfoga”. Csak egy turistavezető él benne, aki a kolostor előző lakóihoz méltó jámborsággal és alázatossággal vállalja kalauzolásunkat és szolgál felvilágosítással.

A mészki és márga-hegyoldal esőtől kivájt üregeit már a III-IV-ik században a világtól elvonult remeték, a világi hatalmak részéről üldözött keresztények foglalták el. Számuk egyre gyarapodott és, mikor már a természet alkotta barlangok nem voltak elégségesek, maguk vájták maguknak újabbakat, kibővítették a régieket, egymással összekötötték azokat. Így egész földalatti

labirintusok keletkeztek. A keresztényüldözések korában ezrével éltek itt remeteéletet azok, akik megteremtették a világtól való elvonulás, a szerzetesi élet gondolatát, amelyet később majd Pachomius önt formába és megteremtí a mai szerzetesrend fogalmát.

Ezek a katakombák végeérhetetlen folyosóikkal, kisebb-nagyobb barlangjaikkal ma is jól járhatók. Lépten nyomon felfedezhetők a hajdan itt élő remeték emlékei, egyszerű élet nyomai. A kis cellákban ma is jól látható a fekvőhely, egy kőből faragott fészület, vagy falba karcolt hal, mint az őskereszténység titkos ismertetőjele. A lakócellák között, elszórva azok közvetlen közelében megtaláljuk a sírhelyeket. Ebben különböznek a római és Róma körüli katakombáktól, melyek kimondottan temetkezési és nem lakóhelyek voltak. Itt ez a két használat összekeveredett. Az üldözés által összekovácsolt emberek nemcsak együtt éltek, hanem haláluk után is együtt maradtak. Az olyan nyílások és üregek, amelyekben jól lehetett állni vagy jól lehetett lefeküdni, azok már lakóhely céljaira kellettek. Temetkezésre csak a kisebb vájt, vagy természetes üregeket használták. Ezért találtak a legtöbb halott esonívázát ülőhelyzetben, összezsugorodva. Nem volt elég hely a kinyújtott, fekvőhelyzetben való temetkezésre és a még olyan nehéz önellátás gondjai, de különösen az üldözéstől való örökös remegések nem engedték időt arra, hogy kényelmes, tágas sírhelyet készítsenek.

A nagyobb üregeken meglátszik, hogy azokat gyülekezétek céljaira használták. — Tisztán láthatók ma is a közös istentiszteletek céljaira szolgáló oltárok helye és alakja, a kőből faragott gyertyatartók és mozaikból kirakott, vagy festett szentképek. Ezek közül különösen kitűnik két Madonnakép, melyeknek élénk színezése oly csodálatosan szép, hogy még ma sem tisztázható, hogy érthette el ez az üldözött és nomád életet élő nép a művészi technika tökéletességének ezt a magas fokát.

Az az élet, amely itten a keresztényüldözések idején megkezdődött, azután tovább tartott századokon keresztül. Az üldözések szünetelése idején csak gyülekező hely, remeték lakóhelye volt. De azután jött a török uralom, amikor ismét nagy szükség volt a buvóhelyekre. A barlangokba vezető bejárásokat ügyesen eltorlaszolták és ugy-

maszkírozták azokat, hogy nem igen lehetett észrevenni. A kutató szemek azonban sokszor gyanakodtak és ez a gyanakvás nem egyszer kívánt véres áldozatokat. A legendák többek között megörökítették Costi Dimitrie remetének nevét, kit megölték azért, mert nem engedte az üldözőket hozzányulni azokhoz a kövekhez, melyek mögött azok a földalatti bejárat kezdetét sejtették.

De elmúlt a török uralom is és nem kellett a hitűeknek élő remetéknél bujdosniok. Az üldözések szünetelésének idején bővült, nagybodott maga a kolostorépület és lassan elnéptelenedtek a földalatti üregek. Idők múltán aztán a keleti szerzetesség lassanként elesenevészedett. Amilyen mélyben nyert több és több polgárjogot a kereszténység, olyan mértékben csökkent a világtól való elfvonulás, a passzivitás híveinek száma. A nyugati szellem ezzel az átakulással harmónikusán átalakította a szerzetességet és más tartalmát és a hívőket új tartalommal töltötte meg: igehirdetéssel, lelki pásztorkodással, hittérítési akciókkal stb. addig a keleti szerzetességet túlzott konzervatívizmusa elsorvasztotta és kolostorai egymásután néptelenedtek el. Ez-

ért találunk különösen Bulgáriában — ahol a legélénkebb volt a szerzetesi élet — anynyi üres kolostort és kolostorromot.

Az aladshami kolostorban sincsen már szerzetesi élet, de azért ezek a régi kolostorok még ma is megőriztek valamit régi hivatásukból. Köveik még ma is a régi élet szemléletét lehelik. Míg az ember a katakombák nyomasztó homályában barangol lelke megtelik a másfélezer éves múlt társadalmának misztikus életével. A cellák, barlangok és folyosók szinte benépesednek a hit naiv rajongóival, az imában és önsanyargatásban elmerült hívekkel, akik az élet minden örömeiről lemondtak és akiket még is engesztelhetetlen gyűlölettel üldöztek azok, akik az élet örömeit hajszolták. Amikor újra kilépünk a napfényre, lelkünk még tele van a múlt emlékeivel.

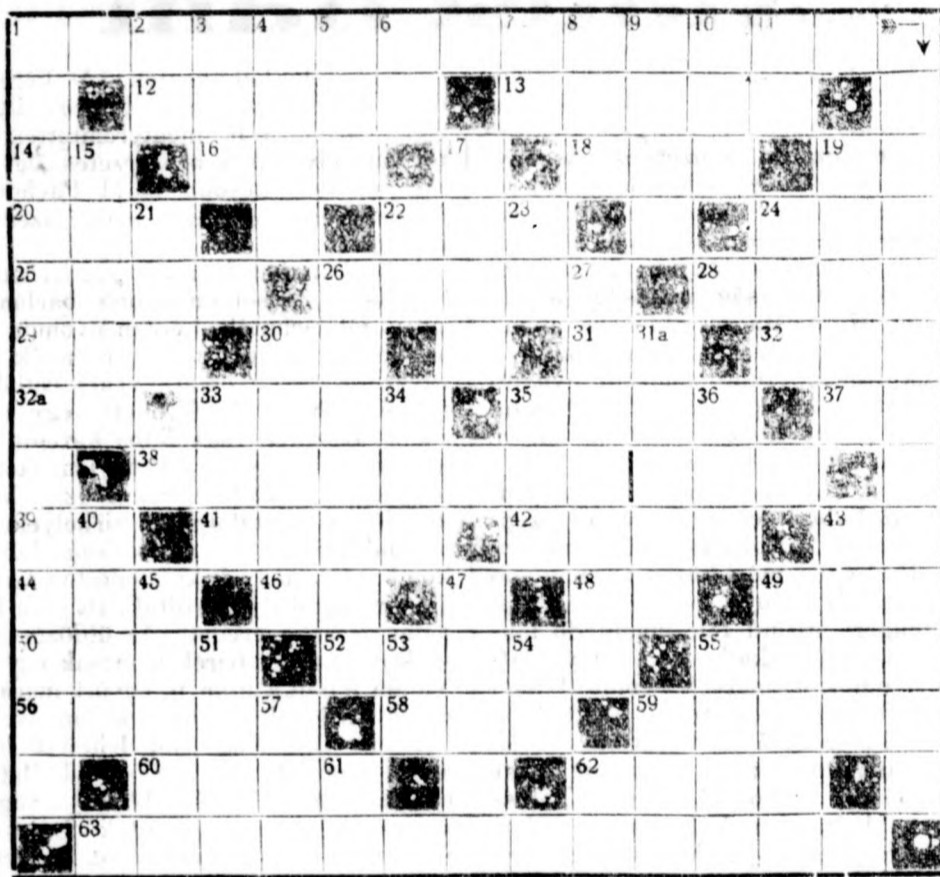
Elhanyagolt, köves uton visz a turista-autó vissza Várnába. Az autó kiméletlen rázása felébreszt a másfélezer éves múlt hangulatából és mire újra megpillantjuk a tengeri fürdő mozgalmas, vidám életét, már csak mint emlék él tudatunkban a katakombák élete.

Ambras Tibor

## KERESZTREJTVÉNY

Közlő: Vig Bőzsi, Novisád

A megfejtés beküldésének határideje 1933. május 5.



A megfejtő neve és címe: .....

Vízszintes:

1. Novisádon husvétkor kitünő műkedvelőgárda előadásában nagy sikert és jelszést aratott. 12. A Duna egyik sebes mellékfolyója. 13. Az 1. vízszintes egyik hálás női szerepe. (színpadi név). 14. E. e. e. 16. Ragadozó madár. 18. Német nevelő. 19. Kicsinyítő képző. 20. Segély kiáltás. 22. Rouge varázsolja. 24. Szelid ellentéte. 25. Vezeték zár. 26. Az 1. vízsz.-ben szerepelt vezérigazgató neve. (színpadi név). 28. Mesebeli alak. 29. Borsod megyei község, gyártelepéről ismeretes. 30. Japán játék. 31. Más-salhangzó fonetikusan. 32. Ital. 32a. 12. vízszintes két első betűje. 33. Fiu név. 35. Ez mindig fél a kosártól. 37. Ruhadarab (női). 38. Az 1. vízsz. dicséretes rendezője volt; közismert novisádi elsőrangú műkedvelő. 39. Előidéző. 41. Eszme. 42. U. a. mint vág, növényre alkalmazzák. 43. Fém. 44. Versben van. 46. Vissza: napisten. 48. S. 49. ...ento mori. 50. Béga keverve. 52. Magyar zeneszerző. 55. Van irrott és nyomtatott

tott. 56. Fogával harap. 58. Vonóshangszer kettőke. 59. Hidrogénchlorid, a szöveten vörös löttyet hagy. 60. Kedve szerint, ezzel a kő jezessel is mondják. 62. Kelme neve fon. 63. Az 1. vízszintes két hosszueremes keresztnéve kötőszóval.

Függőleges:

1. Hegedűművész, lemezeit keresettek. 2. Megfordított kettős mássalhangzó. 3. Méh a lakója. 4. Fensik Ázsiában. 5. U. a. mint 16. vízsz. 6. S. M. 7. Nők mássalhangzó. 8. Fürdőszoba kellék. 9. Cital. 10. Malatolokál. 11. Vissza: fed. 15. Némely hír. 17. Ökör lesz belőle. 19. Kréta szigetének főikötője. 21. Novisád, része. 22. Ola.sz folyó. 23. Kereskedelmi rövidítés. 24. Nyújtható és a hőt jól vezeti. 26. Francia regényíró. 27. Követel, kíván, más szóval. 30. Tó az Alpok déli lábánál, téli üdülőhely. 31a. A dolgozó kéz. 33. Idegen pénznem. 34. A kis Ilonka, v. délamerikai város. 35. Mázol. 36. Háboruban fontos szerepe van. 40. Nagy kikötő a Vilmos császár csatorna torkola-

tánál. 43. Thessaliali hegység, melyen Herkules elégette magát. 45. Jézus anyja. 47. Nevelővel gyógyításmód idegenesen. 49. Regél. 51. Sért. 53. Ruha magánhangzó nélkül. 54. Német személyes névmás. 55. Láb része, fiámodásra van hajlama. 57. Ló biztatás. 59. Ezekből áll az orgona (hangszer). 60. Ia. 31. Tn. 62. „Psalms” kezdete.

Keresztrejtvény megfejtés. Az április 23-án megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése. Vízszintes: 1. Jókai Mór. Csataképek, 18. Vadrózsa, 19. Alittoria, 20. Tar, 21. Kules, 23. Sz, 24. Ne, 28. Nköt, 26. Stabil, 31. Als, 32. Ylly, 34. Oa, 36. Apolo, 37. Ae, 38. Iratok, 41. Ir, 43. Alul, 44. Ba, 45. Ekener, 47. Nied, 50. Afu, 51. Eb, 52. To, 53. Jélmez, 54. Lohengrin, 59. Elé, 61. Alamizsna, 28. Ad, 63. Omlós, 65. R R, 66. Szokás, 67. Tegeza, 68. Rimek, 70. G N, 71. Las, 72. S R, 73. Utúh, 74. Ki, 77. Koran, 78. Ntni, 79. Amikor, 81. Óa, 82. Wacvasav, 84. Rize, 85. S B, 86. Al, 87. Aki, 88. Aga, 89. Re, 90. Zo, 91. Lessing, 94. Ga, 95. Egész úr, 98. Divatos dalegyveleg. Függőleges: 1. Iványi Béla Grünwald, 4. Arany Tetemrehívása, 17. Kozseluh és Arne Borg, 74. Kasino. E héten a helyes megfejtők között az alábbiak részesülnek jutalomban:

Egy fénykép

„Foto Boulevard“

Szitar Istványa, Novisád.

Egy-egy ondulás a

„Martinovics” féle

fodrászüzetben

Sztanek Teréz és Katica, Novisád.

1 csomag teasütemény

„Fehér György”

fűszerestől

Fülöp Mihályné, Novisád.

Egy fénykép

„Hering fotó“

Stúdióból

Szraka Eel, Ntovisád.

Borotválkozás a

„Martinovics” féle

borbélynál

Horváth Lajosné, Novisád.

Egy üveg

Lysoform

Csányi István, Novisád.

### ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesitem nagyra becsült vevőközönet, hogy kézimunka üzletemet ugyanabban a házban a Banovina hátféle mellé helyeztem át, mely alkalommal felhívom szives figyelmüket az újonnan felszerelt

**ASZUROZÓ ÉS ENDLIZŐ GÉPEIMRE,**

melyeken a legrovidebb időn belül elvégzek minden megrendelést a legkényesebb igényeket is kielégítően. Sürgős esetekben az **ASZUROZÁS ÉS ENDLIZÉS** soron kívül lesz elvégezve. — Azonkívül szakszerűen végzek függöny és mindenféle kézimunka montírozást, függőzintet vállalon perzsa és szatmra szőnyegek stuccolását, valamint minden e szakmába vágó munkák lelkiismeretes és gyors elvégzését.

Egyben értesitem a n. b. közönséget, hogy új üzletemben vállalom **RUHA ÉS KELME FESTÉST** valamint **RUHA TISZTÍTÁST IS.**

Tisztelettel

**ÖZV. Nagylejeöné**

előugró és kézimunkaüzlet

Novisád, Kraltica Marija u. 4. (Srpska Matica épület)